

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Důchodová reforma ve finančních službách

Vedoucí práce:

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor práce:

Bc. Lenka Žáková

2013

České Budějovice

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka ŽÁKOVÁ**
Osobní číslo: **E110096**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Důchodová reforma ve finančních službách**
Zadávající katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce bude zanalyzování aktuálního stavu nabídky služeb a jejich zhodnocení na bázi potřeb obyvatelstva ČR. V práci budou použity analytické metody historické, logické a komparační s využitím analýzy statistických údajů.

Metodika práce:

Diplomová práce je zaměřena na analýzu služeb nabízených v souladu s důchodovou reformou v České republice. Komparována bude aktuální nabídka služeb bank, pojišťoven, penzijních fondů aj. Předmětem analýz bude nalezení optimální varianty pro zabezpečení občanů v rámci seniorského věku. V rámci řešení práce autorka provede analýzu využití finanční podpory a zá-
těže pro státní rozpočet.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50 - 70 stran, dle možností
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

LOUŽEK, M. Důchodová reforma - revoluce, nebo evoluce?. Občanský institut, Praha 2008. 15 s. ISBN: 97-8808-6972-268.

ŠULC, J. VOSTATEK, J. RUSNOK, J. Důchodová reforma v ČR - spása nebo zmar? Fontes rerum. Praha 2011. ISBN: 978-80-86958-22-4.

VOSTATEK, J. Důchodová reforma - jak dál? Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. Praha 2011. ISBN: 978-80-7408-048-7.

PIKORA, V. ŠICHTAŘOVÁ, M. Všechno je jinak aneb co nám neřekli o důchodech, euru a budoucnosti. Grada. Praha 2011. 224 s. ISBN: 978-80-247-4207-6.

Internetové zdroje:

www.CNB.cz

www.e15.cz

www.mfcr.cz

www.mpsv.cz

Jiné zdroje:

Hospodářské noviny - odborné publikace

Fond Shop - odborné publikace

OVB AllFinance

Vedoucí diplomové práce: **Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2012**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2013**

doc. Ing. Ladislav Rojínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. února 2012

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je analýza služeb, které jsou nabízeny v rámci připravované důchodové reformy v České republice. Cílem reformy je nalézt optimální variantu pro zabezpečení občanů České republiky v důchodovém věku.

Abstract

The subject of the thesis is the analysis of the services that are offered within of the forthcoming pension reform in the Czech Republic, in order to find an optimal variant for the security of the citizens of the Czech Republic in the pensionable age.

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b Zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdání textu této klasifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným stanovením zákona č. 111/1998. Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 1.8.3013

.....

Bc. Lenka Žáková

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. Dr. Ing. Dagmar Škodové Parmové za její odborné konzultace a věcné připomínky, které mi napomohly k vypracování diplomové práce. Zároveň bych chtěla poděkovat všem, kteří mi poskytli cenné rady a informace.

OBSAH

ÚVOD	1
1 CÍLE A METODIKA	2
1.1 Cíl práce.....	2
1.1.1 Hlavní cíle.....	2
1.1.2 Vedlejší cíle	2
1.2 Metodika a zpracování.....	2
1.3 Pracovní hypotézy.....	3
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	4
2.1 Zákonná úprava penzijního systému	4
2.2 Zákon o důchodovém pojištění	4
2.3 Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem.....	5
2.3.1 Penzijní připojištění	5
2.4 Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	6
2.5 Zákon o důchodovém spoření	6
2.6 Zákon o doplňkovém penzijním spoření.....	6
2.7 Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním připojištění	7
3 ANALÝZA PROBLEMATIKY	8
3.1 Analýza současného stavu.....	8
3.1.1 I. pilíř důchodového systému.....	8
3.1.2 III. pilíř důchodového systému	10
3.2 Výhody a nevýhody současného důchodového systému	17
3.3 Důchodová reforma.....	22
3.3.1 I. pilíř penzijního systému	22
3.3.2 II. pilíř penzijního systému	23
3.3.3 III. pilíř penzijního systému.....	30
3.3.4 Názory odborníků na důchodovou reformu	34
3.3.5 SWOT analýza z názorů odborníků.....	36
3.3.6 Doporučená strategie vycházející ze SWOT analýzy	38
3.4 Stručné zhodnocení důchodové reformy.....	39

4	PŘEHLED FINANČNÍCH INSTITUCÍ POSKYTUJÍCÍCH DŮCHODOVÉ SPOŘENÍ A DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ.....	43
4.1	Penzijní společnost AEGON, a.s.	44
4.1.1	Nabídka Penzijní společnosti AEGON, a.s.	45
4.2	Allianz penzijní společnost, a. s.	45
4.2.1	Nabídka Allianz penzijní společnosti, a. s.	46
4.3	Penzijní společnost AXA, a.s.	46
4.3.1	Nabídka Penzijní společnosti AXA, s. r. o.	47
4.4	Penzijní společnost ČSOB, a. s.	48
4.4.1	Nabídka ČSOB Penzijní společnosti, a. s.	48
4.5	Penzijní společnost Generali, a. s.	49
4.5.1	Nabídka Penzijní společnosti Generali, a. s.	50
4.6	Penzijní společnost ING, a. s.	50
4.6.1	Nabídka Penzijní společnosti ING, a. s.	51
4.7	Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.	52
4.7.1	Nabídka Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s.	52
4.8	Penzijní společnost České spořitelny, a. s.	53
4.8.1	Nabídka Penzijní společnosti České spořitelny, a. s.	54
4.9	Penzijní společnost Komerční banky, a. s.	54
4.9.1	Nabídka Penzijní společnosti Komerční banky, a. s.	55
4.10	Raiffeisen penzijní společnost, a. s.	56
4.10.1	Nabídka Raiffeisen penzijní společnosti, a. s.	56
4.11	Conseq penzijní společnost, a. s.	57
4.12	Stručné zhodnocení přístupu finančních institucí k důchodové reformě	57
5	NÁVRHOVÁ ČÁST	60
5.1	Modelový příklad 1	61
5.2	Modelový příklad 2	65
5.3	Modelový příklad 3	69
5.4	Modelový příklad 4	72
5.5	Shrnutí	76

6	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	79
6.1	Výsledky a komentáře.....	79
6.2	Vyhodnocení pracovních hypotéz.....	87
	ZÁVĚR	89
	SUMMARY	92
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	93
	POUŽITÁ LITERATURA.....	95
	SEZNAM PŘÍLOH.....	101

ÚVOD

Dne 4. srpna 2010 vydala vláda České republiky Programové prohlášení vlády České republiky, ve kterém se mimo jiné zaměřuje na nutnost provedení důchodové reformy. Vláda České republiky v prohlášení uvádí, že Česká republika se v současné době nachází na pomyslné křižovatce, na které má dvě možnosti. První možností je přijmout taková opatření, která pomohou zastavit prohlubování zadlužení státu, nefunkčnost veřejných systémů jako je zdravotnictví a důchodový systém. Opačnou možností je samozřejmě nezasahovat, ale pak je velká pravděpodobnost, že se Česká republika dříve či později octne mezi zeměmi, které nejsou schopny samy řešit své problémy a budou jí hrozit nápravná opatření, které nebude moci ovlivnit.

Cílem vlády rozpočtové odpovědnosti je proto nastavit dlouhodobě finančně udržitelný systém, který zajistí přiměřené příjmy ve stáří, při invaliditě a při ztrátě živitele. Naše současná vláda si dala za cíl uskutečnit taková opatření, která by měli vést ke zlepšení aktuální situace. Ve svém Programovém prohlášení vytyčila klíčové úkoly, na které se hodlá v průběhu svého volebního období zaměřit.

V první řadě se jedná o akutnost vyřešit reformu veřejných financí, která má vést ke snížení rostoucího veřejného dluhu. Dále má vláda za cíl nastavit parametry rozpočtové politiky tak, aby od roku 2016 a dále bylo dosaženo vyrovnaných veřejných rozpočtů. Klíčovým úkolem pro vládu je ovšem provést reformu důchodového systému. Důchodová reforma, kterou se chystá vláda zavést, bude zabezpečovat to, že každý občan s podporou státu bude sám odpovědný za svoji životní úroveň v důchodovém věku.

Současný systém důchodového zabezpečení ukládá povinnost odvádět 28% z hrubé mzdy na důchodové pojištění a dobrovolně si odkládat finanční prostředky na penzijní připojištění a dostávat poměrně k vlastnímu vkladu státní příspěvek. Z demografického vývoje a daňové politiky státu je tento systém dlouhodobě neudržitelný. Počet obyvatelstva, kteří mají nárok na důchod přibývá, ale ubývá počet lidí, kteří peníze na důchodový systém odvádějí. Důchodová reforma, která se v lednu 2013 v ČR spustila, se snaží tuto situaci řešit a zmírnit dopady na budoucí důchodce, nyní ekonomicky aktivní obyvatele. Základem nového penzijního systému jsou tzv. tři pilíře důchodové reformy.

1 CÍLE A METODIKA

1.1 Cíl práce

Diplomová práce je zaměřena na analýzu služeb nabízených v souladu s důchodovou reformou v České republice. Představena bude aktuální nabídka služeb bank, pojišťoven, penzijních fondů aj. Předmětem analýz bude nalezení optimální varianty pro zabezpečení občanů v rámci seniorského věku. V rámci řešení práce bude provedena analýza využití finanční podpory a zátěže pro státní rozpočet.

1.1.1 Hlavní cíle

- zanalyzování aktuálního stavu nabídky služeb nabízené finančními institucemi
- zhodnocení jednotlivých nabídek finančních institucí
- srovnání nabídek s potřebami obyvatelstva ČR
- do jaké míry je důchodová reforma pro obyvatelstvo ČR výhodná

1.1.2 Vedlejší cíle

- provedení čtyř modelových situací
- prověření informovanosti obyvatelstva o dané problematice skrze dotazníkové šetření

1.2. Metodika a zpracování

K vypracování diplomové práce předcházelo v roce 2012 studium odborné literatury, sběr materiálů a informací o důchodové reformě a účast na odborných seminářích, které pořádali finanční instituce a externí partneři finančních institucí. Důležitým zdrojem pro zpracování diplomové práce byla osobní spolupráce se spolupracovníky nezávislých finančních institucí OVB Allfinanz a.s. a Bonnet s.r.o. Další nepostradatelným zdrojem byly webové stránky finančních institucí, douchodovareforma.cz, mfcz.cz, mpsv.cz, penize.cz, czso.cz aj.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. Teoretická část zahrnuje úvod a literární přehled. Teoretická část se zabývá seznámením s problematikou důchodové reformy, především se zákony týkající se dané problematiky. Praktická část se zaměřuje na analýzu důchodové reformy. Jsou zde

zachyceny výhody a nevýhody současného důchodového systému (I. + III. pilíř) a důchodová reforma, která upravuje předchozí pilíře. Tím dává možnost vzniku tzv. II.pilíři. Pro ucelení problematiky jsou v práci uvedeny názory odborníků na důchodovou reformu a vypracovaná SWOT analýza. Do diplomové práce je zahrnut detailní přehled aktuální nabídky finančních institucí poskytující důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření. V návrhové části je nastíněno několik příkladů, které mohou být vodítkem pro rozhodnutí těch obyvatel České republiky, kteří dosud nemají v důchodové reformě jasno a neví, zda a do jakého pilíře vstoupit. Pro zpracování modelových příkladů byla použita „Kalkulačka k důchodové reformě,“ kterou zveřejnilo na svých internetových stránkách Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Pro získání primárních informací bylo vybráno dotazníkové šetření, které proběhlo u 158 respondentů. Dotazníkové šetření bylo provedeno v měsíci lednu a únoru 2013. Dotazník obsahoval 9 otázek. Pro účely práce nebylo podstatné znát pohlaví respondentů, protože to v současné době neovlivňuje už ani důchodový věk. Během výše zmiňovaného období se podařilo prostřednictvím osobního kontaktu, e-mailu, telefonu a Facebooku získat odpovědi. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak se vybraný vzorek populace staví k této reformě, resp. jakým způsobem se chce zajistit na stáří.

1.3 Pracovní hypotézy

V diplomové práci byly stanoveny tři pracovní hypotézy, které navazují na výše uvedené cíle. V závěru práce budou vyvráceny nebo potvrzeny.

H1: Důchodová reforma je pro obyvatele ČR výhodná.

H2: Finanční instituce nabízejí podobné produkty.

H3: Obyvatelé ČR jsou dobře informováni o dané problematice.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

Dnešní důchodový systém je ekonomicky dlouhodobě neudržitelný. Populace stárne a prodlužuje se doba odchodu do důchodu. Nebude-li systém reformován, mohou být vysoké náklady na důchody příčinou bankrotu státních financí. Proto je potřeba provést takové změny, který zajistí důchod i dalším generacím. Na finální podobě penzijní reformy pracovalo Ministerstvo financí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Důchodovou reformu přesně vymezují níže uvedené zákony.

2.1 Zákonná úprava penzijního systému

Penzijní systém byl v České republice do konce roku 2012 upraven třemi hlavními zákony. Jednalo se o:

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
- zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem,
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

V souvislosti s důchodovou reformou vznikly ještě zákony další. Konkrétně se jedná o:

- zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření,
- zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření,
- zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním připojištění.

Tyto tři zákony začaly být účinné od 1. ledna 2013.

2.2 Zákon o důchodovém pojištění

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, upravuje důchodové pojištění pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele. Zákon upravuje mimo jiné podmínky získání starobního důchodu, plného invalidního důchodu, vdovského a vdoveckého důchodu a důchodu sirotčího. Zároveň jsou v zákonu upravena pravidla pro navyšování důchodů.

Ve své podstatě se jedná o zákonnou úpravu stávajícího průběžného důchodového systému (I. pilíř), o kterém bude pohovořeno v dalším textu této práce. [45]

2.3 Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, upravoval penzijní připojištění se státním příspěvkem, které bylo možné sjednat u penzijních fondů do konce roku 2012. V zákonu byla dále upravena činnost penzijních fondů a rovněž státní dozor nad penzijním připojištěním. [44]

Ve své podstatě se jednalo o III. pilíř současného důchodového systému, nicméně v dalším textu bude vysvětlen tento pilíř blíže, resp. zmapována jeho současná právní úprava.

2.3.1 Penzijní připojištění

Penzijní fondy nabízející penzijní připojištění zaznamenaly v posledních letech obrovský rozmach. Jejich rostoucí aktiva jsou způsobeny zvyšující se průměrnou délkou života. Rostou zároveň obavy obyvatel o jejich finanční zajištění po odchodu do důchodu, kdy životní úroveň většiny občanů razantně klesá. [5, s. 316 - 317]

„Penzijním připojištěním rozumíme shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a poskytnutých státem, příp. zaměstnavatelem ve prospěch pojištěných, nakládání s těmito prostředky a vyplacení dávek penzijního připojištění.“
[5, s. 316 - 317]

Penzijní připojištění patřilo v České republice k nejrozšířenějším finančním produktům. Mnozí lidé chápali tento produkt jako přilepšení k důchodu, tzn. nejčastěji byl využíván spíše lidmi předdůchodového věku. Penzijní připojištění se rozdělovalo do dvou fází – fáze spořicí a fáze výplatní.

Fáze spořicí spočívala v pravidelném měsíčním spoření účastníka, kterému mohl přispívat na penzijní připojištění i zaměstnavatel. Stát k příspěvku účastníka přidal státní příspěvek. Výplatní fáze spočívala ve výplatě penze. Konkrétně se jednalo o penzi starobní, důchodovou, invalidní či pozůstalostní.

Na starobní penzi měl účastník nárok, pokud si spořil déle jak 60 měsíců a je mu více jak 60 let, případně získal nárok na starobní důchod. Starobní penze byla vyplácena doživotně. Výluhová penze umožňovala účastníkovi vybrat část finančních prostředků před vznikem nároku na penzi starobní. Stačilo, pokud si účastník spořil nejméně 15 let. Na invalidní penzi měl nárok účastník, který si spořil nejméně 3 roky a zároveň

mu od státu vznikl nárok na plný invalidní důchod, který mu byl přiznán. Posledním typem penze byla penze pozůstalostní. Vznikla v okamžiku úmrtí účastníka. Podmínkou její výplaty byla minimální doba spoření 3 roky. Vyplácela se osobám uvedeným ve smlouvě. [3, s. 67 - 68]

2.4 Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Posledním zákonem, který upravoval minulý důchodový systém, byl zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Tento zákon byl současnou vládou přepracován a jeho změny budou účinné od 1. ledna 2015.

Zákon upravuje sociální zabezpečení občanů České republiky, působnost České správy sociálního zabezpečení, okresních správ sociálního zabezpečení a dalších orgánů státní správy v oblasti sociálního zabezpečení. V zákoně je rovněž upraven příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (od 1. 1. 2015 pojistné na důchodové a nemocenské pojištění). Zákon zohledňuje i státní sociální podporu, pomoc v hmotné nouzi a sociální péči. [50]

2.5 Zákon o důchodovém spoření

Jedním ze zákonů, který byl přijat v souvislosti s důchodovou reformou, je zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.

Zákon upravuje poskytování důchodového spoření nově vzniklými penzijními společnostmi, které se transformovaly z původních penzijních fondů či vznikly samostatně v souvislosti s rozvojem této možnosti podnikání. V zákoně je dále upravena problematika práv a povinností, které vyplývají z důchodového spoření, výkon dohledu apod.

Bližší bude tato problematika vysvětlena v dalším textu této práce, který se bude věnovat novému II. pilíři. [46]

2.6 Zákon o doplňkovém penzijním spoření

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, upravuje další možnost spoření si na penzi. Konkrétně se jedná o doplňkové penzijní spoření, které poskytují nově vzniklé penzijní společnosti. Jedná se o III. pilíř současného důchodového systému. Od původního III. pilíře se mimo jiné liší „názvoslovím“. Místo penzijního

připojištění zákon nově přichází s produktem „důchodové spoření“, které již není poskytováno penzijními fondy, nýbrž penzijními společnostmi.

V zákonu jsou dále upraveny práva, povinnosti a nároky, které vyplývají z doplňkového penzijního spoření, pravidla pro poskytování státního příspěvku na doplňkové penzijní spoření a činnosti penzijních společností, které vznikly buď z původních penzijních fondů nebo samostatně v souvislosti s důchodovou reformou. [47]

2.7 Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním připojištění

Zákon č. 428/2011 Sb., přináší v souvislosti s důchodovou reformou pouze formální úpravy dalších zákonů, které se týkají používaných pojmů. V dotčených zákonech (např. občanský zákoník, živnostenský zákon apod.) dochází např. ke změně pojmu „připojištění“ a nově je nahrazen pojmem „doplňkové penzijní spoření“, „investiční fond“, je nahrazen pojmem „penzijní společnost“ apod. Ve své podstatě tento zákon nemá na samotnou důchodovou reformu žádný vliv. [51]

3 ANALÝZA PROBLEMATIKY

Důchodový systém prošel za poslední roky několikanásobnou kritikou. Veřejnost je rozhořčena opakovaným zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu, strachem z toho, jaký důchod budou lidé po letech tvrdé práce od státu dostávat, zda se bude valorizovat či nikoliv apod. Slovo důchodová reforma je skloňováno v médiích ve všech pádech. A to i teď, kdy už je reforma schválená a platná od 1. ledna 2013.

Diskuse o nutnosti reformy důchodového systému nicméně trvají již od počátku 90. let, tedy už více než 20 let. Nutnost změny se znovu objevila v poslední době v souvislosti s tzv. finanční krizí a zejména díky skokovému nárůstu státního deficitu. Odborníci tvrdí, že udržitelnost jeho financování stojí na velmi tenkém ledu a v blízké budoucnosti hrozí, že by se celý systém mohl z ničeho nic „sesypat“. [49]

Aby byla pochopena celá problematika ve všech souvislostech, je třeba nejdříve provést analýzu současného stavu, vysvětlit jeho přednosti a naopak nedostatky a teprve poté se zaměřit na vysvětlení podstaty a nutnosti důchodové reformy. Těmto klíčovým bodům je věnována celá část 4 Analýza problematiky.

3.1 Analýza současného stavu

Důchodový systém České republiky byl do konce roku 2012 tvořen de facto dvěma pilíři. Prvním pilířem (tzv. I. pilíř) důchodového systému byl systém, který se označoval jako průběžně financovaný. Tento pilíř byl a je povinný. Druhý pilíř (zde označován jako III. pilíř) byl a je dobrovolný. Níže jsou rozpracovány jejich základní charakteristiky.

3.1.1 I. pilíř důchodového systému

I. pilíř penzijního systému upravoval zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle tohoto zákona byly osoby účastné tohoto pojištění zabezpečeny v životních situacích, jako je stáří (starobní důchod), invalidita (invalidní důchod) a úmrtí živitele (vdovský, vdovecký, sirotčí důchod). Při splnění zákonem daných podmínek měli plátcí pojistného nárok na vyplácení dávek důchodového zabezpečení.

Zákon rovněž definoval pravidla pro vyplácní výše zmiňovaných důchodů a jejich výši. Byla zde zakotvena i pravidla pro valorizaci zvyšování důchodů. Účast v tomto pilíři byla a je povinná. Celý systém byl a je financován z odvodů na sociální pojištění. [45]

V souvislosti s daňovou reformou se lidé nejvíce zajímali o důchod starobní. Ten měl a má nastavena tato pravidla:

- pro odchod do starobního důchodu je nutné dosáhnout určitého věku,
- získat potřebnou dobu pojištění.

Starobní důchod se skládal a skládá ze dvou částí:

- základní výměry,
- procentní výměry.

Základní výměra důchodu je stejná pro všechny důchody. V současné době činí 2.270,- Kč měsíčně.

Procentní výměra je stanovena individuálně. Rozhoduje o ní doba pojištění. Počítá se z výpočtového základu následovně:

- za každý rok, kdy byl žadatel účastníkem důchodového pojištění (do doby než vznikne nárok na důchod), mu náleží 1,5 % výpočtového základu,
- jakmile občanovi vznikne nárok na důchod, ale on o něj nepožádá, nebo požádá o jeho přiznání bez výplaty a bude pracovat dál, je výpočtový základ za každých 90 kalendářních dnů výdělečné činnosti navýšen o 1,5 %.

Do této doby se nezapočítává např. doba pracovní neschopnosti, neplaceného volna a pobírání dávek nemocenského pojištění. Ve své podstatě člověk, který pracuje i po vzniku nároku na starobní důchod, si penzi zvyšuje rychleji než do té doby.

Základem stanovení výpočtového základu je osobní vyměřovací základ. Tvoří jej měsíční průměr všech příjmů dosažených v rozhodném období. V roce 2012 je to období let 1986 až 2011, z něhož se stanoví důchod. Do důchodu se započítávají všechny příjmy, z nichž účastník odváděl pojistné na sociální zabezpečení. Ostatní příjmy, ze kterých se pojistné neplatilo, výši důchodu neovlivňují (kromě náhrady mzdy po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz nebo nemoc z povolání).

[35] Způsob výpočtu důchodu je velmi složitý, proto je lepší si ho ukázat na konkrétním příkladu:

Muž narozený 1. 1. 1950 požádal 1. 12. 2012 o starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Jeho důchodový věk činí 62 let a 11 měsíců. Do této doby pracoval. Získal celkem 45 let pojištění.

Přepočtením ročních vyměřovacích základů za roky 1986 až 2011 byl jeho měsíční vyměřovací základ (tzv. osobní vyměřovací základ) stanoven na 35.000,- Kč. Výpočtový základ se stanoví následovně:

- do výše 11.061,- Kč se započte plně,
- k této částce se přičte 28 % rozdílu mezi částkou 29.159,- Kč a částkou 11.061,- Kč, tzn. 28 % z částky 18.098,- Kč, tedy 5.068,- Kč,
- k této částce se přičte 16 % rozdílu mezi částkou 29.159,- Kč a částkou 35.000,- Kč, tj. 16 % z částky 5.841,- Kč, tedy 935,- Kč.

Výpočtový základ činí celkem 17.064,- Kč. Za každý rok pojištění mu náleží 1,5 % výpočtového základu, tzn., že za 45 let pojištění odpovídá procentní výměra starobního důchodu 67,5 %. Z výše popsané situace vyplývá, že tento člověk ještě 11 měsíců přesluhoval. Za každých 90 kalendářních dnů výdělečné činnosti mu bude procentní výměra navýšena o 1,5 %, tzn. zde konkrétně o 4,5 % (pokud by pracoval o 30 dnů déle, získal by další 1,5 %). Celkem tedy procentní výměra starobního důchodu činí 72 %.

Z výpočtového základu 17.064,- Kč vypočítáme 72 %, čímž dostaneme procentní výměru důchodu v absolutní hodnotě, tj. 12.287,- Kč. K této částce je ještě třeba připočíst základní výměru stanovenou pro rok 2012 ve výši 2.270,- Kč. Celkový starobní důchod bude v tomto případě tedy činit 14.557,- Kč. [6, s. 44]

Výpočet provádí příslušná správa sociálního zabezpečení.

3.1.2 III. pilíř důchodového systému

Do konce roku 2012 měl člověk možnost sjednat si penzijní připojištění a v důchodovém věku si tak přilepšit a kromě starobního důchodu čerpat i finanční prostředky, které si naspořil na penzijním připojištění. Z pohledu důchodové reformy

se jedná o tzv. III. pilíř současného důchodového systému. Penzijní připojištění je upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Penzijním připojištěním se rozumělo „*shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a poskytnutých státem, příp. zaměstnavatelem ve prospěch pojištěných, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.*“ [5, s. 317]

Poskytovateli penzijního připojištění byly penzijní fondy. Licenci udělovala fondům Česká národní banka a jejich regulace byla poměrně striktní. [5, s. 317]

Penzijní fond byl právní formou akciová společnost, ovšem s odlišnou výší základního kapitálu. Minimální výše základního kapitálu penzijního fondu byla zákonem stanovena alespoň na 50.000.000,- Kč. Ke vzniku penzijního fondu byl nutný souhlas Ministerstva financí České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí a Komise pro cenné papíry.

Účastníkem mohla být fyzická osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky, nebo s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, pokud byla účastna důchodového pojištění nebo byla poživitelem důchodu z českého důchodového pojištění nebo byla účastna veřejného zdravotního pojištění v České republice. [44]

Penzijní připojištění v České republice do konce roku 2012 nabízely tyto penzijní fondy:

- AEGON Penzijní fond, a.s.,
- Allianz penzijní fond, a. s.,
- AXA penzijní fond a.s.,
- ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB,
- Generali penzijní fond a.s.,
- ING Penzijní fond, a.s.,
- Penzijní fond České pojišťovny, a.s.,
- Penzijní fond České spořitelny, a.s.,
- Penzijní fond Komerční banky, a.s.

Z výše uvedeného výčtu vyplývá, že penzijní připojištění v České republice nabízely v zásadě dvě instituce – banky a pojišťovny, respektive jejich dceřinné společnosti.

Penzijní fond musel mít svůj statut a penzijní plán. Statut musel obsahovat mimo jiné rozsah činnosti penzijního fondu, detailní rozpracování jeho investiční politiky (zejména musí být zmíněny druhy majetkových hodnot, které byly pořizovány z peněžních prostředků penzijního fondu), zásady hospodaření penzijního fondu, způsob použití zisku. Penzijní plán stanovoval např. druhy penzí a ostatních dávek penzijního připojištění, včetně podmínek jejich nároku a jejich výpočet a výplatu. [44]

To vše bylo rozhodující v okamžiku, kdy byl penzijní fond vybírán. Důležitou roli při rozhodování hrálo zejména zhodnocení finančních prostředků, jakého penzijní fond dosáhl. Přehled o výši zhodnocení finančních prostředků u penzijních fondů za rok 2011 poskytuje Tabulka 1. Pro srovnání je zahrnuta rovněž informace o průměrné výnosnosti fondu za posledních 5 let.

Tabulka 1: Zhodnocení finančních prostředků u penzijních fondů za rok 2011

Název penzijního fondu	Výnos za rok 2011	Průměrný výnos za posledních 5 let
AEGON Penzijní fond, a.s.	1,6 %	2,76 %
Allianz penzijní fond, a. s.	2,69 %	2,95 %
AXA penzijní fond a.s.	1,47 %	1,43 %
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s.	1,7 %	1,4 %
Generali penzijní fond a.s.	0,3 %	2,18 %
ING Penzijní fond, a.s.	2,14 %	1,38 %
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	1,5 %	1,46 %
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	2,07 %	1,84 %
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	2,04 %	1,48 %

Zdroj: *Penzijní fondy 2012: inflaci překonaly 4* [online]. [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <<http://finexpert.e15.cz/penzijni-fondy-2012-inflaci-prekonaly-ctyri>>.

Přestože minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích, poskytuje Tabulka 1 přehled o tom, do jakých penzijních fondů se vyplatilo nebo vyplatí investovat volné finanční prostředky. Zcela jednoznačně nejlepší výnosnost za rok 2011 i posledních pět let v průměru má Allianz penzijní fond, a. s., naopak nejhorší je zřejmě z dlouhodobého hlediska AXA penzijní fond a.s., ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s. či Penzijní fond České pojišťovny, a.s.

Účastník penzijního připojištění si mohl do konce roku 2012 měsíčně spořit již od 100,- Kč, maximální výše příspěvku nebyla stanovena. Od měsíčního příspěvku účastníka se následně odvíjela měsíční výše státního příspěvku. [44] Za účastníka mohl platit příspěvek či jeho části i třetí osoba – fyzická nebo právnická (nejčastěji např. zaměstnavatel), nicméně státní příspěvek se počítal pouze z výše příspěvku, který dal sám účastník. [1, s. 141] Přehled o výši státního příspěvku na penzijní připojištění s ohledem na příspěvek účastníka poskytuje Tabulka 2.

Tabulka 2: Výše státního příspěvku na penzijní připojištění s ohledem na příspěvek účastníka

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100,- až 199,-	50,- + 40 % z částky nad 100
200,- až 299,-	90,- + 30 % z částky nad 200
300,- až 399,-	120,- + 20 % z částky nad 300
400,- až 499,-	140,- + 10 % z částky nad 400
500,- a více	150,-

Zdroj: ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I.* s. 141.

Z Tabulky 2 vyplývá, že nejvyšší státní příspěvek obdrží účastník, který si měsíčně spoří 500,- Kč a více. Z čistě ekonomického pohledu se spoření více jak 500,- Kč nevyplatí, neboť finanční prostředky nad tuto částku jsou pouze penzijním fondem zhodnocovány úrokem, který je nižší než úrok na spořicímu účtu vybraných bank, jak bylo vidět v Tabulce 1.

Tento „handicap“ se vláda snažila vyřešit tím, že účastníkovi, který si měsíčně spoří více jak 500,- Kč umožňuje odečíst příspěvky nad 6.000,- Kč od základu daně. Maximálně lze odečíst 12.000,- Kč ročně, což odpovídá měsíčnímu vkladu 1.500,- Kč. [48]

Výši průměrného měsíčního příspěvku a průměrného měsíčního státního příspěvku ukazuje Tabulka 3.

Tabulka 3: Vývoj průměrného měsíčního příspěvku účastníka penzijního připojištění a státního příspěvku

Rok	Průměrný měsíční státní příspěvek (v Kč)	Průměrný měsíční příspěvek účastníka (v Kč)
2002	89,83	354,02
2003	96,02	383,69
2004	97,73	396,84
2005	98,65	407,90
2006	102,19	430,75
2007	103,85	449,67
2008	104,87	450,53
2009	105,18	443,91
2010	105,00	439,55
2011	105,43	441,65

Zdroj: *Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění v České republice - k 31. 12. 2011* [online]. [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijniho_pripojisteni_68320.html?year=2011>.

Tabulka 3 ukazuje vývoj průměrného měsíčního státního příspěvku na penzijní připojištění a zároveň průměrný měsíční příspěvek účastníka. Průměrný měsíční příspěvek účastníka měl až do roku 2008 rostoucí trend, následně došlo k jeho poklesu. Postupně opět roste a lze očekávat, že v roce 2012 bude jeho průměrná výše nejvyšší. Stejně tak průměrný měsíční státní příspěvek má také rostoucí charakter (kromě mírného poklesu v roce 2010).

Jednoduchým počtem zjistíme, kolik si průměrný účastník penzijního připojištění se státním příspěvkem od svých 18 do 65 let naspoří. Celkově se dostane na částku 308.553,12 Kč. Výpočet vychází z předpokladu, že se za celou dobu nezmění způsob výpočtu státních příspěvků a jejich výše. Dále neuvažujeme o příspěvku zaměstnavatele, který zaměstnavatel poskytuje svým zaměstnancům jako benefit, ani zhodnocení příspěvků fondem.

Obavy lidí a nejistota budoucích důchodů způsobily v roce 2012 nárůst počtu účastníků penzijního připojištění (tzn. tzv. III. důchodového pilíře), což je vidět v Tabulce 4.

Tabulka 4: Vývoj počtu účastníků penzijního připojištění

Rok	Celkový počet smluv (v mil. ks)
2000	2,37
2001	2,53
2002	2,62
2003	2,74
2004	2,96
2005	3,28
2006	3,59
2007	3,94
2008	4,21
2009	4,39
2010	4,53

2011	4,57
2012 (k 30. 6. 2012)	4,71

Zdroj: *Počet připojištěných na penzi stoupl o 38.000 na 4,57 milionu* [online]. [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <<http://www.financninoviny.cz/os-finance/pojisteni/zpravy/pocet-pripojistenych-na-penzi-stoupl-o-38-000-na-4-57-milionu/762628>> a *Počet nově připojištěných na penzi v pololetí výrazně vzrostl* [online]. [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <<http://www.financninoviny.cz/os-finance/zpravy/83040>>.

Z Tabulky 4 je patrné, že počet účastníků každým rokem roste přibližně podobným tempem. Jen za první pololetí letošního roku ale začalo spořit na penzijní připojištění takový počet lidí, který dříve přistoupil k penzijnímu připojištění za celý rok. Obavy lidí z budoucnosti jsou prokazatelné právě na nárůstu počtu účastníků penzijního připojištění.

Poslední smlouvy do současného systému penzijního připojištění bylo možné uzavřít pouze do 30. listopadu 2012. Po tomto datu musí noví zájemci o penzijní připojištění vstoupit povinně již do takzvaného dobrovolného penzijního spoření, které se bude od současného systému odlišovat. Celý nový systém bude rozebrán v textu dále. [34]

Rozdělení celkového počtu klientů mezi jednotlivé penzijní fondy ukazuje Tabulka 5.

Tabulka 5: Rozdělení účastníků penzijního připojištění mezi jednotlivé penzijní fondy

Název penzijního fondu	Počet klientů k 31.12.2011
AEGON Penzijní fond, a.s.	114 521 klientů
Allianz penzijní fond, a. s.	212 156 klientů
AXA penzijní fond a.s.	472 169 klientů
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s.	721 634 klientů
Generali penzijní fond a.s.	62 087 klientů
ING Penzijní fond, a.s.	408 312 klientů
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	1 162 495 klientů
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	938 209 klientů
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	507 626 klientů

Zdroj: *Penzijní připojištění* [online]. [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <<http://www.penize.cz/srovnani/penzijni-pripojisteni>>.

Paradoxně největší počet klientů má Penzijní fond České pojišťovny, a.s., jehož výnosnost se pohybuje na velmi nízké úrovni, jak ukazuje Tabulka 5. Další v pořadí je Penzijní fond České spořitelny, a.s., který na tom s výnosností je o trochu lépe, ale z dlouhodobého hlediska patří tyto fondy k fondům s nižší výnosností. Zájem lidí o tyto penzijní fondy si lze odůvodnit možná skutečností, že Česká pojišťovna a Česká spořitelna jsou instituce, které v naší republice působí dlouhá léta, jsou stabilními a spolehlivými partnery. To je s největší pravděpodobností to, co lidé v současné době vyhledávají a očekávají.

3.2 Výhody a nevýhody současného důchodového systému

Institut důchodového pojištění má v České republice více než stoletou tradici. Systém znají, v minulosti nedošlo k situaci, že by člověk v důchodovém věku byl ponechán sám sobě napospas. Stát se o člověka důchodce vždy postaral. To samotné odráží důvěru občanů v toto uspořádání.

Právě zmiňovaná více jak stoletá tradice současného důchodového systému se jeví jako základní problém. Systém je sice velmi dobře propracovaný, ale je bohužel zastaralý. V době, kdy je Česká republika členem Evropské unie, jsou vyvolávány tlaky i z této strany, aby byl současný systém reformován.

Jádro zastaralosti systému lze spatřit zejména ve skutečnosti, že stávající důchodový systém, resp. jeho právní úprava, nereaguje na demografický vývoj společnosti. Tato skutečnost je podporována i Českým statistickým úřadem, který zveřejnil výsledky projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 v nízké (Tabulka 6), střední (Tabulka 7) a vysoké (Tabulka 8) variantě. V nízké variantě Český statistický úřad zakomponoval nejmenší očekávané zvýšení úrovně plodnosti, nejméně výrazné zlepšení úmrtnosti a nejnižší zisk zahraniční migrací, pro vysokou variantu to platilo obráceně. Střední varianta je považována a prezentována jako nejpravděpodobnější, nicméně výsledky je třeba interpretovat spíše ve smyslu vymezení očekávaného vývoje daného extrémními variantami.

Tabulka 6: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 nízké variantě

Rok	Počet obyvatel k 1. 1. daného roku		
	0 – 14	15 – 64	65+
2010	1490037	7403098	1597496
2020	1635076	6840481	2137631
2030	1394063	6662124	2434401
2040	1239762	6196096	2750837
2050	1269835	5448213	3119252
2065	1080465	5025803	3004967

Zdroj: *Základní výsledky projekce 2009* [online]. [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/\\$File/40200901.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/$File/40200901.pdf).

Tabulka 7: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 ve střední variantě

Rok	Počet obyvatel k 1. 1. daného roku		
	0 – 14	15 – 64	65+
2010	1492263	7412465	1598680
2020	1682797	6948298	2166389
2030	1509161	6882301	2516957
2040	1398991	6560685	2913984
2050	1500915	5965878	3375527
2065	1411620	5838841	3439252

Zdroj: *Základní výsledky projekce 2009* [online]. [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/\\$File/40200901.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/$File/40200901.pdf)>.

Tabulka 8: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 vysoké variantě

Rok	Počet obyvatel k 1.1. daného roku		
	0 – 14	15 – 64	65+
2010	1493576	7426301	1599402
2020	1732582	7103052	2189396
2030	1630839	7190871	2586318
2040	1571496	7051488	3064322
2050	1744356	6619584	3634243
2065	1743183	6715731	3917266

Zdroj: *Základní výsledky projekce 2009* [online]. [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/\\$File/40200901.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/B6003AA37A/$File/40200901.pdf)>.

Pokud vezmeme v úvahu, že v roce 2011 na jednoho starobního důchodce přispívalo 2,15 pracujících lidí, a víme, že deficit z odvodů na sociální pojistné se neustále zvyšuje

(tzn. stát vyplácí více finančních prostředků, než ze systému získává), je současný důchodový systém neudržitelný. Tuto skutečnost podporují i Tabulka 6, Tabulka 7 a Tabulka 8. Např. při střední variantě bude v roce 2065 přispívat na jednoho starobního důchodce 1,69 ekonomicky aktivních (pracujících) obyvatel, ve variantě nízké již pouze 1,67 ekonomicky aktivních (pracujících) obyvatel, ve variantě vysoké 1,71 ekonomicky aktivních (pracujících) obyvatel. Snižující se trend je z tabulek patrný.

Důvodem této situace je skutečnost, že populace České republiky stárne. Prodlužuje se střední délka života, klesá porodnost a plodnost obyvatel, což v budoucnu způsobí důchodovému systému obrovskou zátěž. Pokud by byl v budoucnu zachován současný důchodový systém, státní rozpočet by byl každým rokem více a více zatěžován a docházelo by k čím dál tím většímu prohlubování rozpočtového deficitu.

Je pravděpodobné, že budoucí vláda nebo vlády by musely přistoupit ke snižování důchodů, což odporuje ústavně zakotvenému právu každého občana na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří. Nicméně pokud stát na vyplácení důchodů nebude mít finanční prostředky, lidé mají omezené prostředky, jak proti této situaci eventuálně bojovat. Spoléhat se na stát jako jediného poskytovatele hmotného zabezpečení ve stáří je tedy velmi nebezpečné.

Další problematikou je skutečnost, že zaostává reálná hodnota důchodů. Současný sociální systém je zatížen i nadměrnou solidaritou, která na jedné straně sice zabraňuje sociálnímu vyloučení některých skupin obyvatel z důvodu nezaměstnanosti či nižších příjmů a jejich ohrožení chudobou, ale na druhé straně může působit jako demotivující faktor pro lidi, kteří řádně pracují a do systému odvádějí příslušné finanční prostředky.

Problematické se ukázal také být nízký reálný věk odchodu do důchodu a nižší ekonomická aktivita osob předdůchodového věku. Vláda a kritici současného důchodového systému tvrdí, že prodlužování očekávané doby dožití musí být zároveň doprovázeno odpovídajícím prodloužením „pracovního života“, tzn. lidé by měli odcházet do důchodu v pozdějším věku. Přispívali by tak do systému finanční prostředky déle, než tomu bylo dosud. Zároveň by měli být tito občané motivováni, aby pracovali i po dosažení důchodového věku.

Kritice podléhá i skutečnost, že přibližně 95 % příjmů důchodců pochází v současné době pouze ze základního důchodového pojištění, tzn. lidé důchodového věku nechávají

své zajištění ve stáří čistě v rukou státu. Nejsou motivováni, aby byli více zodpovědní za svoji budoucnost a na stáří si spořili již v době, kdy jsou ekonomicky aktivní.

Současný důchodový systém má ovšem i svá pozitiva. Vedle již výše zmiňované dlouholeté historie a pocitu jistoty, který u občanů vytváří, je třeba zmínit i univerzálnost celého systému. Důchodový systém totiž zahrnuje všechny osoby a nevytváří víceméně prostor pro jejich rozdílné postavení z důvodů charakteru zaměstnání, pohlaví atd. Kladně lze hodnotit i jednotnou právní úpravu celého systému, která zajišťuje stejná pravidla při posuzování nároků ze základního důchodového pojištění pro všechny pojištěnce, aniž by vyzdvihovala či omezovala některou skupinu občanů.

Již dříve kritizovaná solidarita systému má i své pozitivum v tom smyslu, že významně omezuje riziko chudoby u lidí důchodového věku. Do systému totiž přispívají všichni občané stejnou procentuální měrou. Dá se říci, že v důchodovém systému se uplatňuje mezigenerační solidarita ekonomicky aktivních s ekonomicky neaktivními. Zároveň je celý systém solidární i v tom smyslu, že bohatší lidé do něj přispívají více než lidé chudší (myšleno v absolutní hodnotě, neboť procentní zatížení finančních prostředků obou skupin je stejné).

Jak vyplývá z Programového prohlášení vlády, je si současná vláda České republiky vědoma situace, ve které se Česká republika nachází. Ví, že musí udělat určité kroky, které povedou ke stabilizaci důchodového systému a zajistí dalším generacím alespoň nějaký důchod v budoucnu. První kroky, které vláda v tomto ohledu podnikla, byla tzv. „malá důchodová reforma“. Ta byla z velké části reakcí na zásadní nález Ústavního soudu (uveřejněný pod č. 135/2010 Sb.), kterým byl zrušen dosavadní způsob redukce osobního vyměřovacího základu, upravený v ustanovení § 15 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 29. 9. 2011, o důchodovém pojištění.

Malá důchodová reforma přinesla dvě nejdůležitější změny:

- došlo ke stanovení redukčních hranic – dosud se redukční hranice stanovovaly pevnou částkou, nově se od 1. 1. 2012 stanovují jako konkrétně měnící se procentní podíly průměrné mzdy. Cílem je nastavit systém více zásluhový než solidární, jako tomu bylo doposud,
- změnil se věk odchodu do důchodu – změna se dotkne osob narozených nejdříve v roce 1956. [49]

3.3 Důchodová reforma

Nový rok 2013 s sebou přinesl podstatné změny v důchodovém systému. Od 1. ledna 2013 totiž začala platit historicky největší reforma penzijního systému od roku 1989. Nový penzijní systém se od tohoto data skládá ze tří pilířů.

První pilíř (v práci označovaný jako I. pilíř) tvoří základ důchodové reformy. De facto jde o současný průběžný systém, do kterého přispívá ekonomicky aktivní generace a z něhož jsou v tuto chvíli vypláceny peníze dnešním důchodcům. Tak tomu bude i nadále, tzn. po 1. lednu 2013.

Třetí pilíř (v práci označovaný jako III. pilíř) je víceméně podobný systému penzijního připojištění, na jaký byli lidé zvyklí, přesto se dočká podstatných změn.

Novinkou důchodové reformy je II. pilíř, který do konce roku 2012 neexistoval. Ve své podstatě se jedná o další možnost, jak si mohou lidé spořit na důchod. [15]

„Cílem důchodové reformy není uspořít na důchodech vyplácených v průběžném systému, ale rozložit rizika a umožnit lepší zhodnocení spoření na důchod. Vytvořená soustava s více pilíři bude účelně kombinovat solidární pojetí výplaty penzí s kapitálovými prvky spoření.“ [15]

Obyvatelé České republiky mají svobodnou volbu se rozhodnout, do jakého pilíře důchodové reformy vstoupí. Pouze první pilíř je povinný, druhý a třetí dobrovolný.

Všechny pilíře budou dopodrobna zpracovány v následujícím textu. Větší pozornost bude věnována druhému a třetímu pilíři, kde došlo k největším změnám.

3.3.1 I. pilíř penzijního systému

Jak bylo naznačeno výše, první pilíř zůstane víceméně stejný. Jeho součástí budou dle mého názoru pouze dvě změny drobnějšího rozsahu.

Stále se bude jednat o státní průběžný systém, do kterého se odvádí příslušná procenta z hrubé mzdy. První pilíř zůstane i nadále povinným a bude stále hlavním zdrojem pro výplatu penzí.

První novinkou, ke které v rámci prvního pilíře dojde, je postupné posouvání důchodového věku až k hranici 70 let (předpoklad), ke kterému dojde vlivem zvyšující se délky dožití populace.

Druhou novinku přinese první pilíř v souvislosti s odvodem procent z hrubé mzdy. Občané České republiky mají ve své podstatě dvě možnosti:

- budou nadále odvádět 28 % své hrubé mzdy a nevstoupí do II. pilíře důchodové reformy,
- budou odvádět do I. pilíře o 3 % méně, tzn. 25 % své hrubé mzdy a vstoupí do II. pilíře důchodové reformy. [7, s. 81 - 88]

První pilíř tak umožní lidem vyvést část peněz z průběžného důchodového systému (zmiňovaná 3 %) do nově vzniklých penzijních společností (viz II. pilíř penzijního systému), což jim rozšiřuje možnosti, jak si lze spořit na důchod. Pro toto vyvedení peněžních prostředků se vžil pojem „opt-out“. [4, s. 61]

3.3.2 II. pilíř penzijního systému

II. pilíř penzijního systému představuje v tomto systému revoluční změnu. Nově vzniklý pilíř je upraven zákonem č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.

Účast v tomto pilíři je dobrovolná, tedy záleží na každém občanovi, zda do pilíře vstoupí či nikoliv. Pokud se rozhodne do II. pilíře vstoupit, nastávají pro něj tyto změny:

- do státního průběžného systému (tzn. I. pilíře) budou odvádět místo 28 % své hrubé mzdy pouze 25 %,
- zbylá 3 % si budou moci spořit na svém osobním účtu u nově vzniklých penzijních společností – předpokladem je, že k těmto 3 % přidají další 2 % z hrubé mzdy, tzn. celkově bude výše odvodu činit 5 % z hrubé mzdy,
- vzhledem k tomu, že odvod těchto občanů do I. pilíře bude nižší, bude se jim adekvátně krátit důchod z I. pilíře. [14, s. 91 - 93]

Pokud např. má občan měsíční hrubou mzdu 20.000,- Kč, může si ze státního průběžného systému vyvést 600,- Kč měsíčně, ke kterým přidá 400,- Kč ze své hrubé

mzdy, tzn. na důchodové spoření si bude měsíčně přispívat částkou 1.000,- Kč. U každého klienta je nutné individuálně zhodnotit, zda se mu vstup do II. pilíře vyplatí. Obecně by měl klient do II. pilíře vstupovat, pokud finanční prostředky, které z I. a II. pilíře získá budou vyšší, než finanční prostředky z I. pilíře, pokud by do II. nevstoupil. Toto bude předmětem další analýzy.

Finanční prostředky ve II. pilíři budou spravovat nově vzniklé penzijní společnosti. O licenci si u České národní banky do konce roku 2012 požádaly tyto společnosti:

- Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.,
- Penzijní společnost KB, a. s.,
- Penzijní společnost ING, a. s.,
- Penzijní společnost ČSOB, a. s.,
- Penzijní společnost Generali, a. s.,
- Penzijní společnost AXA, s. r. o.,
- Penzijní společnost Allianz, a. s.,
- Penzijní společnost Aegon, a. s.,
- Penzijní společnost České spořitelny, a. s.,
- Raiffeisen penzijní společnost, a. s.,
- Conseq Investment Management, a. s.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že se až na jednu výjimku jedná o společnosti, které poskytovaly penzijní připojištění. Raiffeisenbank je mezi nimi jediná, která zatím neposkytovala penzijní připojištění, nicméně to není limitující faktor pro poskytování důchodového spoření prostřednictvím II. pilíře.

Účastníkem důchodového spoření se může stát osoba starší 18 let, která uzavře s penzijní společností smlouvu o důchodovém spoření nejpozději do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhne věku 35 let. Občané starší 35 let si mohou tuto formu spoření vybrat nejpozději do 1. července 2013, resp. 30. června 2013.

Obyvatelé České republiky, kteří se stanou po 1. lednu 2013 poplatníkem pojistného na důchodové pojištění (tzn. začali např. pracovat nebo podnikat), mohou do II. pilíře

vstoupit nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy se stali poplatníky tohoto pojistného na důchodové pojištění.

Účastník může uzavřít pouze jednu smlouvu pro tento pilíř, tzn. jeho volba musí být pečlivě zvážena, neboť jakmile se jednou rozhodne do vybraného fondu vstoupit a svěřit mu své finanční prostředky, nemůže z něj již vystoupit. Zákon vyloženě říká, že od smlouvy nelze odstoupit, vypovědět ji ani uzavřít dohodu o jejím skončení. Platná legislativa pouze umožňuje změnit penzijní společnost. Všechny smlouvy budou zaregistrovány v Centrálním registru smluv, který kvůli II. pilíři vzniká.

Účastník důchodového spoření nebo oprávněná osoba má při splnění zákonem daných podmínek nárok na:

- doživotní starobní důchod,
- doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu 3 let,
- starobní důchod na dobu 20 let,
- sirotčí důchod na dobu 5 let.

Penzijní společnosti umožňují účastníkům důchodového spoření výběr ze čtyř druhů strategií, resp. ze čtyř druhů důchodových fondů. Konkrétně se jedná o:

- fond státních dluhopisů,
- konzervativní fond,
- vyvážený fond,
- dynamický fond. [46]

Prostředky fondu státních dluhopisů umísťují penzijní společnosti především do českých státních dluhopisů, pokladničních poukázek a termínovaných vkladů. Tento fond by měli zvolit takoví investoři, kteří mají menší zkušenosti s finančními trhy či nemají zkušenost žádnou. Při volbě tohoto typu fondu je třeba si uvědomit, že existuje riziko ztráty plynoucí ze změn úrokových sazeb, ale i kreditní riziko a riziko koncentrace na jednoho emitenta. Cílem fondu je mírné zhodnocení vložených

prostředků v dlouhodobém časovém horizontu (tři a více let). [27] Rizikový profil je zobrazen na Obrázku 1.

Obrázek 1: Rizikový profil fondu státních dluhopisů

Zdroj: *Penzijní společnost Česká pojišťovna, a. s.: Důchodový fond státních dluhopisů* [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <<http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/duchodovy-fond-statnich-dluhopisu.html>>

Konzervativní fond umísťuje finanční prostředky investorů především do českých a zahraničních státních dluhopisů, pokladničních poukázek a termínovaných vkladů. Do fondu by měli investovat takoví investoři, kteří mají minimální zkušenosti s finančními trhy či nemají zkušenost žádnou. Fond se zaměřuje na aktiva s velmi nízkým rizikem, čímž dochází k eliminaci kolísavosti majetku. Je vhodný pro investory, kteří chtějí minimalizovat riziko ztráty z vložených finančních prostředků. Cílem fondu je mírné zhodnocení vložených prostředků ve střednědobém časovém horizontu (pět a méně let). [27] Rizikový profil je zobrazen na Obrázku 2.

Obrázek 2: Rizikový profil konzervativního fondu

Zdroj: *Penzijní společnost Česká pojišťovna, a. s.: Důchodový fond státních dluhopisů* [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <<http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/duchodovy-fond-statnich-dluhopisu.html>>

Prostředky ve vyváženém fondu jsou umisťovány zejména do státních dluhopisů, firemních dluhopisů vysoké kvality a akcií. Fond by si měli vybrat takoví investoři, kteří mají určité zkušenosti s finančními trhy, tzn. vědí, jak finanční trhy fungují a co od nich mohou očekávat. Fond se specializuje na investice do akcií i dluhopisů a nabízí tedy vyvážený podíl mezi výnosem a rizikem těchto dvou finančních nástrojů. Při investici je třeba si uvědomit riziko ztráty vložených finančních prostředků. Investor musí být ochoten akceptovat dočasné výkyvy majetku ve fondu, jejichž trvání nelze předem odhadnout. Cílem je zhodnocení vložených prostředků v dlouhodobém časovém horizontu prostřednictvím široce diverzifikovaného portfolia. Doporučený investiční horizont je pět a více let. [27] Rizikový profil je zobrazen na Obrázku 3.

Obrázek 3: Rizikový profil vyváženého fondu

Zdroj: *Penzijní společnost Česká pojišťovna, a. s.: Důchodový fond státních dluhopisů* [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <<http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/duchodovy-fond-statnich-dluhopisu.html>>

Prostředky dynamického fondu jsou alokovány především do akcií a doplňkově do korporátních dluhopisů a státních dluhopisů. Fond je určen pro investory, kteří jsou v investování na finančních trzích zkušení, tzn. vědí, jaká negativa a pozitiva tento typ investic má. Fond sice svým zaměřením na akciové cenné papíry nabízí příležitost vyššího výnosu, ale bohužel za cenu vyššího rizika. Je vhodný pro investory, kteří si uvědomují toto riziko a jsou ochotni přijmout výrazné výkyvy majetku ve fondu, o kterých nikdo neví, jak dlouho mohou trvat. Cílem fondu je co nejvyšší zhodnocení vložených prostředků v dlouhodobém časovém horizontu prostřednictvím diverzifikovaného portfolia. Doporučený investiční horizont je sedm a více let. [27] Rizikový profil je zobrazen na Obrázku 4.

Obrázek 4: Rizikový profil dynamického fondu

Zdroj: *Penzijní společnost Česká pojišťovna, a. s.: Důchodový fond státních dluhopisů* [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/duchodovy-fond-statnich-dluhopisu.html>

Z Obrázku 1 až 4 jsou patrné rozdíly jednotlivých fondů, resp. jejich investičních strategií. Existuje nepřímá úměrnost mezi rizikovostí investice a jejím předpokládaným výnosem. Zatímco méně rizikové investice do fondu státních dluhopisů přinášejí investorům nižší výnos, u investic do dynamického fondu lze očekávat výnos vyšší. Důležitý je také časový horizont, který má investor k dispozici, aby zhodnotil finanční prostředky v druhém pilíři penzijního systému. Kratší investice se doporučuje uskutečnit prostřednictvím fondu státních dluhopisů či konzervativního fondu, zatímco dlouhodobější investiční prostředky je vhodné spíše vložit do fondu vyváženého nebo dynamického. Jedná se nicméně o obecná investiční doporučení, která nezohledňují vztah investora k riziku – zda ho vyhledává, zda se ho obává, či má k němu neutrální postoj. To je při volbě fondu klíčový parametr.

Penzijní společnost má za svoje služby nárok na úplatu. Konkrétní poplatky např. u Penzijní společnosti České pojišťovny jsou zachyceny v Tabulce 9.

Tabulka 9: Přehled fondů a s nimi spojených poplatků

Název fondu	Poplatky z kapitálu fondu	Poplatky ze zhodnocení
Dynamický důchodový fond	0,6 %	10 %
Vyvážený důchodový fond	0,5 %	10 %
Konzervativní důchodový fond	0,4 %	10 %
Důchodový fond státních dluhopisů	0,3 %	10 %

Zdroj: *Penzijní společnost České pojišťovny* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <<http://www.vseopenzich.cz/klient/schema-fungovani-penzijniho-systemu/jak-bude-fungovat-ii-pilir.html>>.

Z Tabulky 9 vyplývá, že penzijní společnosti budou fungovat na ziskové bázi, tzn. za své služby budou chtít po účastnících důchodového spoření poplatky. Ministerstvo finanční České republiky vyzdvihuje, že veškeré provozní i marketingové náklady ponese penzijní společnost, tzn. finanční prostředky klientů nebudou přímo zatíženy (nepřímo ovšem ano). Mimo to ministerstvo v zákonu stanovilo maximální výši úplaty za nabízení a zprostředkování důchodového spoření (tedy provize zprostředkovatelům), maximální výše nákladů vynaložených na uzavření jedné smlouvy o důchodovém spoření a maximální výše nákladů na propagaci, reklamu a podporu prodeje. Klienti ponese přímo pouze minimum nákladů, konkrétně úplatu za obhospodařování majetku a odměna za zhodnocení majetku (např. u Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s. z kladného rozdílu vůči nejlepšímu zhodnocení v historii), dále pak jen některé další taxativní poplatky vztažené k mimořádným úkonům, např. změny ve smlouvě, různé administrativní úkony apod. [26], [43]

Investiční strategii může klient po dobu trvání smlouvy o důchodovém spoření měnit. Peníze jsou účastníkovi důchodového spoření ve II. pilíři dostupné až v okamžiku jeho odchodu do důchodu. Poté se naspořené prostředky podle rozhodnutí klienta převedou do klientem zvolené pojišťovny, která mu bude ke státnímu důchodu vyplácet ještě měsíční rentu. Pokud klient zemře v době spoření, finanční prostředky naspořené na důchodovém spoření se stávají součástí dědického řízení.

Je třeba si uvědomit, že pokud se občan rozhodne vstoupit do II. pilíře, podstupuje tzv. investiční riziko, tzn. může o vložené finanční prostředky přijít. Neexistuje zde žádná státní záruka návratnosti vložených prostředků (tak jako třeba vklady v bankách). Nad penzijními společnostmi bude sice vykonávat dohled Česká národní banka, Ministerstvo financí České republiky a depozitář, který ze zákona musí pocházet z jiného bankovního ústavu, než je mateřská banka penzijní společnosti, nicméně se jedná de facto o soukromé společnosti, které jsou motivovány maximalizací svého zisku.

Např. Penzijní společnost České pojišťovny upozorňuje na tzv. investiční brzdu, která spočívá v tom, že *„investiční burza chrání klienta před ztrátou celoživotních úspor, před jejich výběrem. Začíná se uplatňovat 10 let před důchodovým věkem klienta, kdy musí mít prostředky ve vyváženém důchodovém fondu nebo v konzervativním důchodovém fondu. 9. - 6. rok před důchodovým věkem roste podíl v konzervativním důchodovém fondu (20 – 80 %) a od 5. roku jsou prostředky pouze v konzervativním fondu. Klient je písemně upozorněn na změnu investičního profilu a může ji písemně odmítnout.“* Ze zákona jsou povinny ji zajistit všechny penzijní společnosti, i když se u každé z nich může jinak jmenovat. [18]

3.3.3 III. pilíř penzijního systému

III. pilíř penzijního systému je upraven zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, který je účinný od 1. ledna 2013. Původní penzijní připojištění se stává de facto doplňkovým penzijním spořením, nicméně produkty nejsou totožné, jak ukáže další text v této části.

Ve třetím pilíři budou, stejně jako ve druhém pilíři, působit nově vzniklé subjekty - penzijní společnosti. Majetek účastníků penzijního připojištění, kteří uzavřeli smlouvy do 30. listopadu 2012, bude automaticky převeden do tzv. transformovaného fondu, který bude těmito společnostmi spravován. V transformovaných fondech budou těmto klientům zachovány stávající nároky, zejména garance nezáporného výnosu, tzv. černá nula. Neponesou tedy investiční riziko.

Kromě toho vzniknou nové účastnické fondy pro klienty, kteří uzavřeli nové smlouvy po 1. lednu 2013 nebo se rozhodli změnit investiční strategii a přejít z transformovaných fondů. V účastnických fondech dojde k rozdělení majetku

na majetek účastníků a majetek penzijní společnosti. Se svým majetkem bude penzijní společnost hospodařit jako jakákoliv jiná společnost, nicméně vše pod dohledem České národní banky, jejímž úkolem je hlídat investice obyvatel České republiky, resp. zda se ve finančních institucích neděje něco, co by mohlo návratnost jejich financí ohrozit.

Díky oddělení majetku již nebudou penzijní společnosti moci neuváženě utrácet finanční prostředky svých klientů, resp. výnosy z jejich majetku, jako tomu bylo v systému penzijního připojištění před 1. lednem 2013.

Lze očekávat, že účastnické fondy budou mít potenciál vyššího zhodnocení oproti původnímu penzijnímu připojištění, nicméně je třeba si uvědomit, že vyšší výnos může být vyvážen vyšším rizikem, které klienti budou muset podstoupit. Stejně jako ve druhém pilíři budou mít klienti možnosti si vybrat z několika účastnických fondů, které se budou lišit svou investiční strategií, tzn. svým vztahem k riziku.

Státní podpora zůstane ve III. pilíři zachována pro stávající i pro nové účastníky. Minimální měsíční příspěvek účastníka zůstává na 100,- Kč. Na státní příspěvek bude mít účastník nárok až od příspěvku 300,- Kč měsíčně. [47]

Výši státních příspěvků od roku 2013 ukazuje Tabulka 10.

Tabulka 10: Výše státního příspěvku na penzijní připojištění s ohledem na příspěvek účastníka po reformě

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
300,- až 999,-	90,- + 20 % z částky nad 300,-
1.000,- a více	230,-

Zdroj: *Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=427&r=2011>>.

Tabulka 10 ukazuje, že v oblasti státního příspěvku dojde k výrazným změnám. Zatímco dosud se klientům nevyplácelo z hlediska jeho maximální výše spořit více jak 500,- Kč měsíčně, od ledna 2013 tomu bude až od 1.000,- Kč. V této změně lze vidět jednoznačnou snahu vlády motivovat obyvatele spořit si na důchod vyšší částky a stát se tak zodpovědnější za svoji životní úroveň ve stáří.

Zajímavé porovnání „nového“ a „starého“ systému penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření ukazuje rovněž Tabulka 11.

Tabulka 11: Srovnání „nového“ a „starého“ III. pilíře penzijního systému

Státní příspěvek do 31. 12. 2012 (v Kč)	Měsíční příspěvek účastníka (v Kč)	Státní příspěvek od 1. 1. 2013 (v Kč)
50,-	100,-	0,-
90,-	200,-	0,-
120,-	300,-	90,-
140,-	400,-	110,-
150,-	500,-	130,-
150,-	600,-	150,-
150,-	700,-	170,-
150,-	800,-	190,-
150,-	900,-	210,-
150,-	1.000,-	230,-

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 11 jasně potvrzuje to, co říkala i Tabulka 10. Snaha motivovat obyvatele spořit si na penzi je více než patrná. Pokud si lidé spoří méně jak 500,- Kč, znamená pro ně modernizace III. pilíře důchodového systému znevýhodnění, neboť pokud by ke změnám nedošlo, byly by jejich měsíční příspěvky zhodnoceny lépe.

Daňová podpora systému zůstane zachována, ale k určité změně také dojde. Nově si účastník bude moci od daňového základu odečíst vlastní příspěvky, které za rok přesáhly 12.000,- Kč, maximálně však do 12.000,- Kč ročně. [46]

Hlavní rozdíly penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření shrnuje na závěr ještě Tabulka 12.

Tabulka 12: Hlavní rozdíly penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření

Popis parametru	Penzijní připojištění	Důchodové penzijní spoření
Minimální výše příspěvku účastníka	100,- Kč	300,- Kč
Maximální výše státního příspěvku	150,- Kč	230,- Kč
Daňové zvýhodnění	ano od 6.000,- Kč ročně	ano od 12.000,- Kč ročně
Garance nezáporného výnosu	ano	ne
Možnost zvolit si spořicí strategii	ne	ano
Výluhová penze	ano po 15 letech spoření	ne
Možnost přestoupit do transformovaného / účastnického fondu	ano	ne
Oddělený majetek fondu a účastníků	ne	ano

Zdroj: vlastní zpracování dat

Z Tabulky 12 jsou patrné rozdíly mezi penzijním připojištěním a doplňkovým penzijním spořením. Jedná se víceméně o shrnutí III. pilíře původního a nového, z něhož je třeba vyzdvihnout zejména rozdílnost v minimální výši příspěvku účastníka, maximální výši státního příspěvku, v oblasti daňového zvýhodnění, garanci nezáporného výnosu, možnosti zvolit si spořicí strategii, v možnosti pobírat výsluhovou

penzi, možnosti přestupovat mezi fondy (z transformovaného do účastnického a z účastnického do transformovaného) a v neposlední řadě i rozdílnost v hospodaření s majetkem účastníků doplňkového penzijního spoření.

Teprve rok 2013 ukáže, nakolik lidé tomuto pilíři dále věří.

Současný důchodový systém přehledně ukazuje schéma v příloze č. 1: Schéma důchodové reformy podle ministerstva financí. V příloze č. 2 Pilíře českého důchodového systému a výplata prostředků z III. pilíře je pak k nalezení jak přehled informací o všech pilířích od 1. 1. 2013, tak i tabulku možnosti výplat prostředků ze III. pilíře.

3.3.4 Názory odborníků na důchodovou reformu

Důchodová reforma má spousty odpůrců, mnoho ekonomů se dokonce proti navrhovanému způsobu spoření na penzi veřejně postavilo.

Ekonom Petr Mach říká následující: *"Možnost vyvázat si 3 % z 28 % sazby pojistného na důchodové zabezpečení s povinným a nezrušitelným závazkem desítky let posílat dalších 5 % mzdy do fondů, nelze považovat za penzijní reformu. Co se stane, když třeba za 25 let nebudete schopni platit tuto dodatečnou kvazidaň? Přijde exekutor a půjdete do vězení. To není reforma, to je past."* [25] Mach je i názoru, že je důchodová reforma pouze záminkou pro gigantické zvýšení daní a míry státního přerozdělování.

Reformu kritizuje i analytik týmu Raiffeisenbank Aleš Michl s tím, že to vypadá, jako by u moci byla levice. Dalším kritikem je podnikatel a politický kritik Tomio Okamura, který sice vyzdvihuje důležitost reformy kvůli nedostatku financí na důchody a snižování počtu budoucích plátců. *"V otázce důchodů nejde ani tak o bohaté – ti se už nějak zajistí sami, ale o ty nejchudší – v jejich případě spoléhat na to, že se budou dobrovolně připojišťovat nebo aktivně investovat do svého stáří, je nesmysl. Ano, bylo by to fajn – ale hloupější nápad jsem dlouho neslyšel. Myslíte, že prodavačka s desetitisícem měsíčně má ochotu i schopnost přemýšlet, kam zítra vloží volnou tisícovku?"* [25]

Markéta Šichtařová, ekonomka a ředitelka NextFinance, kritizuje reformu, protože třeba dnešní třicátník bude muset na zhodnocení čekat 35 - 40 let, což je doba *"po kterou*

v uplynulých sto letech nevydržel žádný jednotlivý český nebo československý ekonomický systém beze změny. Během této mimořádně dlouhé doby bude penzijní fond konfrontován s regulací, která paradoxně může fond přimět investovat rizikově, jinou regulací, která může fond přimět investovat s nízkým výnosem, s možnou snahou o vytunelování, možnými turbulencemi na finančních trzích, vynakládáním mimořádně vysokých částek na marketing, nulovou garancí od státu v podobě pojištění a změnou legislativy." [25] Navíc klient nebude moci fond opustit. Také mě v této souvislosti zajímalo, co se stane v momentě, kdy člověk nebude moci splácet - třeba v případě dlouhodobé nezaměstnanosti apod. Na toto odpovídají v poradně webu duchodovareforma.cz následovně: "Za zaměstnance odvádí peníze do II. pilíře zaměstnavatel. Zaměstnanec nemá žádnou možnost tuto skutečnost ovlivnit a peníze neposílat. Zaměstnanec při vstupu do II. pilíře musí tuto skutečnost ihned oznámit svému zaměstnavateli. Nesplnění oznamovací povinnosti znamená, že by bylo špatně odvedeno pojistné do II. pilíře i do I. pilíře. Zaměstnanec by v tomto případě musel uhradit neodvedené finanční prostředky do II. pilíře + přírážku k pojistnému ve výši 10 %. Následky za neoznámení vstupu do II. pilíře zaměstnavateli tedy nese zaměstnanec. Obdobná situace je i u OSVČ, které rovněž musí při stupu do II. pilíře, řádně odvést vypočtené pojistné." [42] Nemá-li však občan žádné příjmy podléhající důchodovému pojištění (např. během zmiňované nezaměstnanosti), tak samozřejmě neplatí ani finanční prostředky do II. pilíře.

Podle údajů ministerstva práce a sociálních věcí, které k problematice založilo i speciální facebookové stránky, se za první tři měsíce do druhého pilíře přihlásilo pouze 22 375 občanů. [17] Penzijní společnosti přitom očekávali, že do konce června do II. pilíře vstoupí okolo 500 000 lidí. [52] Podle mě je tedy reálná situace, že účast celkově nebude dostatečná, protože je ze zákona nutné, aby penzijní společnost získala do konce roku 50 000 účastníků (společností je 9), navíc se lidé starší 35 let musí přihlásit do 30. 6. 2013. I na toto odpovídají v poradně webu duchodovareforma.cz. "V případě, že se to penzijní společnosti nepovede, tak se bude muset sloučit s jinou penzijní společností. V posledních letech došlo např. ke sloučení několika zdravotních pojišťoven, což je obdobné. Nebyl by v tom tedy žádný problém. Jestliže by byla účast v II. pilíři velmi nízká, tak se může stát, že bude na trhu v II. pilíři působit méně penzijních společností, např. dvě či tři, podle počtu klientů." [23] Zarážející je hlavně poslední odstavec odpovědi: "Samozřejmě vždy může dojít k legislativním změnám

a celá situace se může řešit jinak. Stejně jako se může v následujících letech změnit celá oblast ve všech III. pilířích." [23]

Vraťme se ještě k názorům odborníků. Ekonom a ředitel FINEZ Investment Management Jan Traxler říká: *"Bez ohledu na důchodovou reformu (upřímně, je to stejně jen nic neřešící pidireformička), sjednocení sazby DPH vítám. Jistě, mnozí budou brblat, že podraží potraviny. Ale kdyby se DPH sjednotila na 10 % sazbě, tak by všichni tento krok oslavovali. Takže samo o sobě sjednocení sazeb je dobrý krok. To, že stát potřebuje vybrat více na daních, tudíž podraží některé zboží, musíme holt přijmout jako fakt. Já bych byl pro, zavést DPH 30 % a místo toho zrušit daň z příjmu – obecně nezdaňovat příjem, ale spotřebu – nicméně to asi hned tak neprojde."* [25] Podle něho reforma hlavně neřeší nejzásadnější věc, a to "aging", tedy to, že naše populace stárne. Reforma podle něho jen přesouvá část prostředků ze státního do soukromého sektoru.

Dalším velkým kritikem je i Jaroslav Vostatek z Vysoké školy finanční a správní, který ale na rozdíl od jiných, i navrhuje, jak by se to dalo udělat jinak. *"Aktuální česká důchodová reforma se koncentruje na zavedení dílčího opt-outu do tzv. druhého penzijního pilíře, který se v zásadě ve světě neosvědčil, a to navíc ve zcela nevhodné makroekonomické situaci, dané hospodářskou recesí. Paralelně je reformován dílčí sektor třetího penzijního pilíře, který je provozován výhradně 9 soukromými penzijními společnostmi a využívá zvláštních veřejných dotací, které jsou nejvyšší na světě. Tytéž penzijní společnosti nyní budou moci provozovat důchodové spoření ve druhém pilíři, s příspěvky 5 % ze mzdy. I v podmínkách výrazné státní restrikce poplatků účtovaných penzijními společnostmi budou přímé a tím spíše i transakční náklady tohoto systému podstatně vyšší než tytéž náklady potenciálního sociálního systému. [...] Optimálním řešením je Panevropský penzijní systém, doporučený Světovou bankou od roku 2003."* [41]

3.3.5 SWOT analýza z názorů odborníků

V následujícím textu jsou zhodnocené silné a slabé stránky reformy, převážně z výše uvedených názorů odborníků, dále je také nutno poukázat na příležitosti a hrozby reformy.

Silné stránky:

- krok správným směrem ve smyslu, že konečně se téma reformy řeší → důležitost reformy kvůli nedostatku financí na důchody a snižování počtu budoucích plátců,
- snaha navázat přímý kontakt s občany, PR (pořádání speciálních kulatých stolů/ setkání s odborníky v celé ČR, zřízení speciální "horké linky"¹, informační letáky, vyšel Manuál k důchodové reformě s otázkami a odpověďmi, facebookové stránky),
- snaží se nastavit rovné podmínky, tedy ti, kteří vydělávají více, budou mít i větší důchod (nebudou mít všichni stejně, ale tolik, kolik si "zaslouží"),
- v některých případech je možné naspořené peníze dědit.

Slabé stránky:

- důchodová reforma je pouze záminkou pro gigantické zvýšení daní a míry státního přerozdělování,
- nejedná se o skutečnou reformu,
- je to z dlouhodobého hlediska finanční past,
- nemožnost vystoupit,
- lidé reformě nevěří, což dokazuje velmi nízká účast ve II. pilíři,
- vyplatí se jen lidem s nadprůměrnými platy,
- dlouhé čekání na zhodnocení investic,
- reforma neřeší, že populace stárne, což by mělo být zásadní,
- II. pilíř už se neosvědčil ani jinde ve světě.

Příležitosti:

- dále využívat PR a ještě více navázat komunikaci s občany - hlavně moderní média (sociální sítě apod.) ,
-

- oslovit mladé lidi, aby se více zajímaly o důchod apod.,
- zavést spíše 30 % DPH a místo toho zrušit daň z příjmu – obecně nezdaňovat příjem, ale spotřebu,
- využít spíše panevropského penzijního systému doporučeného Světovou bankou od roku 2003.

Hrozby:

- riziko slučování penzijních společností kvůli nedostatečnému počtu klientů,
- může dojít k legislativním změnám, může se změnit celá oblast ve všech III. pilířích,
- vydává se příliš peněz na marketing a PR,
- velká rizikovost ve zhodnocení investic (hlavně kvůli délce trvání investice),
- možnost vytunelování fondů.

3.3.6 Doporučená strategie vycházející ze SWOT analýzy

Základní krok, který by měl před samotnou reformou přijít, tak je změnit veřejné mínění o důchodové reformě a zlepšení její reklamy. O tento krok by se měli postarat média a samotné finanční instituce a jejich finanční poradci.

Hlavním motivem pro finanční poradce by mohla být samozřejmě provize z uzavřeného obchodu o důchodovém spoření. Současný systém nabízí finančním poradcům přibližně 400,- za uzavřenou smlouvu v II. pilíři.

Dalším krokem by měla být změna pravidel spoření. Vítanou změnou by jistě byla možnost vystoupit z důchodového spoření nebo možnost garantovaného zhodnocení vložených finančních prostředků.

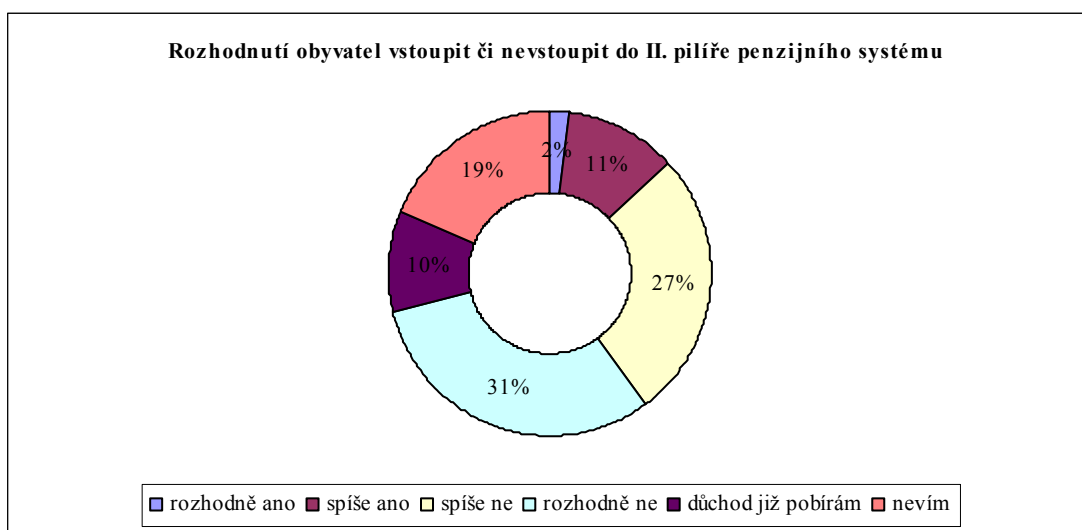
3.4 Stručné zhodnocení důchodové reformy

„Po téměř dvou desetiletích, která uplynula od pádu komunismu, jsme se dožili důchodové reformy. Tolik očekávaná a z dlouhodobého hlediska strategická a klíčová reforma se zároveň dočkala vlažného přijetí odborné veřejnosti. Svým nastavením budí rozpaky. Na jedné straně se snaží občany přimět, aby se na stáří připravili sami, na druhé pak odpovědnější jedince svazuje striktními nařízeními.“ [4, s. 59]

Zcela jistě nejspornějším bodem celé důchodové reformy je její druhý pilíř. Průzkumy, které provedla agentura Ipsos na konci roku 2012, jasně ukázaly, že lidé se druhého pilíře bojí.

Výzkum proběhl přibližně mezi 1000 respondenty. Z nich se individuálního spoření hodlá zúčastnit 13%, z toho 2% lidí jsou již pevně rozhodnuta, dalších 11 % lidí pravděpodobně do II. pilíře vstoupí. Více než 50% respondentů o vstupu do II. pilíře nepřemýšlí. Konkrétně 31% dotázaných vstup rozhodně odmítá, svou účast spíše vylučuje dalších 27% dotázaných [16], jak ukazuje Graf 1.

Graf 1: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému

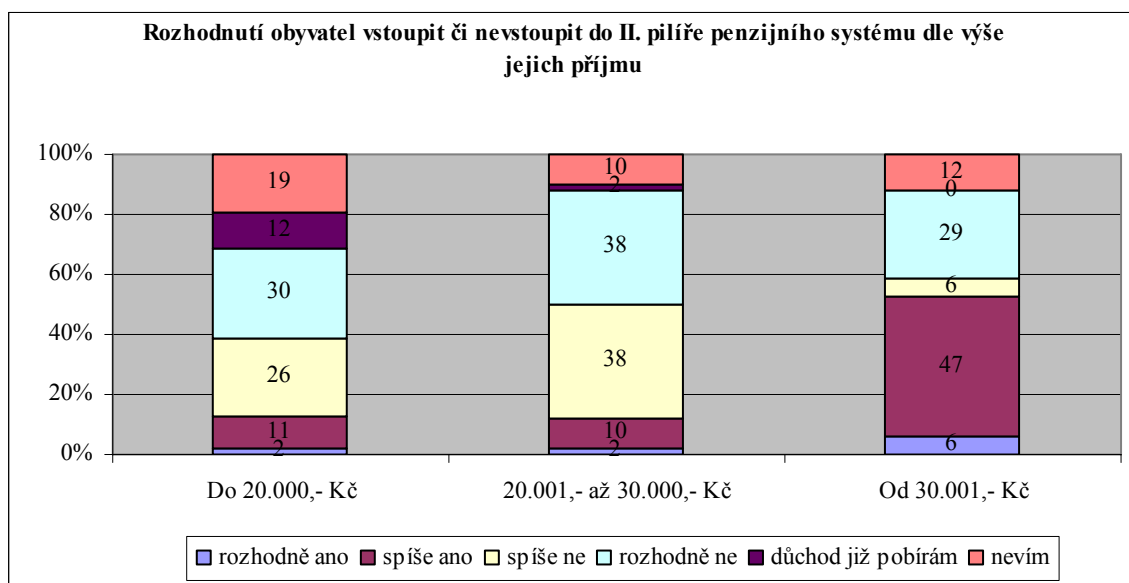

Zdroj: *Důchodová reforma: Do druhého pilíře hodlá vstoupit jen 2 % obyvatel* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: < <http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463-duckodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/>>.

Zbýlých 29% odpovědí včetně výše uvedených ukazuje Graf 1. Konkrétně 10% respondentů odpovědělo, že důchod již pobírá, a 19% nedokázalo na otázku, zda vstoupí do II. pilíře důchodového systému, odpovědět.

Zajímavý pohled na rozhodnutí vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému ukazuje i Graf 2, na kterém jsou odpovědi rozděleny dle příjmu respondentů.

Graf 2: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému dle výše jejich příjmu

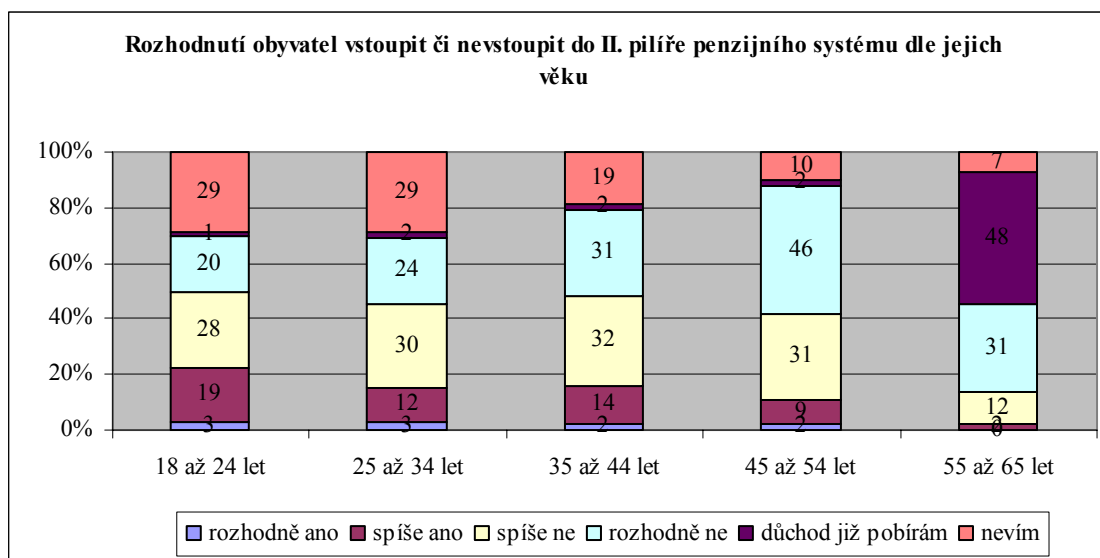

Zdroj: *Důchodová reforma: Do druhého pilíře hodlá vstoupit jen 2 % obyvatel* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: < <http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463- Duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/>>.

Graf 2 svědčí o tom, že je větší pravděpodobnost, že do II. pilíře penzijního systému vstoupí spíše lidé s vyššími příjmy nad 30.001,- Kč než lidé s příjmy nižšími (do 20.000,- Kč). Z vyšší příjmové skupiny je o vstupu do II. pilíře přesvědčeno nebo téměř přesvědčeno 53% respondentů (6% rozhodně ano, 47% spíše ano), z nižší příjmové skupiny je přesvědčeno nebo téměř přesvědčeno pouhých 13% respondentů (2% rozhodně ano, 11% spíše ano). Střední příjmová skupina (od 20.001,- Kč do 30.000,- Kč) se svými odpověďmi přiklání spíše k příjmové skupině nižší, tzn. o vstupu do II. pilíře je přesvědčeno nebo téměř přesvědčeno také 13 % respondentů (2 % rozhodně ano, 11 % spíše ano).

Poslední pohled uvádí Graf 3, který ukazuje rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému dle jejich věku.

Graf 3: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému dle jejich věku

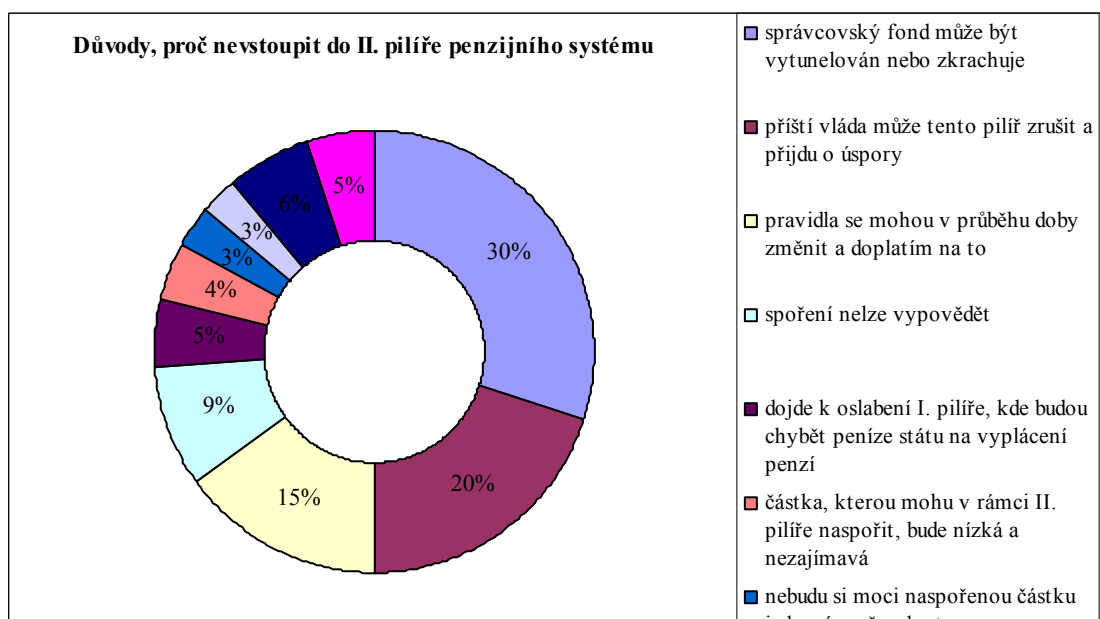

Zdroj: *Důchodová reforma: Do druhého pilíře hodlá vstoupit jen 2 % obyvatel* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: < [http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463- duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/](http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463- Duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/)>.

Graf 3 ukazuje, že rozhodnutí o vstoupení či nevstoupení do II. pilíře penzijního systému dle věkové struktury je poměrně odlišné. Ekonomicky aktivní obyvatelé, kteří se ekonomicky aktivními teprve stali, či jsou jimi krátce (věková skupina 18 až 24 let), přesvědčil II. pilíř penzijního systému mnohem více, než obyvatele starší. Nejméně jsou přesvědčeni lidé od 45 let výše, tzn. lidé, kteří jsou důchodovému věku nejbližší a kteří zároveň mají nejméně času si na penzi našetřit vlastní finanční prostředky. Ve starších lidech může totiž ještě převládat víra, že „stát to nějak zařídí“, kdežto mladší lidé jsou zvyklí se o sebe starat sami už od počátku.

Pokud se lidé spíše či úplně přiklání do II. pilíře penzijního systému nevstoupit (včetně odpovědi „nevím“), nejčastěji uvádějí důvody, které jsou zachyceny na Grafu 4.

Graf 4: Důvody, proč nevstoupit do II. pilíře penzijního systému

Zdroj: *Důchodová reforma: Do druhého pilíře hodlá vstoupit jen 2 % obyvatel* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: < [http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463- duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/](http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463- Duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/)>.

Graf 4 je poměrně překvapivý, neboť u obyvatel České republiky panuje největší strach ze vstupu do II. pilíře penzijního systému z důvodu, že správcovský fond může být vytunelován nebo zkrachuje (30% respondentů). Následuje 20% respondentů s obavou, že příští vláda může tento pilíř zrušit a přijdu o úspory. Třetí místo s 15% odpovědí obsadila obava, že pravidla se mohou v průběhu doby změnit. Jako důvody se objevuje dále obava, že spoření nelze vypovědět (překvapivě pouze 9%), dojde k oslabení I. pilíře penzijního systému, naspořená částka je nezajímavá, není možné naspořenou částku jednorázově vybrat, obava ze ztráty zaměstnání. Pouhých 5% respondentů nemá z II. pilíře obavy, což je pravděpodobně skupina lidí, která je o vstupu do II. pilíře penzijního systému přesvědčena.

Stručně řečeno důchodová reforma byla nutná, ale v určitých ohledech byla „šitá horkou jehlou“. Důchodová reforma staví politické strany na dvě různé strany. Důvodem je neschopnost dohodnout se, resp. akceptovat takovou verzi reformy, jaká byla schválena. To vše vzbuzuje v lidech nejistotu a revoluční důchodovou reformu odsuzuje spíše k jejímu neúspěchu.

4 PŘEHLED FINANČNÍCH INSTITUCÍ POSKYTUJÍCÍCH DŮCHODOVÉ SPOŘENÍ A DOPLŇKOVÉ PENZIJNÍ SPOŘENÍ

V části 4.1.2 III. pilíř penzijního systému bylo řečeno, že penzijní připojištění v České republice nabízejí tyto penzijní fondy:

- AEGON Česká republika, a.s.,
- Allianz penzijní společnost, a. s.,
- AXA penzijní fond a.s.,
- ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB,
- Generali penzijní fond a.s.,
- ING Penzijní fond, a.s.,
- Penzijní fond České pojišťovny, a.s.,
- Penzijní fond České spořitelny, a.s.,
- Penzijní fond Komerční banky, a.s.

U některých došlo v souvislosti s 1. lednem 2013 k drobným změnám názvu vzhledem k jejich vstupu do podnikání v souvislosti s II. pilířem penzijního systému, jiné naopak přibyly:

- Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.,
- Penzijní společnost KB, a. s.,
- Penzijní společnost ING, a. s.,
- Penzijní společnost ČSOB, a. s.,
- Penzijní společnost Generali, a. s.,
- Penzijní společnost AXA, s. r. o.,
- Penzijní společnost Allianz, a. s.,
- Penzijní společnost AEGON, a. s.,
- Penzijní společnost České spořitelny, a. s.,

- Raiffeisen penzijní společnost, a. s.,
- Conseq Investment Management, a. s.

V následujících podkapitolách budou tyto společnosti představeny. [14]

4.1 Penzijní společnost AEGON, a.s.

Aegon Česká republika, a. s. vznikla k 1. lednu. 2013 transformací AEGON Penzijní společnosti, a.s., a AEGON Transformovaného fondu.

Společnost AEGON je velkým mezinárodním poskytovatelem pojištění, zabezpečení na penzi a investiční společností. Společnost působí zejména na trzích v USA, Nizozemí a Spojeném království Velké Británie. AEGON spravuje aktiva generující výnosy v hodnotě 332 miliard eur, zaměstnává po celém světě zhruba 28 tisíc lidí a poskytuje služby více jak 40 milionům klientům ve více jak 20 zemích světa.

V České republice zahájila společnost AEGON své aktivity v dubnu 2005. Nejdříve byla založena společnost AEGON Pojišťovna, která se specializovala na prodej investičního životního pojištění. V roce 2007 vznikl AEGON Penzijní fond. AEGON Penzijní fond je nejmladším fondem na českém trhu.

Základní kapitál fondu činí 50.000.000,- Kč. Hlavním akcionářem je společnost AEGON Tsjechië Holding B.V., Nizozemské království, depozitářem fondu je Česká spořitelna, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 4,908 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 4 miliony Kč. [9]

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 4,5%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 3,5%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 2,1%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,11%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 1,6%. [40]

4.1.1 Nabídka Penzijní společnosti AEGON, a.s.

AEGON Česká republika, a. s. získal od České národní banky povolení k činnosti penzijní společnosti a licenci k provozování penzijního připojištění prostřednictvím transformovaného fondu. Vznikla tak zmiňovaná Aegon Penzijní společnost, a. s. která bude spravovat peníze klientů pouze ve třetím pilíři penzijního spoření.

Z výše uvedeného vyplývá, že se AEGON Česká republika, a. s. nebude účastnit druhého pilíře penzijní reformy. Důvodem tohoto rozhodnutí je dle informací společnosti nejistota, že se nepodaří získat dostatečný počet klientů o vstup do druhého pilíře penzijního systému.

AEGON Česká republika, a. s. bude nabízet pouze produkt III. pilíře penzijního systému, tzn. doplňkové penzijní spoření. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [9]

4.2 Allianz penzijní společnost, a. s.

Allianz penzijní společnost, a.s. vznikla transformací Allianz penzijního fondu, a. s. dne 1. ledna 2013. Její základní kapitál činí 300.000.000,- Kč.

Allianz penzijní fond, a. s., byl založen 31. srpna. 1997 valnými hromadami jeho právních předchůdců, kterými byly Allianz-HYPO penzijní fond, a. s. a Živnobanka - penzijní fond, a. s. Po tomto splynutí vystupoval penzijní fond pod názvem Allianz - Živnobanka penzijní fond, a. s.

V roce 2000 došlo k odkupu 45 % akcií fondu Allianz pojišťovnou od Živnostenské banky. Poté bylo jméno penzijního fondu změněno na Allianz penzijní fond, a. s., pod kterým fond působil přesně od 26. února 2001.

Allianz penzijní společnost, a. s. je v tuto chvíli nejrychleji rostoucí penzijní společností na českém trhu. V roce 2012 více než zdvojnásobila počet svých klientů, kteří u ní uzavřeli penzijní připojištění. [10]

Jediným akcionářem je společnost Allianz pojišťovna, a. s., deponitářem fondu je Komerční banka, a.s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 12,614 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 83 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 3,05%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 3,0%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 3,1%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 3,0%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 2,69%. [40]

4.2.1 Nabídka Allianz penzijní společnosti, a. s.

Od 1. ledna 2013 nabízí svým klientům v návaznosti na důchodovou reformu důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření, tzn. Allianz penzijní společnost, a. s. vstoupila svou podnikatelskou činností do II. i III. pilíře penzijního systému.

II. pilíř bude zastoupen těmito produkty:

- Allianz důchodový fond státních dluhopisů, Allianz penzijní společnost, a. s.,
- Allianz konzervativní důchodový fond, Allianz penzijní společnost, a. s.,
- Allianz vyvážený důchodový fond, Allianz penzijní společnost, a. s.,
- Allianz dynamický důchodový fond, Allianz penzijní společnost, a. s.

Allianz penzijní společnost, a. s. bude nabízet i produkt III. pilíře penzijního systému, tzn. doplňkové penzijní spoření. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [10]

4.3 Penzijní společnost AXA, a.s.

Svoji činnost zahájila společnost AXA Česká republika, s. r. o. na českém trhu v roce 1998 jako společnost pod obchodním názvem WASS YT, s. r. o. O rok později, tedy v roce 1999 byla společnost přejmenována na ještě složitější název CSWIN FINANCIAL SERVICES, s. r. o, posléze na Winvest Finanční poradci, s. r. o. a nakonec vznikl jednoduchý název AXA Česká republika, s. r. o. [11]

Téměř stoprocentním akcionářem je společnost Societe Beaujon, Francie (99,98 %), deponitářem fondu je UniCredit Bank Czech Republic, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 32,923 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 182 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 2,2%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,0%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 2,0%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 1,47%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 1,47%. [40]

4.3.1 Nabídka Penzijní společnosti AXA, s. r. o.

Od 1. ledna 2013 nabízí svým klientům v návaznosti na důchodovou reformu důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření, tzn. Penzijní společnost AXA, s. r. o. bude klientům „nabízet“ produkty z II. i III. pilíře penzijního systému.

Zajímavé ovšem je, že AXA Česká republika, s. r. o. se v rámci zavedení II. pilíře zapojuje do systému pouze jako investiční zprostředkovatel a bude svým klientům nabízet důchodové spoření od KB Penzijní společnosti, a. s.

II. pilíř bude zastoupen těmito produkty:

- KB důchodový fond státních dluhopisů KB penzijní společnosti, a. s.,
- KB konzervativní důchodový fond KB penzijní společnosti, a. s.,
- KB vyvážený důchodový fond KB penzijní společnosti, a. s.,
- KB dynamický důchodový fond KB penzijní společnosti, a. s.

Produkt III. pilíře, tzn. doplňkové penzijní spoření bude nabízet samostatně jako svůj produkt. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [11]

4.4 Penzijní společnost ČSOB, a. s.

Penzijní společnost ČSOB, a. s. vznikla transformací ČSOB Penzijního fondu Stabilita, a. s. ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB, působí na trhu penzijního připojištění od roku 1994. Původně vstoupil na český trh pod názvem Českomoravský penzijní fond, a. s. Později byl přejmenován. ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s. je právním nástupcem Občanského penzijního fondu, a. s., a Českého penzijního fondu Zdraví, a. s., se kterými se sloučil v letech 1999 a 2000. [29]

Stoprocentním akcionářem je Československá obchodní banka, a. s., deponitářem fondu je UniCredit Bank Czech Republic, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 29,198 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 260 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 2,4%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,05%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 1,4%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 1,5%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 1,7%. [32]

4.4.1 Nabídka ČSOB Penzijní společnosti, a. s.

Od 1. ledna 2013 nabízí svým klientům v návaznosti na důchodovou reformu důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření, tzn. Penzijní společnost AXA, s. r. o. bude klientům „nabízet“ produkty z II. i III. pilíře penzijního systému.

II. pilíř bude zastoupen těmito produkty:

- ČSOB důchodový fond státních dluhopisů ČSOB Penzijní společnosti, a. s., člena skupiny ČSOB,
- ČSOB konzervativní důchodový fond ČSOB Penzijní společnosti, a. s., člena skupiny ČSOB,

- ČSOB vyvážený důchodový fond ČSOB Penzijní společnosti, a. s., člena skupiny ČSOB,
- ČSOB dynamický důchodový fond ČSOB Penzijní společnosti, a. s., člena skupiny ČSOB.

III. pilíř bude zastoupen standardním doplňkovým penzijním spořením. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [29]

4.5 Penzijní společnost Generali, a. s.

Generali penzijní společnost, a. s. působí na českém trhu od 1. ledna 2013. Vznikla z Generali penzijního fondu, a. s., který byl založen již v roce 1995. Od vzniku penzijního fondu byl jediným akcionářem fondu Generali Holding Vienna, AG, součást světové pojišťovací skupiny Generali Group, která byla založena již v roce 1831 v italském Terstu.

V roce 2006 Generali Holding Vienna, AG svůj podíl prodala a od 18. srpna 2006 je jediným akcionářem Generali Pojišťovna, a. s. Generali Group patří mezi největší finanční společnosti na světě. Je jednou z největších pojišťoven v Evropě. V oblasti životního pojištění zaujímá v rámci Evropy dokonce první místo. Skupina Generali Group je předním správcem finančních aktiv, jejichž hodnota přesahuje 470 miliard Euro. Společnost působí ve více než šedesáti zemích celého světa a stará o sedmdesát milionů klientů. Předpis pojistného překračuje hranici 73 miliard Euro. Pro okřídleného Benátského lva pracuje více než 85 tisíc zaměstnanců. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná zákazníkům na celém území České republiky. [30]

Depozitářem fondu je UniCredit Bank Czech Republic, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 3,322 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 22 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 4,1%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 2,0%,

- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 2,4%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,1%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 0,3%. [40]

4.5.1 Nabídka Penzijní společnosti Generali, a. s.

Generali Group, která působí v oblasti pojišťovnictví a penzijních fondů ve 14 zemích střední a východní Evropy, bude aktivně působit v rámci II. pilíře penzijního systému v České republice již od začátku roku 2013.

Produkty pro II. pilíř penzijního systému nebude mít vlastní, nicméně je bude nabízet prostřednictvím jedné skupinové penzijní společnosti, konkrétně Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s. Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. bude poskytovat produkty pod různými značkami členům skupiny Generali Group v rámci České republiky, a to jak pod značkou Generali, tak i pod značkou České pojišťovny. Penzijní společnost nabídne čtyři licencované fondy s různými investičními strategiemi, které budou spravovány největším středoevropským správcem aktiv – Generali Asset Managementem.

Společnost bude působit i v rámci III. pilíře penzijního systému, ve kterém bude nabízet standardní doplňkové penzijní spoření. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [30]

4.6 Penzijní společnost ING, a. s.

Penzijní společnost ING, a. s. vznikla transformací ING Penzijního fondu, a. s. dne 1. ledna 2013 za účelem poskytování nových penzijních produktů.

ING Penzijní fond, a. s. zahájil svou činnost na českém trhu ale již v roce 1995 pod názvem Průmyslový penzijní fond. Pod hlavičkou společnosti ING se vypracoval mezi největší a nejvýznamnější hráče na trhu penzijního připojištění. [31]

Stoprocentním akcionářem je ING Continental Europe Holdings B. V., deponitářem fondu je Česká spořitelna, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 25,136 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 111 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 2,5%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,04%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 0,1%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,14%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 2,14%. [40]

4.6.1 Nabídka Penzijní společnosti ING, a. s.

ING Penzijní fond, a. s. jako první na konci roku 2012 deklaroval, že se nezúčastní II. pilíře penzijního systému.

„Pokud bychom se zapojili do druhého pilíře, vystavili bychom se příliš velkému riziku v podobě ztráty důvěry klientů, poškození investice akcionáře a dobrého jména ING, a takové riziko nejsme schopni ani ochotni podstoupit,“ uvedl k rozhodnutí předseda představenstva ING PF Jiří Rusnok. [18]

Tento krok odůvodnila společnost i tím, že chce ochránit své klienty, neboť druhý pilíř je předmětem politického boje a není jisté, jak bude fungovat do budoucna. Skeptici nicméně tvrdí, že spojení s druhým pilířem není prestižní a dokonce je pro penzijní společnosti poměrně riskantní z hlediska naplnění obchodních plánů. Druhou závažnou skutečností proti podnikání v tomto pilíři vidí společnost v tom, že poplatky spojené s druhým pilířem jsou striktně definovány zákonem a to na samé hranici ziskovosti či spíše pod touto hranicí.

Penzijní společnost ING, a. s. nicméně bude pokračovat v tom, co umí, a bude nadále nabízet doplňkové penzijní spoření v rámci třetího pilíře penzijního systému. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní přípojištění před 30. listopadem 2012. [18]

4.7 Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.

Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. vznikla k 1. lednu 2013 transformací Penzijního fondu České pojišťovny, a. s. Penzijní fond působí na trhu penzijního připojištění již od roku 1994. Jejím zakladatelem je Česká pojišťovna, a. s., která patří do Generali Group.

Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. je nejsilnější penzijní společností v České republice. Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. aktuálně spravuje finanční prostředky v částce převyšující 60 miliard korun, které patří 1,2 milionu klientů. Významná je její spolupráce s 5 000 firmami, kterým se stará o penzijní spoření zaměstnanců. [27]

Stoprocentním akcionářem je Česká pojišťovna, a. s., depozitářem fondu je UniCredit Bank Czech Republic, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 57,588 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 286 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 2,4%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,4%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 1,2%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,0%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 1,5%. [32]

4.7.1 Nabídka Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s.

Penzijní společnost České pojišťovny, a. s. se zapojila do druhého i třetího pilíře penzijní reformy. V rámci druhého pilíře bude nabízet tyto produkty:

- Dynamický důchodový fond Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s.,
- Vyvážený důchodový fond Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s.,
- Konzervativní důchodový fond Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s.,

- Důchodový fond státních dluhopisů Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s..

Ve třetím pilíři bude nabízet standardní doplňkové penzijní spoření. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012. [27]

4.8 Penzijní společnost České spořitelny, a. s.

Penzijní společnost České spořitelny, a. s. vznikla také 1. ledna 2013 transformací Penzijního fondu České spořitelny, a. s. na penzijní společnost v souvislosti s důchodovou reformou.

Právní předchůdce penzijní společnosti, tzn. Penzijní fond České spořitelny, a. s. získal licenci od České národní banky k vytvoření transformovaného fondu jako první penzijní fond v České republice, tzn. jako první společnost mohl poskytovat penzijní připojištění. Své aktivity započal fond v roce 1995.

Od března 2001 je 100 % vlastníkem společnosti Česká spořitelna, a. s., která se již v roce 2000 stala členem silné střeoevropské finanční skupiny Erste Bank. To vše podporuje důvěru klientů, kteří jí svěřují své finanční prostředky.

Na českém trhu je Česká spořitelna – penzijní společnost uznávaným podnikatelským subjektem, který aktivně působí v Asociaci penzijních společností České republiky. [28]

Depozitářem fondu je Komerční banka, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 38,632 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 165 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 3,07%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,4%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 1,28%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,34%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 2,07%. [40]

4.8.1 Nabídka Penzijní společnosti České spořitelny, a. s.

Hlavním předmětem činnosti společnosti je poskytování důchodového spoření ve II. pilíři a doplňkového penzijního spoření ve III. pilíři penzijního systému. Společnost bude i nadále spravovat finanční prostředky klientů, kteří si uzavřeli penzijní připojištění před 30. listopadem 2012.

V rámci druhého pilíře bude nabízet tyto produkty:

- Důchodový fond státních dluhopisů důchodového spoření Česká spořitelna – penzijní společnost, a. s.,
- Konzervativní důchodový fond důchodového spoření Česká spořitelna – penzijní společnost, a. s.,
- Vyvážený důchodový fond důchodového spoření Česká spořitelna – penzijní společnost, a. s.,
- Dynamický důchodový fond důchodového spoření Česká spořitelna – penzijní společnost, a. s. [28]

4.9 Penzijní společnost Komerční banky, a. s.

Penzijní společnost Komerční banky, a.s. vznikla transformací Penzijního fondu Komerční banky, a. s. na základě zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, dne 1. ledna 2013. Tedy stejně jako ostatní penzijní společnosti. Účastníci a příjemci dávek z původního penzijního fondu se tak ze zákona stali účastníky transformovaného KB Penzijního fondu, který je obhospodařován penzijní společností.

Stoprocentním akcionářem penzijní společnosti je Komerční banka, a. s. Komerční banka je mateřskou společností Skupiny KB a je součástí mezinárodní skupiny Société Générale. Patří mezi přední bankovní instituce v České republice a v regionu střední a východní Evropy. [32]

Depozitářem fondu je Česká pojišťovna, a. s. K 1. čtvrtletí roku 2012 fond spravoval finanční prostředky účastníků ve výši 31,122 miliard Kč. Jeho hospodářský výsledek k témuž datu činil 372 milionů Kč.

Za posledních pět let byl penzijní fond schopen zhodnotit finanční prostředky svých klientů takto:

- v roce 2007 dosáhl zhodnocení 2,33%,
- v roce 2008 dosáhl zhodnocení 0,58%,
- v roce 2009 dosáhl zhodnocení 0,24%,
- v roce 2010 dosáhl zhodnocení 2,23%,
- v roce 2011 dosáhl zhodnocení 2,04%. [40]

4.9.1 Nabídka Penzijní společnosti Komerční banky, a. s.

Penzijní společnost Komerční banky, a. s. se zapojila do druhého i třetího pilíře penzijního systému. V rámci druhého pilíře bude nabízet tyto produkty:

- KB dynamický důchodový fond,
- KB vyvážený důchodový fond,
- KB konzervativní důchodový fond,
- KB důchodový fond státních dluhopisů.

Prostřednictvím účastnických fondů mohou občané spořit ve III. pilíři důchodového systému. Komerční banka nabízí tyto druhy fondů:

- KB dynamický účastnický fond,
- KB vyvážený účastnický fond,
- KB povinný konzervativní účastnický fond,
- KB zajištěný účastnický fond.

Dynamický účastnický fond by měli zvolit takoví klienti, kteří mají jednak delší zkušenost s fondovým investováním (zejména na akciových a dluhopisových trzích), ale také pro ně určitá míra rizika není problém. Fond je vhodný spíše pro mladé investory nebo ty, kteří vědí, že portfolio fondu s sebou přináší vyšší kolísavost hodnoty investice, kterou lze eliminovat její dlouhodobostí. Odměnou za vyšší podstoupené riziko by mělo být vysoké zhodnocení investice.

Vyvážený účastnický fond je vhodný pro investory, kteří znají fungování finančních trhů a jsou ochotni akceptovat rizika, která jsou s tímto druhem investování spojena. Vyšší rizikovost investice má být vyvážena vyšší investicí. Kromě akcií fond investuje i do dluhopisů a to ve větší míře, než tomu je u fondu dynamického.

Povinný konzervativní účastnický fond se zaměřuje na investice do dluhopisů, tzn. je vhodný pro investory s velmi malou nebo žádnou zkušeností s fondovým investováním, kteří mají vysokou averzi k riziku. Nižší výnosnost portfolia je vyvážena jeho nižší rizikovostí.

Zajištěný fond nabízí klientům možnost získat vyšší výnos, než je možné dosáhnout u povinného konzervativního účastnického fondu. Klientům zároveň garantuje nulovou ztrátu ze svých investic ke konkrétnímu datu v budoucnu. Je ale určen pouze pro ty klienty, jejichž investiční horizont je delší než doba zbývající do investičního horizontu tohoto fondu. Investiční horizont zajištěného fondu je 10 let od jeho uvedení na trh. [32]

4.10 Raiffeisen penzijní společnost, a. s.

Do nové oblasti podnikání se pustila i Raiffeisenbank, která do konce roku 2012 nenabízela ani penzijní připojištění, a založila Raiffeisen penzijní společnost, a. s.

Raiffeisenbank a. s. působí na českém trhu od roku 1993. Významný byl pro ni rok 2006, kdy se začala spojovat s bankou. Tento proces byl dokončen v létě roku 2008.

Penzijní společnost patří do skupiny Raiffeisen. Byla založena dvěma akcionáři: českou Raiffeisenbank, a. s. s podílem 51 % na základním kapitálu a slovenským Tatra Asset Managementem, a. s., což je dceřinná společnost Tatrabanky a. s., který vložil do penzijní společnosti zbylých 49 % kapitálu. [39]

4.10.1 Nabídka Raiffeisen penzijní společnosti, a. s.

Raiffeisen penzijní společnost, a. s. se rozhodla podnikat v druhém i třetím pilíři penzijního systému, přestože dosud s touto oblastí nemá žádné zkušenosti.

V rámci II. pilíře bude nabízet tyto fondy:

- Důchodový fond státních dluhopisů,
- Konzervativní důchodový fond,

- Vyvážený důchodový fond,
- Dynamický důchodový fond.

Třetí pilíř bude zastoupen pouze novými produkty doplňkového penzijního spoření, neboť penzijní přípojištění u této společnosti nemá uzavřen žádný klient. [39]

4.11 Conseq penzijní společnost, a. s.

Česká národní banka udělila licenci k provozování penzijní společnosti firmě Conseq Investment Management. Jedná se o revoluční počín na trhu s penzijními produkty, neboť nejenom že Conseq Investment Management, a. s. dosud na trhu s těmito produkty nepůsobila, ale také se jedná o nebankovní společnost, která jako první bude nabízet produkty související s penzijní reformou. Zatím společnost předpokládá, že se zapojí pouze do doplňkového 3. pilíře, a to prostřednictvím nově vzniklé Conseq penzijní společnosti, a. s. Conseq plánuje mimo jiné vytvářet individualizované penzijní plány, které jí mají přilákat nové klienty. [13]

Conseq Investment Management, a. s. je významnou součástí kapitálového trhu v České republice. Objemem obhospodařovaného majetku se řadí mezi největší investiční manažery na českém trhu. Společnost Conseq Finance byla založena v létě 1994 za účelem obchodování s cennými papíry. Spektrum poskytovaných služeb se neustále rozšiřovalo a rozšiřuje. [12]

4.12 Stručné zhodnocení přístupu finančních institucí k důchodové reformě

Penzijní společnosti, které vznikly z původních fondů či vznikly nově, přistoupily k důchodové reformě třemi způsoby:

- budou nabízet vlastní produkty II. i III. pilíře penzijního systému,
- budou nabízet pouze produkty III. pilíře penzijního systému,
- budou nabízet předprodávané produkty II. pilíře a vlastní produkty III. pilíře penzijního systému.

Následující tabulka přehledně ukazuje, které penzijní společnosti nabízejí jaké produkty.

Tabulka 13: Přehled produktů penzijních společností

Penzijní společnost	II. pilíř	III. pilíř
České pojišťovny, a. s.,	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
KB, a. s.,	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	KB dynamický účastnický fond, KB vyvážený účastnický fond, KB povinný konzervativní účastnický fond, KB zajištěný účastnický fond .
ING, a. s.,	Ne.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
ČSOB, a. s.,	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
Generali, a. s.	Nemá vlastní produkty*.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
AXA, s. r. o.	Pouze jako investiční zprostředkovatel.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
Allianz, a. s.	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.

AEGON, a. s.	Ne.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
České spořitelny, a. s.	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	Doplňkové penzijní spoření + správa pojištění uzavřených před 30. 11. 2012.
Raiffeisen penzijní společnost, a. s.	Důchodový fond státních dluhopisů; konzervativní, vyvážený i dynamický důchodový fond.	Pouze nové produkty doplňkového penzijního spoření.
Conseq Investment Management, a. s.	Ne.	Individualizované.

Zdroj: vlastní zpracování dat

* produkty bude nabízet prostřednictvím Penzijní společnosti České pojišťovny, a. s., ta bude poskytovat produkty pod různými značkami členům skupiny Generali Group v rámci České republiky, a to jak pod značkou Generali, tak i pod značkou České pojišťovny. Penzijní společnost nabídne čtyři licencované fondy s různými investičními strategiemi, které budou spravovány největším středoevropským správcem aktiv – Generali Asset Managementem.

Ze zpracovaného textu i tabulky vyplývá, že penzijní společnosti budou nabízet stejné nebo velmi podobné produkty, které se od sebe budou lišit minimálně. Dá se proto předpokládat, že na poli penzijních produktů budou penzijní společnosti sehrávat o klienta velkou bitvu.

Klienty budou zcela jistě lákat finančními i nefinančními prostředky. Z těch finančních je možné vyzdvihnout historické zhodnocení majetku či poplatky, z nefinančních např. existence různých věrnostních programů, slevové programy, nadstandardní služby a především vize bezstarostného důchodu apod.

5 NÁVRHOVÁ ČÁST

V návrhové části bude nastíněno několik příkladů, které mohou být vodítkem pro rozhodnutí těch obyvatel České republiky, kteří dosud nemají v důchodové reformě jasno a neví, zda a do jakého pilíře vstoupit.

Konkrétně budou zpracovány tyto příklady:

- Modelový příklad 1 – muž / žena, 20 let, nastupuje do svého prvního zaměstnání a rozhoduje se o možnostech spoření na penzi,
- Modelový příklad 2 – muž / žena, 30 let, přemýšlí o vstupu do II. pilíře,
- Modelový příklad 3 – muž / žena, 40 let, přemýšlí o vstupu do II. pilíře,
- Modelový příklad 4 – muž / žena, 50 let, přemýšlí o vstupu do II. pilíře.

Pro zpracování modelových příkladů bude použita „Kalkulačka k důchodové reformě,“ kterou zveřejnilo na svých internetových stránkách Ministerstvo práce a sociálních věcí. Kalkulačka poskytuje orientační výpočet budoucího důchodu. Jejím základním cílem je porovnání výše důchodu pro účastníky, kteří se nezapojí nebo zapojí do II. pilíře. Informuje, pro koho a za jakých podmínek je výhodná účast ve II. pilíři penzijního systému.

Výpočty vycházejí z těchto předpokladů:

- kalkulačka pracuje se zjednodušujícími předpoklady, které však umožňují porovnat výsledky dle data narození, pohlaví, počtu dětí a příjmové situace účastníka,
- předpokládaný měsíční důchod je přepočtený na „současné ceny“ z důvodu porovnání se současnou hrubou mzdou,
- příjmem se rozumí měsíční mzda v roce 2010,
- předpokladem je, že současná úroveň výdělku poroste v budoucnu (až do důchodu) stejně jako průměrná mzda v ekonomice,
- kalkulačka budoucí důchod přepočítá tak, aby výsledný důchod odpovídal cenám a mzdám roku 2010,

- výnos penzijního fondu je uvažován v nominálních hodnotách, tedy bez očištění o inflaci,
- výnos v jednotlivém fondu, který si uživatel zvolí je výnos čistý, tedy takový, který by byl dosažen po odečtení poplatků za správu aktiv,
- poplatek za převod naspořených prostředků do doživotní anuity (důchodu) je ve výpočtu zohledněn,
- doživotní důchod je vypočten tak, že odpovídá očekávané střední délce dožití v okamžiku přiznání důchodu (tzn. v budoucnu), a to pro každý ročník narození,
- demografické předpoklady jsou převzaty z demografické prognózy Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy z roku 2010,
- pro jednotlivé způsoby investování očekávané (nikoli zaručené) přibližné rozmezí výnosu:
 - 2 - 3 % fond státních dluhopisů,
 - 3 - 4 % fond konzervativní,
 - 4 - 7 % fond vyvážený,
 - 5 - 7 % fond dynamický, [20]
- minimální naspořená částka ve III. pilíři musí být 1 milion Kč, který pokládáme za dostatečný, pokud se člověk rozhodne nevstoupit do II. pilíře,
- vstoupit do II. pilíře je vhodné, pokud se rozdíl mezi důchodem pouze z I. pilíře a důchodem z I. a II. pilíře penzijního systému přesahuje 500,- Kč měsíčně.

5.1 Modelový příklad 1

V modelovém příkladu číslo 1 si představme dvacetiletého absolventa, který nastupuje do svého prvního zaměstnání a přemýšlí, jakým způsobem si spořit na penzi. Níže jsou zpracovány modelové situace, pokud by se rozhodl vstoupit do II. a / nebo III. pilíře penzijního systému.

V Tabulce 14 je možné vidět orientační výpočet měsíčního důchodů, pokud se dvacetiletý člověk rozhodne vstoupit do II. pilíře penzijního systému.

Tabulka 14: Orientační výpočet měsíčního důchodů při vstoupení do II. pilíře

Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
18.000,-	11.657,-	10.032,-	1,5	1.573,-	11.605,-
	11.657,-	10.032,-	2,5	1.938,-	11.970,-
	11.657,-	10.032,-	3,5	2.429,-	12.461,-
	11.657,-	10.032,-	4,5	3.096,-	13.128,-
	11.657,-	10.032,-	5,5	4.012,-	14.044,-
	11.657,-	10.032,-	6,5	5.280,-	15.312,-
	11.657,-	10.032,-	7,5	7.048,-	17.080,-
	11.657,-	10.032,-	8,5	9.534,-	19.566,-
20.000,-	12.047,-	10.355,-	1,5	1.747,-	12.102,-
	12.047,-	10.355,-	2,5	2.153,-	12.508,-
	12.047,-	10.355,-	3,5	2.699,-	13.054,-
	12.047,-	10.355,-	4,5	3.440,-	13.795,-
	12.047,-	10.355,-	5,5	2.195,-	14.812,-
	12.047,-	10.355,-	6,5	5.866,-	16.221,-
	12.047,-	10.355,-	7,5	7.832,-	18.187,-
	12.047,-	10.355,-	8,5	10.593,-	20.948,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Z Tabulky 14 vyplývá, že klíčová pro rozhodnutí, zda vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému, bude výše hrubé mzdy. Pokud by absolvent pobíral hrubou mzdu ve výši 18.000,- Kč nebo 20.000,- Kč, vstoupit do II. pilíře penzijního systému se mu

nevyplatí. Alespoň pokud bychom uvažovali minimální zhodnocení peněžních prostředků ve fondu II. pilíře.

Pokud by se dvacetiletý člověk při výše zmiňovaných hrubých mzdách rozhodl do II. pilíře penzijního systému vstoupit, vystavil by se poměrně vysokému riziku, pokud by zhodnocení v účastnických fondech bylo minimální, protože by se mohl dostat do situace, kdy by jeho důchod byl nižší, než kdyby do II. pilíře vůbec nevstoupil. Proto se pokusíme v Tabulce 15 najít mzdovou hranici, při které bude pro dvacetiletého člověka výhodné do II. pilíře vstoupit.

Tabulka 15: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
21.000,-	12.242,-	10.517,-	1,5	1.835,-	12.352,-
22.000,-	12.437,-	10.678,-	1,5	1.922,-	12.600,-
23.000,-	12.632,-	10.840,-	1,5	2.010,-	12.850,-
24.000,-	12.827,-	11.001,-	1,5	2.097,-	13.098,-
25.000,-	13.022,-	11.163,-	1,5	2.185,-	13.348,-
26.000,-	13.217,-	11.324,-	1,5	2.272,-	13.596,-
28.000,-	13.607,-	11.647,-	1,5	2.447,-	14.094,-
30.000,-	13.997,-	11.970,-	1,5	2.621,-	14.591,-
32.000,-	14.387,-	12.294,-	1,5	2.796,-	15.090,-

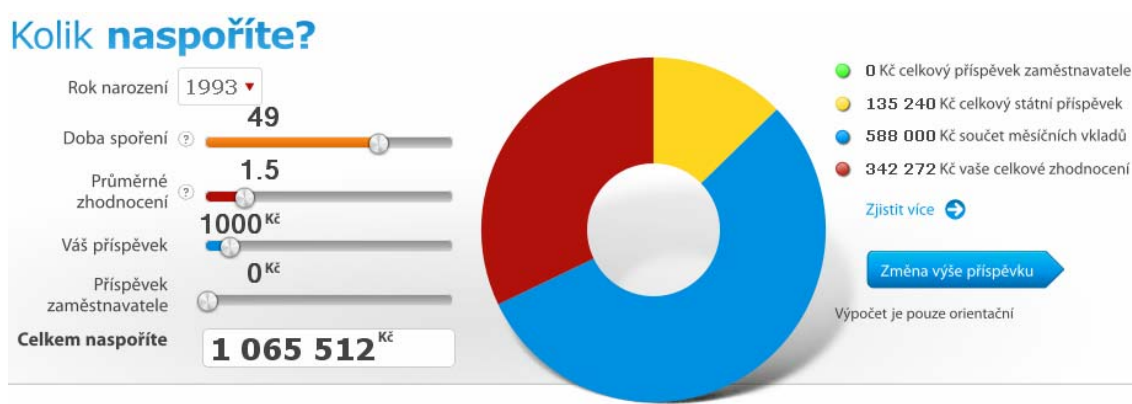
Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Z Tabulky 15 je patrné, že dvacetiletému člověku se vyplatí vstoupit do II. pilíře penzijního systému v okamžiku, kdy jeho hrubá měsíční mzda bude přesahovat 28.000,- Kč a výše. Do té doby nemá pro něj II. pilíř víceméně cenu, neboť se dá předpokládat,

že lidé, kteří budou vstupovat do II. pilíře, budou investovat spíše do konzervativnějších fondů s nižším výnosem z obavy, aby o své finanční prostředky nepřišli.

Další možností, jak se zajistit na stáří, je vstoupit do III. pilíře, resp. uzavřít doplňkové penzijní spoření. Pokud by si dvacetiletý člověk spořil 1.000,- Kč měsíčně, naspoří za 49 let, než půjde do důchodu (důchodový věk se očekává 69 let a 6 měsíců), přes jeden milion Kč, jak ukazuje Graf 5.

Graf 5: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 20 let, měsíční příspěvek 1.000,- Kč

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <<http://www.general-ps.cz/>>.

Graf 5 ukazuje, že pokud by si dvacetiletý člověk spořil měsíčně 1.000,- Kč na doplňkovém penzijním spoření, za 49 let při uvažovaném 1,5 % p. a. průměrném zhodnocení naspoří celkem 1.065.512,- Kč, z toho 588.000,- Kč vlastní prostředky, 135.240,- Kč mu přispěje stát a 342.272,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. Navíc je velmi pravděpodobné, že v určité fázi mu bude přispívat i zaměstnavatel.

Doporučení pro dvacetiletého člověka, který má před sebou 49 let spoření, lze tedy shrnout následovně:

- do II. pilíře penzijního systému vstoupit, pokud měsíční plat bude přesahovat 28.000,- Kč,

- spořit si na penzi prostřednictvím III. pilíře, tzn. prostřednictvím doplňkového penzijního spoření – doporučená částka je 1.000,- Kč měsíčně,
- v případě volných finančních prostředků volit další možnosti investování – založit si stavební spoření, životní pojištění, investovat do nemovitostí apod.

5.2 Modelový příklad 2

V modelovém příkladu číslo 2 si představme třicetiletého zaměstnance, který se rozhoduje, zda vstoupit do II. pilíře penzijního systému. Penzijní připojištění uzavřel koncem roku 2012 a měsíčně si spoří 600,- Kč.

V Tabulce 16 je možné vidět orientační výpočet měsíčního důchodu, pokud se třicetiletý člověk rozhodne vstoupit do II. pilíře penzijního systému.

Tabulka 16: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
18.000,-	11.278,-	9.919,-	1,5	1.308,-	11.227,-
	11.278,-	9.919,-	2,5	1.550,-	11.469,-
	11.278,-	9.919,-	3,5	1.856,-	11.775,-
	11.278,-	9.919,-	4,5	2.244,-	12.163,-
	11.278,-	9.919,-	5,5	2.740,-	12.659,-
	11.278,-	9.919,-	6,5	3.375,-	13.294,-
	11.278,-	9.919,-	7,5	4.195,-	14.114,-
	11.278,-	9.919,-	8,5	5.256,-	15.175,-
20.000,-	11.653,-	10.237,-	1,5	1.453,-	11.690,-
	11.653,-	10.237,-	2,5	1.722,-	11.959,-

	11.653,-	10.237,-	3,5	2.062,-	12.299,-
	11.653,-	10.237,-	4,5	2.493,-	12.730,-
	11.653,-	10.237,-	5,5	3.044,-	13.281,-
	11.653,-	10.237,-	6,5	3.750,-	13.987,-
	11.653,-	10.237,-	7,5	4.661,-	14.898,-
	11.653,-	10.237,-	8,5	5.840,-	16.077,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Bez ohledu na vstupní věk a věk odchodu do důchodu (zde se předpokládá 68 let) je z Tabulky 16 patrné, že i v tomto případě bude rozhodující pro rozhodnutí výše hrubého měsíčního příjmu. Při konzervativním zhodnocení finančních prostředků v rámci účastnických fondů je hodnota státního důchodu (pouze I. pilíř) téměř stejná jako důchod, pokud by se třicetiletý člověk rozhodl vstoupit do II. pilíře penzijního systému. Proto je vhodné se opět podívat na hranici, kdy se vstup do II. pilíře vyplatí, což ukazuje Tabulka 17.

Tabulka 17: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

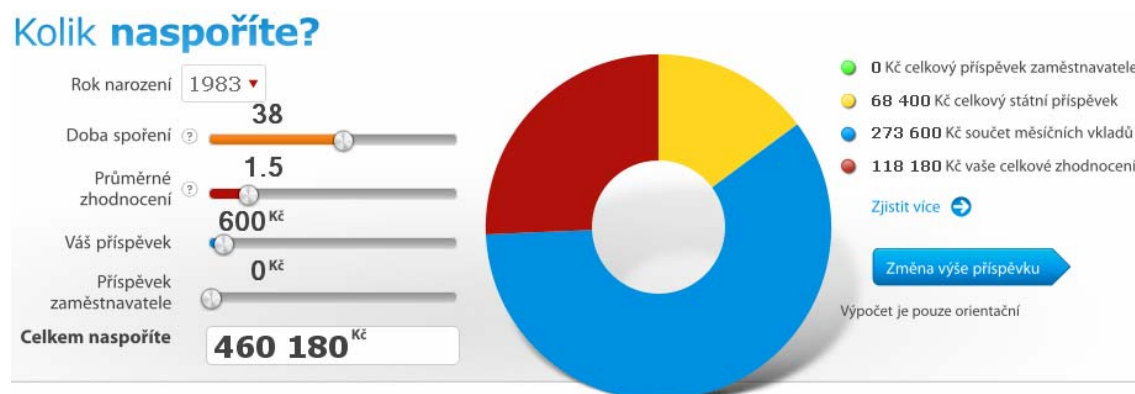
Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
22.000,-	12.027,-	10.555,-	1,5	1.598,-	12.153,-
24.000,-	12.402,-	10.874,-	1,5	1.744,-	12.618,-
26.000,-	12.766,-	11.192,-	1,5	1.890,-	13.082,-
28.000,-	13.150,-	11.510,-	1,5	2.035,-	13.545,-
30.000,-	13.525,-	11.829,-	1,5	2.180,-	14.009,-
32.000,-	13.899,-	12.147,-	1,5	2.325,-	14.472,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Z Tabulky 17 je patrné, že také třicetiletému člověku se vyplatí vstoupit do II. pilíře penzijního systému v okamžiku, kdy se jeho hrubá měsíční mzda bude přesahovat 30.000,- Kč. Do té doby nemá pro něj II. pilíř víceméně cenu, a to ze stejného důvodu jako u lidí dvacetiletých, tzn. pokud budou investovat do konzervativních fondů, bude jeho důchod téměř totožný, jako kdyby do II. pilíře nevstupoval a nepodstupoval investiční riziko.

V příkladu je uvažováno, že si třicetiletý člověk začal spořit 600,- Kč měsíčně. Finanční prostředky, které je možné prostřednictvím III. pilíře penzijního systému naspořit, ukazuje Graf 6.

Graf 6: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 30 let, měsíční příspěvek 600,- Kč

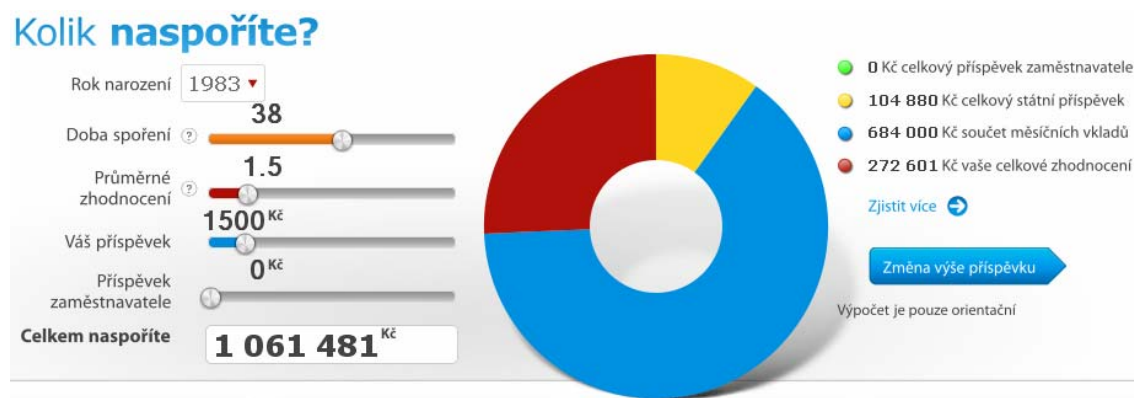

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <http://www.generali-ps.cz/>.

Graf 6 ukazuje, že pokud by si třicetiletý člověk spořil měsíčně 600,- Kč na doplňkovém penzijním spoření, za 38 let při uvažovaném 1,5 % p. a. průměrném zhodnocení naspoří celkem 460.180,- Kč, z toho 273.600,- Kč vlastní prostředky, 68.400,- Kč mu přispěje stát a 118.180,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. Navíc je opět velmi pravděpodobné, že v určité fázi mu bude přispívat i zaměstnavatel.

Výsledné finanční prostředky jsou poměrně nízké, proto se pokusíme nalézt takový příspěvek, který by třicetiletému člověku zaručil naspořenou částku přesahující 1 milion Kč, který považujeme za nutný kapitál do penze. Výsledek ukazuje Graf 7.

Graf 7: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 30 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupný z: <http://www.generali-ps.cz/>.

Graf 7 ukazuje, že je nutné, aby si třicetiletý člověk měsíčně spořil alespoň 1.500,- Kč na doplňkovém penzijním spoření, pokud by nevstupoval do II. pilíře penzijního systému. Za 38 let při uvažovaném 1,5 % p. a. průměrném zhodnocení naspoří celkem 1.061.481,- Kč, z toho 684.000,- Kč vlastní prostředky, 104.880,- Kč mu přispěje stát a 272.601,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. I zde není uvažován příspěvek zaměstnavatele, přestože je velmi pravděpodobný, alespoň po určitou dobu.

Doporučení pro třicetiletého člověka, který má před sebou 38 let spoření, lze tedy shrnout následovně:

- do II. pilíře penzijního systému vstoupit, pokud měsíční plat bude přesahovat 30.000,- Kč,
- spořit si na penzi prostřednictvím III. pilíře, tzn. prostřednictvím doplňkového penzijního spoření – doporučená částka je 1.500,- Kč měsíčně,
- v případě volných finančních prostředků volit další možnosti investování – založit si stavební spoření, životní pojištění, investovat do nemovitostí apod.

5.3 Modelový příklad 3

V modelovém příkladu číslo 3 si představme čtyřicetiletého zaměstnance (o dětech nebudeme uvažovat, neboť ovlivňují pouze důchodový věk), který rozhoduje, zda vstoupit do II. pilíře penzijního systému. Penzijní připojištění dosud neuzavřel, neboť je zvyklý se spoléhat pouze sám na sebe.

V Tabulce 18 je možné vidět orientační výpočet měsíčního důchodu, pokud se čtyřicetiletý člověk rozhodne vstoupit do II. pilíře penzijního systému.

Tabulka 18: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
18.000,-	10.900,-	9.957,-	1,5	997,-	10.954,-
	10.900,-	9.957,-	2,5	1.128,-	11.085,-
	10.900,-	9.957,-	3,5	1.283,-	11.240,-
	10.900,-	9.957,-	4,5	1.483,-	11.422,-
	10.900,-	9.957,-	5,5	1.680,-	11.637,-
	10.900,-	9.957,-	6,5	1.935,-	11.892,-
	10.900,-	9.957,-	7,5	2.238,-	12.195,-
	10.900,-	9.957,-	8,5	2.597,-	12.554,-
20.000,-	11.259,-	10.276,-	1,5	1.107,-	11.383,-
	11.259,-	10.276,-	2,5	1.253,-	11.529,-
	11.259,-	10.276,-	3,5	1.425,-	11.701,-
	11.259,-	10.276,-	4,5	1.628,-	11.904,-
	11.259,-	10.276,-	5,5	1.867,-	12.143,-

	11.259,-	10.276,-	6,5	2.150,-	12.426,-
	11.259,-	10.276,-	7,5	2.487,-	12.763,-
	11.259,-	10.276,-	8,5	2.885,-	13.161,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Ani v tomto případě se nám zatím nepodařilo najít závislost mezi věkem a vhodností vstoupit do II. pilíře penzijního systému, neboť i v Tabulce 18 se ukazuje, že bude pravděpodobně existovat závislost mezi výší příjmu a vstupem do II. pilíře bez ohledu na věk. Proto je vhodné se opět podívat na hranici, kdy se vstup do II. pilíře vyplatí čtyřicetiletým, což ukazuje Tabulka 19.

Tabulka 19: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

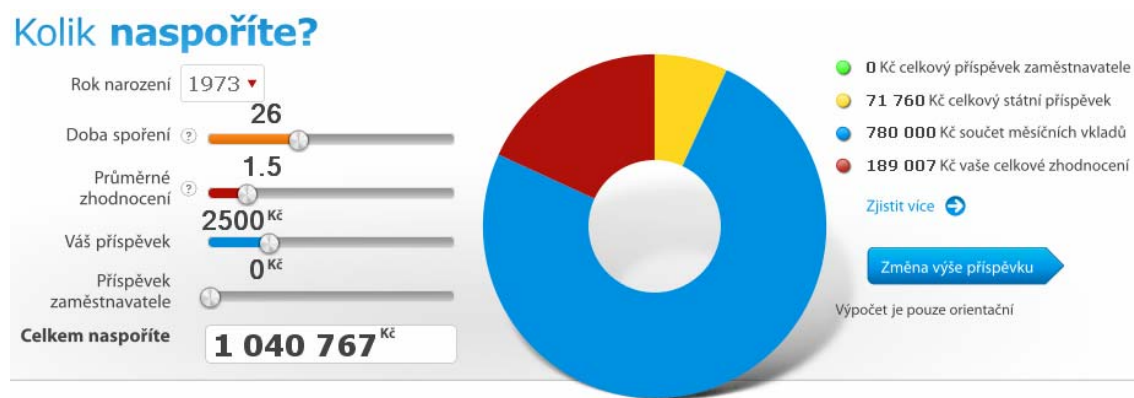
Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
22.000,-	11.617,-	10.596,-	1,5	1.218,-	11.814,-
24.000,-	11.976,-	10.916,-	1,5	1.328,-	12.244,-
26.000,-	12.335,-	11.236,-	1,5	1.440,-	12.676,-
28.000,-	12.694,-	11.556,-	1,5	1.550,-	13.106,-
30.000,-	13.053,-	11.876,-	1,5	1.660,-	13.536,-
32.000,-	13.411,-	12.196,-	1,5	1.772,-	13.968,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Z Tabulky 19 je zřejmé, že u čtyřicetiletých se vyplatí vstoupit do II. pilíře penzijního systému při hrubé mzdě přesahující 30.000,- Kč, kdy je rozdíl mezi státním důchodem z pouze I. pilíře a důchodem při vstupu do II. pilíře patrnější.

Nyní je třeba se zaměřit na III. pilíř penzijního systému, resp. nalézt takovou variantu, která bude pro čtyřicetiletého člověka, jemuž do důchodového věku chybí odhadem 26 let a 4 měsíce), ta nejvhodnější. Přehled o možných naspořených částkách ukazuje Graf 8.

Graf 8: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 40 let, měsíční příspěvek 600,- Kč

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <http://www.generali-ps.cz/>.

Graf 8 ukazuje, že je nutné, aby si čtyřicetiletý člověk měsíčně spořil alespoň 2.500,- Kč na doplňkovém penzijním spoření, pokud by nevstupoval do II. pilíře penzijního systému. Za 26 let, než odejde do důchodu, při uvažovaném 1,5 % p. a. průměrném zhodnocení naspoří celkem 1.040.767,- Kč, z toho 780.000,- Kč vlastní prostředky, 71.760,- Kč mu přispěje stát a 189.007,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. I zde není uvažován příspěvek zaměstnavatele, přestože je velmi pravděpodobný, alespoň po určitou dobu.

Doporučení pro čtyřicetiletého člověka, který má před sebou 26 let spoření, lze tedy shrnout následovně:

- do II. pilíře penzijního systému vstoupit, pokud měsíční plat přesahuje 30.000,- Kč,
- spořit si na penzi prostřednictvím III. pilíře, tzn. prostřednictvím doplňkového penzijního spoření – doporučená částka je 2.500,- Kč měsíčně,
- v případě volných finančních prostředků volit další možnosti investování – založit si stavební spoření, životní pojištění, investovat do nemovitostí apod.

5.4 Modelový příklad 4

V modelovém příkladu číslo 3 si představme padesátiletého zaměstnance (o dětech nebudeme uvažovat, neboť ovlivňují pouze důchodový věk), který rozhoduje, zda vstoupit do II. pilíře penzijního systému. Penzijní připojištění uzavřel koncem minulého roku, spoří si 1.500,- měsíčně.

V Tabulce 20 je možné vidět orientační výpočet měsíčního důchodu, pokud se padesátiletý člověk rozhodne vstoupit do II. pilíře penzijního systému.

Tabulka 20: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
18.000,-	10.711,-	10.108,-	1,5	678,-	10.786,-
	10.711,-	10.108,-	2,5	733,-	10.841,-
	10.711,-	10.108,-	3,5	794,-	10.902,-
	10.711,-	10.108,-	4,5	860,-	10.968,-
	10.711,-	10.108,-	5,5	935,-	11.043,-
	10.711,-	10.108,-	6,5	1.015,-	11.123,-
	10.711,-	10.108,-	7,5	1.105,-	11.213,-
	10.711,-	10.108,-	8,5	1.203,-	11.311,-
20.000,-	11.062,-	10.434,-	1,5	753,-	11.187,-
	11.062,-	10.434,-	2,5	815,-	11.249,-
	11.062,-	10.434,-	3,5	882,-	11.316,-
	11.062,-	10.434,-	4,5	957,-	11.391,-

	11.062,-	10.434,-	5,5	1.038,-	11.472,-
	11.062,-	10.434,-	6,5	1.128,-	11.562,-
	11.062,-	10.434,-	7,5	1.228,-	11.662,-
	11.062,-	10.434,-	8,5	1.337,-	11.771,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Ani z Tabulky 19 nevyplývá závislost mezi věkem a vhodností vstoupit do II. pilíře penzijního systému. Proto je vhodné se opět podívat na hranici, kdy se vstup do II. pilíře vyplatí padesátiletým, což ukazuje Tabulka 21.

Tabulka 21: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře

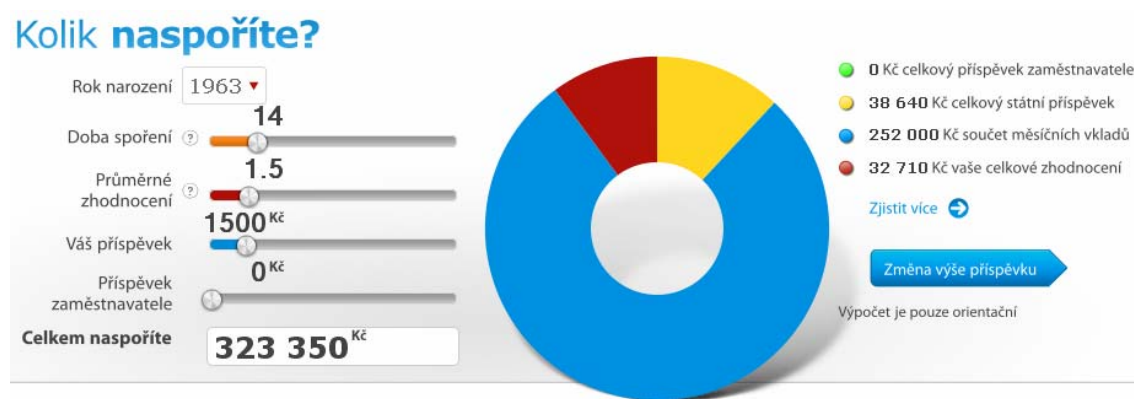
Hrubá mzda (v Kč)	Pouze I. pilíř	Při vstupu do II. pilíře			
	státní důchod	státní důchod	výnos fondu (v % p. a.)	důchod z II. pilíře	důchod z II. pilíře celkem
22.000,-	11.413,-	10.760,-	1,5	828,-	11.588,-
24.000,-	11.764,-	11.086,-	1,5	903,-	11.989,-
26.000,-	12.115,-	11.413,-	1,5	978,-	12.391,-
28.000,-	12.466,-	11.739,-	1,5	1.054,-	12.793,-
30.000,-	12.817,-	12.065,-	1,5	1.130,-	13.195,-
32.000,-	13.168,-	12.391,-	1,5	1.205,-	13.596,-
34.000,-	13.519,-	12.717,-	1,5	1.280,-	13.997,-

Zdroj: *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupná z: <http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>.

Z Tabulky 21 je zřejmé, že u padesátiletých se vyplatí vstoupit do II. pilíře penzijního systému při hrubé mzdě přesahující 34.000,- Kč, kdy je rozdíl mezi státním důchodem z pouze I. pilíře a důchodem při vstupu do II. pilíře patrnější.

Nyní je třeba se zaměřit na III. pilíř penzijního systému. Padesátiletý člověk si spoří dle informací 1.500,- Kč měsíčně. Do důchodu mu zbývá přibližně 14 let a 8 měsíců. Přehled o možných naspořených částkách ukazuje Graf 9.

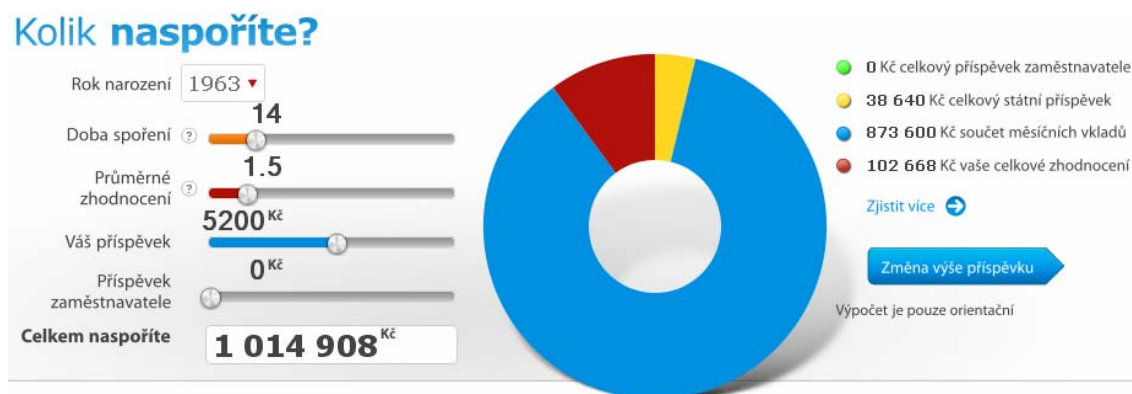
Graf 9: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 50 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <http://www.generali-ps.cz/>.

Graf 9 ukazuje, že měsíční částka 1.500,- Kč, kterou padesátiletý člověk posílá na doplňkové penzijní spoření, není dostačující, neboť za 14 let si naspoří celkem pouze 323.350,- Kč, z toho 252.000,- Kč vlastní prostředky, 38.640,- Kč mu přispěje stát a 32.710,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. I zde není uvažován příspěvek zaměstnavatele, přestože je velmi pravděpodobný, alespoň po určitou dobu. Z toho důvodu je nutné nalézt částku, která mu zaručí, že do důchodu bude odcházet s naspořeným jedním milionem korun, což ukazuje Graf 10.

Graf 10: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 50 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč

Zdroj: *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2012-11-26]. Dostupný z: <http://www.general-ps.cz/>.

Graf 10 ukazuje, že je nutné, aby si padesátiletý člověk měsíčně spořil alespoň 5.200,- Kč na doplňkovém penzijním spoření, pokud by nevstupoval do II. pilíře penzijního systému. Za 14 let, než odejde do důchodu, při uvažovaném 1,5 % p. a. průměrném zhodnocení naspoří celkem 1.014.908,- Kč, z toho 873.600,- Kč vlastní prostředky, 38.640,- Kč mu přispěje stát a 102.668,- Kč zhodnotí jeho finanční prostředky penzijní společnost. I zde není uvažován příspěvek zaměstnavatele, přestože je velmi pravděpodobný, alespoň po určitou dobu.

Doporučení pro padesátiletého člověka, který má před sebou necelých 15 let spoření, lze tedy shrnout následovně:

- do II. pilíře penzijního systému vstoupit, pokud měsíční plat přesahuje 34.000,- Kč,
- spořit si na penzi prostřednictvím III. pilíře, tzn. prostřednictvím doplňkového penzijního spoření – doporučená částka je 5.200,- Kč měsíčně,
- v případě volných finančních prostředků volit další možnosti investování – založit si stavební spoření, životní pojištění, investovat do nemovitostí apod.

5.5 Shrnutí

Ve všech 4 modelových případech vyšlo, že pokud by chtěl někdo vstoupit do II. pilíře penzijního připojištění, měl by pro návratnost investice vydělávat přibližně 30.000,- Kč hrubé mzdy (20letý 28.000,- Kč, 30letý a 40letý 30.000,- Kč, 50letý dokonce 34.000,- Kč), což je mnohem více než průměrný český plat. "V roce 2012 dosáhla průměrná hrubá mzda výše 25 101 Kč, v meziročním srovnání činil přírůstek 665 Kč (2,7 %). Spotřebitelské ceny se zvýšily za uvedené období o 3,3 %, reálně se mzda snížila o 0,6 %." [38] Dále také vyšlo, že 20letý člověk by si měl do III. pilíře měsíčně spořit minimálně 1.000,- Kč, 30letý 1.500,- Kč, 40letý 2.500,- Kč a 50letý dokonce 5.200,- Kč, což je více než pětina (20,7%) z průměrného hrubého platu. Toto si určitě každý dovolit nemůže, z tohoto pohledu je proto reforma nepříliš výhodná pro běžného občana. Když k tomu připočteme poměrně silnou kritiku odborníků, jak bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, tak obyvatelé ČR důchodové reformě příliš nevěří.

Na konkrétní příklad byl vybrán muž, zaměstnanec s průměrným hrubým měsíčním příjmem 25 101,- (čistý měsíční příjem 19.354,-)*, kterému je 30 let, má 2 děti (5 let a 1 rok), manželku na rodičovské dovolené a s hypotečním úvěrem 2.000.000,- na 30 let, splátka 8.870,-, a leasing na osobní automobil s měsíční splátkou 2.500,-.

Tabulka 222: Příjmy a výdaje průměrné rodiny v ČR

	Měsíční příjem	Měsíční výdaje
Zaměstnání 1.osoba	19.354,-	
Rodičovská dovolená 2.osoba	11.500,-	
Životní minimum celé rodiny		9.450,-
Leasing na osobní automobil		2.500,-
Provoz osobního automobilu		2.000,-
Stavební spoření		2.000,-
Rizikové pojištění celé rodiny		1.200,-
Hypoteční úvěr		8.870,-
Školka		4.200,-

Celkem	30.854,-	30.220,-

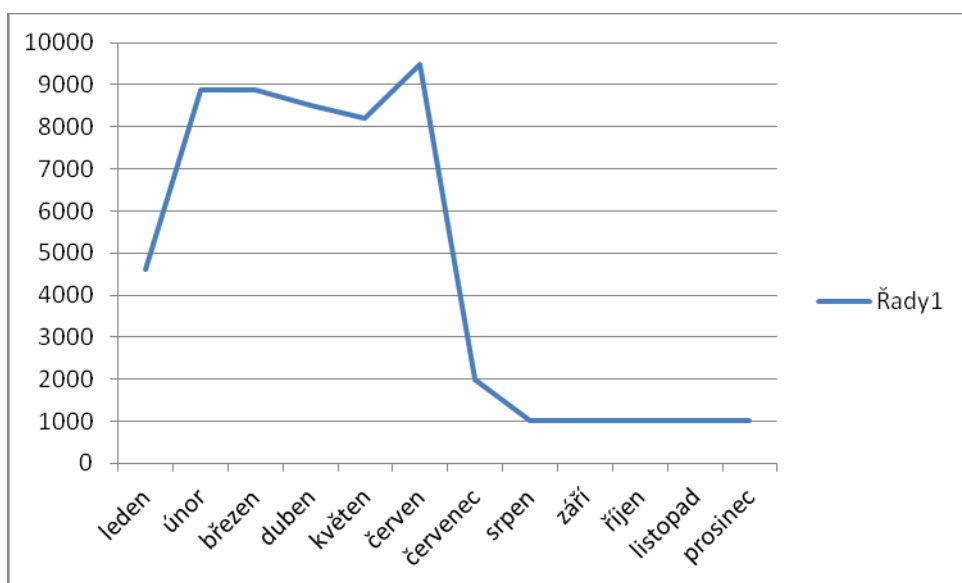
zdroj: vlastní zpracování

* od měsíční hrubé mzdy odečtené zdravotní pojištění (1.130,-), sociální pojištění (1.632,-) a záloha na daň (2.985,-)

Z výše uvedeného příkladu vyplývá, že rodina s průměrným příjmem a s příjmem z rodičovské dovolené akorát pokryje své výdaje. Do výdajů však není zahrnutá např. dovolená, výdaje pro kojence atd.. Ale mnoho občanů v ČR nemá ani průměrný příjem, kde pak brát finanční prostředky na důchodové spoření?

Dále k pesimistickému přístupu k důchodové reformě přispívá i argument, že se v lednu 2013 do II. pilíře přihlásilo podle statistik MPSV pouze 4.624 lidí, v únoru 8.880 lidí [24], v březnu 8.871 lidí, celkově tedy 22 375 [17]. Vzhledem k tomu, že jedna penzijní společnost musí mít minimálně 50.000 klientů a společnosti předpokládaly okolo 500.000 účastníků, tak s největší pravděpodobností nebude tohoto stavu dosaženo a budou nutné úpravy v reformě. Kdyby občané přistupovali do II. pilíře jako doposud (cca 8500 uzavřených smluv měsíčně), podaří se do konce června posbírat jen okolo 50.000 podpisů. Vzhledem k tomu, že lidé v tomto případě věří médiím a hlavně odborníkům v nich reformu kritizujícím, pochybují, že by se počet přihlášených měsíčně výrazněji zvyšoval, i když v červnu se dá předpokládat vyšší přírůstek, protože se budou chtít "na poslední chvíli" přihlásit občané starší 35 let. V dalších měsících už předpokládám téměř mizivou účast, a to i přes snahu MPSV a MF reformu ukázat v co nejlepším světle. Ukažme si vývoj zájmu na grafu.

Graf 11: Předpokládaný trend zájemců o II. pilíř

Zdroj: vlastní zpracování dat

Zůstává zodpovědět otázku, kdy bude dosaženo optima. Ať se na účast podíváme z jakéhokoliv úhlu (z pohledu občanů, penzijních společností, ministerstev), nevypadá , že bude optima někdy dosaženo. Protože pokud se výrazně nezmění podmínky, nikdo nebude spokojený.

6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V souvislosti s důchodovou reformou bylo provedeno v rámci této práce dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak se vybraný vzorek populace staví k této reformě, resp. jakým způsobem se chce zajistit na stáří.

Dotazování probíhalo průběžně v měsíci lednu a únoru 2013. Dotazník obsahoval 9 otázek, z čehož závěrečné tři otázky byly identifikační - byl zjišťován věk, úroveň dosaženého vzdělání a průměrný měsíční příjem. Pro účely práce nebylo podstatné znát pohlaví respondentů, protože to v současné době neovlivňuje už ani důchodový věk. Jaké konkrétní otázky byly respondentům položeny je vidět v příloze č. 3: Dotazník. Nyní už výsledky.

6.1 Výsledky a komentáře

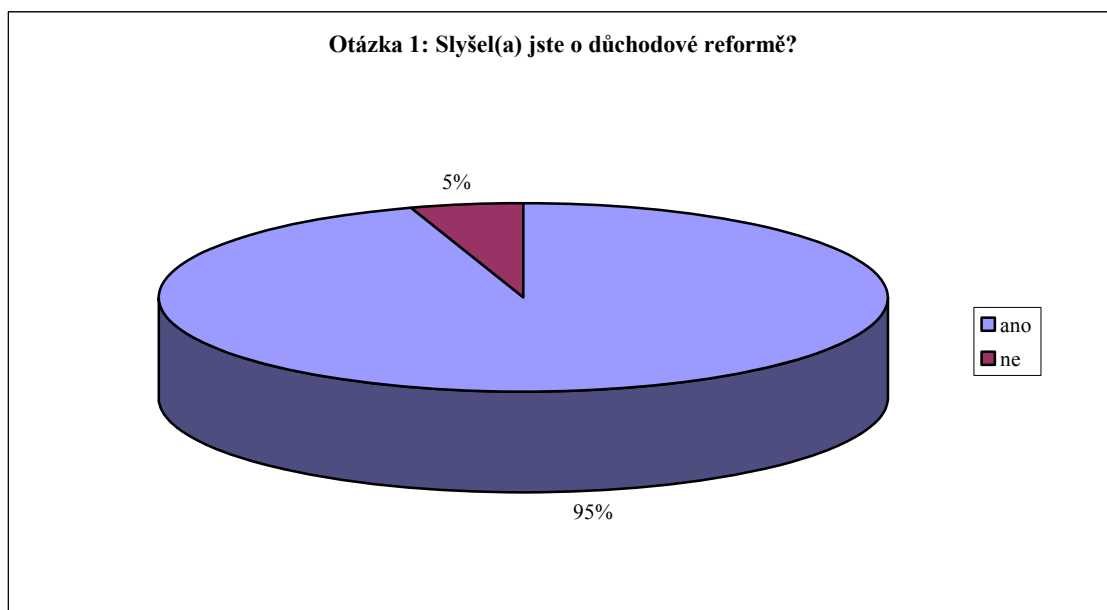
Během výše zmiňovaného období se podařilo prostřednictvím osobního kontaktu, e-mailu, telefonu a Facebooku získat odpovědi celkem od 158 respondentů. Zdroje odpovědí byly následující:

- osobní kontakt – 11 respondentů,
- prostřednictvím e-mailu – 28 respondentů,
- prostřednictvím telefonu – 13 respondentů,
- prostřednictvím Facebooku – 106 respondentů.

Takto velký vzorek respondentů původně nebyl ani očekáván, nicméně moderní technologie umožnily, aby na dotazník odpověděli i pro mě neznámí lidé, čímž se počet respondentů mnohonásobně navýšil.

Nyní již k samotným výsledkům, které jsou zachyceny v Grafech 11 až 19. Pod každým grafem je uveden příslušný komentář.

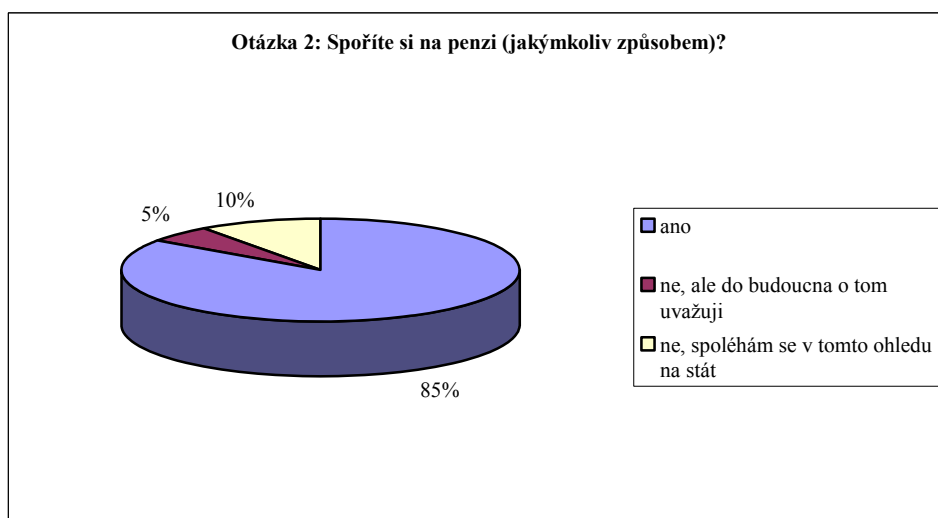
Graf 121: Otázka č.1. Slyšel(a) jste o důchodové reformě?

Zdroj: vlastní průzkum.

V době, kdy se na nás ze všech možných zdrojů valí informace o důchodové reformě, je překvapivé, že 5 % respondentů o ní nikdy neslyšelo, jak ukazuje Graf 11. Jednalo se o tři respondenty z věkové skupiny 18 – 21 let a pět respondentů z věkové skupiny 22 – 26 let, tedy o lidi poměrně mladé, kteří by se o svoji budoucnost ve stáří měli zajímat více.

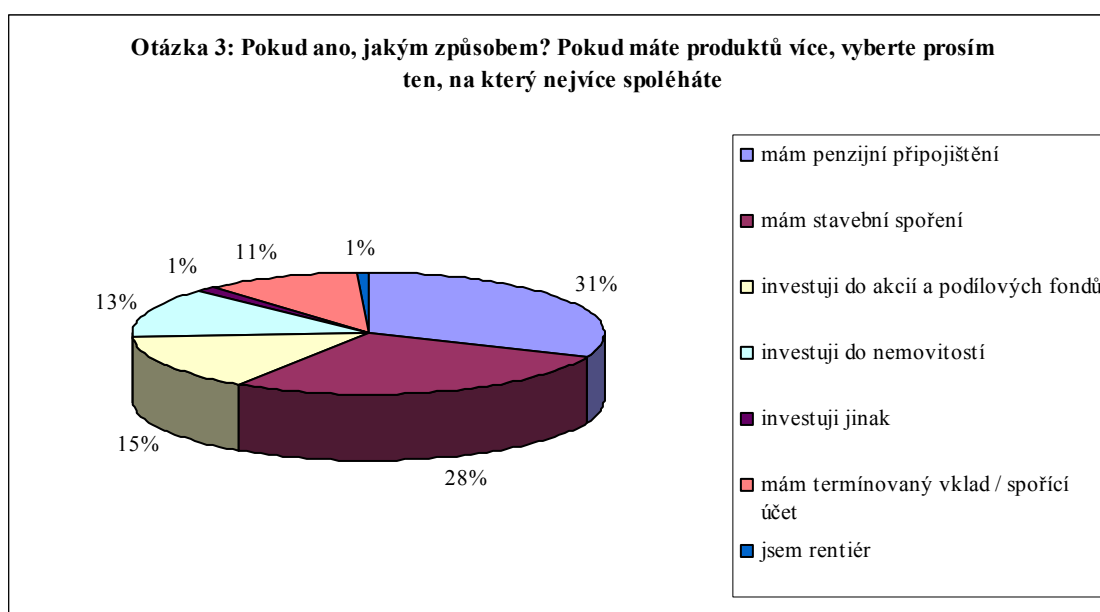
Graf 132: Otázka č.2. Spoříte si na penzi (jakýmkoliv způsobem)?

Zdroj: vlastní průzkum.

Pozitivní skutečnost přinesly odpovědi na otázku číslo 2 – zda si lidé spoří jakýmkoliv způsobem na penzi. Celých 85 % respondentů vzalo svoji budoucnost ve stáří do svých rukou a šetří si na penzi, 5 % si sice v tuto chvíli nespoří, nicméně o tom uvažuje, a zbylých 10 % respondentů bude v této oblasti spoléhat na stát (takto odpověděli lidé se základním vzděláním a lidé vyučení, kteří spadají do nižších příjmových skupin, tzn. většinou nemají na penzi z čeho šetřit).

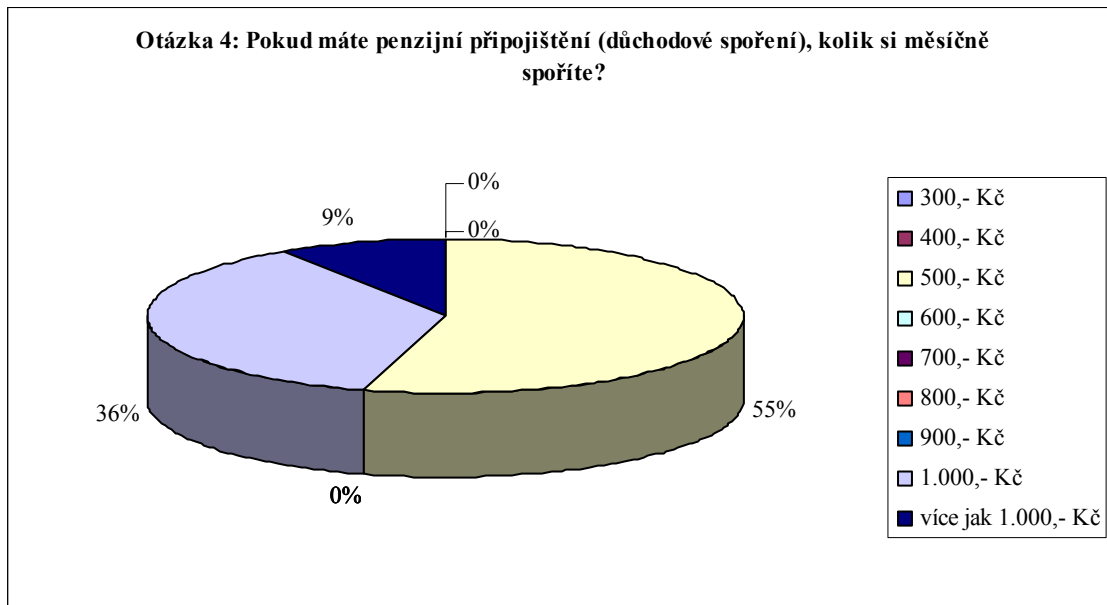
Graf 13: Otázka č.3.14 Pokud ano, jakým způsobem? Pokud máte produktů více, vyberte prosím ten, na který nejvíce spoléháte

Zdroj: vlastní průzkum.

Zajímavé výsledky přinesla otázka číslo 3 – jak si lidé spoří na penzi. Téměř stejné zastoupení má spoření prostřednictvím penzijního připojištění (důchodového spoření) a stavební spoření. Tuto skutečnost lze vysvětlit tak, že se jedná o stabilní produkty, které mají v České republice delší historii, tzn. lidé produkt znají a vědí, co od něj očekávat. A hlavně se na něj mohou spolehnout. Třetí největší podíl tvoří lidé, kteří investují do akcií a podílových fondů. Většinou se jednalo o vysokoškolsky vzdělané pracovníky. Zbylí respondenti odpovídali, že investují do nemovitostí, mají termínovaný vklad / spořicí účet či spoří jinak. Jeden respondent je rentiérem, tzn. na penzi spoří prostřednictvím svých aktivit.

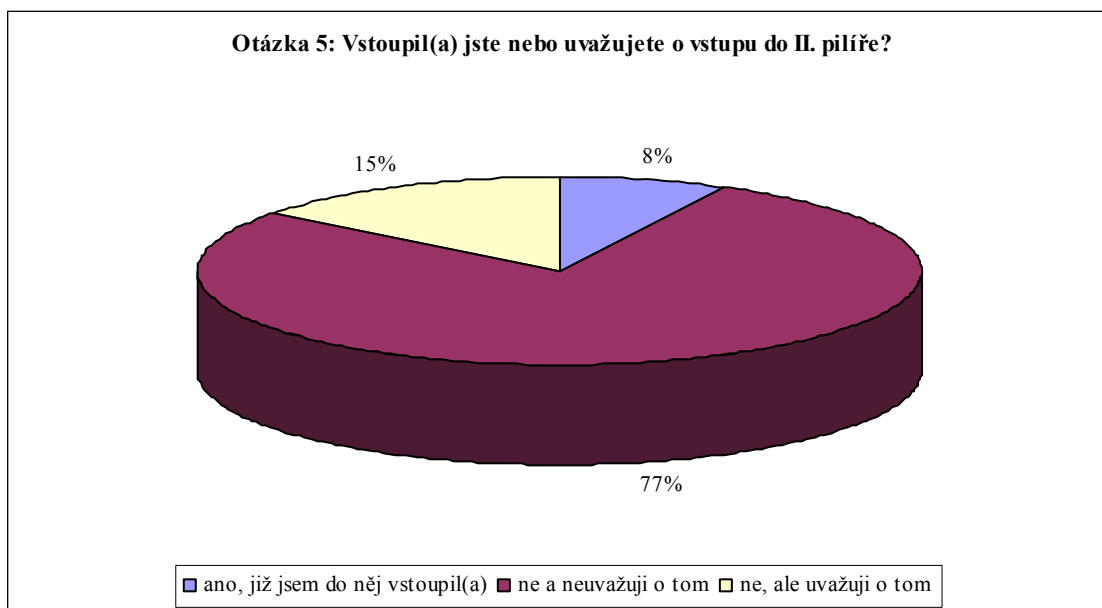
Graf 14: Otázka č.4.15 Pokud máte penzijní připojištění (důchodové spoření), kolik si měsíčně spoříte?

Zdroj: vlastní průzkum.

Pokud lidé využívají penzijní připojištění (důchodové spoření), spoří si buď částku 500,- Kč měsíčně, 1.000,- Kč měsíčně či více jak 1.000,- Kč měsíčně. Nic mezi tím. Spoření ve výši 500,- Kč měsíčně lze předpokládat u respondentů, kteří uzavřeli penzijní připojištění před koncem roku 2012, tzn. využívali maximální možnou státní podporu, kdežto vyšší spoření je odůvodnitelné spíše u klientů, kteří tento produkt zvolili v souvislosti s důchodovou reformou a obavou o svoji životní úroveň v důchodu, tzn. proto přistoupili k částce vyšší.

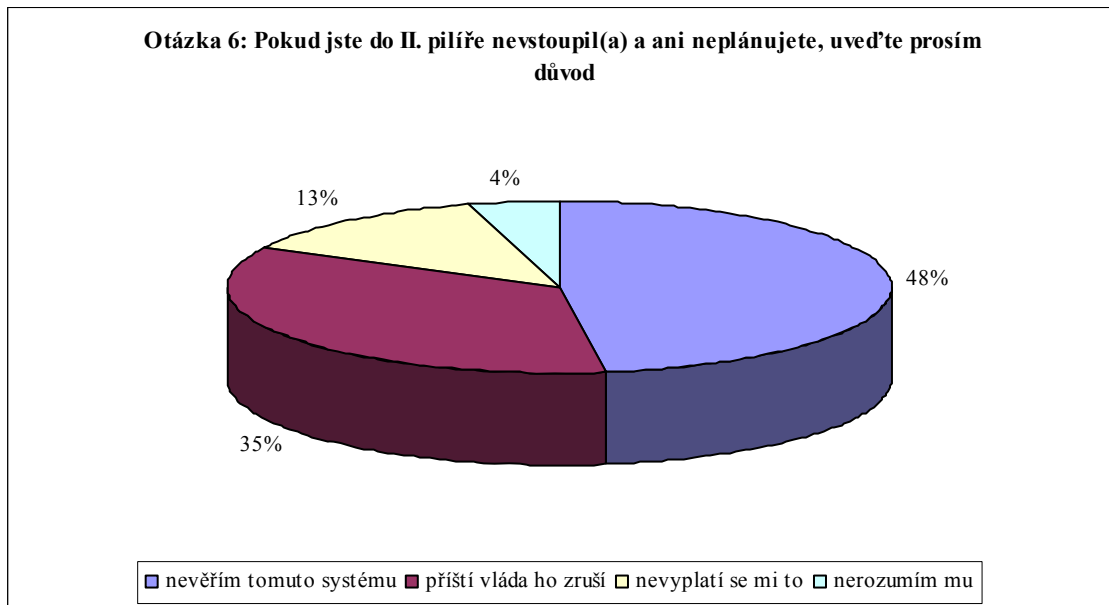
Graf 15: Otázka č.5. Vstoupil(a) jste nebo uvažujete o vstupu do II. pilíře?

Zdroj: vlastní průzkum.

Pro naši vládu jsou špatnou vizitkou odpovědi na pátou otázku. Celých 77 % respondentů neuvažuje o vstupu do II. pilíře důchodového systému (důvody budou vysvětleny v následující otázce), 15 % respondentů odpovědělo, že sice do II. pilíře nevstoupili, ale uvažují o něm, a pouhých 8 % dotázaných do II. pilíře vstoupilo. Bližší analýzou bylo zjištěno, že se jedná o část vysokoškoláků s příjmem nad 35.000,- Kč.

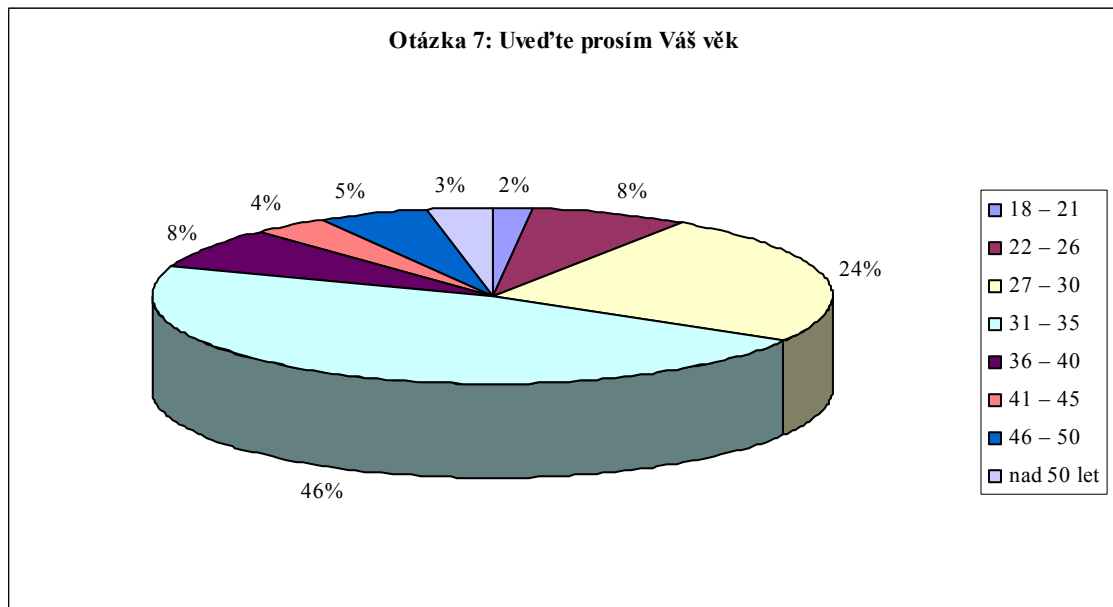
Graf 16: Otázka č.6. Pokud jste do II. pilíře nevstoupil(a) a ani neplánujete, uveďte prosím důvod

Zdroj: vlastní průzkum.

Respondenti, kteří v předcházející otázce uvedli, že do II. pilíře nevstoupili a ani do něj vstoupit neplánují, vysvětlilo své důvody. Nejvíce dotázaných tomuto systému nevěří (48 %), následují respondenti, kteří si myslí, že tento pilíř příští vláda dokonce zruší. Zbytek tvoří lidé, kterým se II. pilíř nevyplatí (ve skutečnosti těchto lidí může být více, ale pravděpodobně zvolili i některou ze dvou předcházejících možností), a lidé, kteří systému nerozumí.

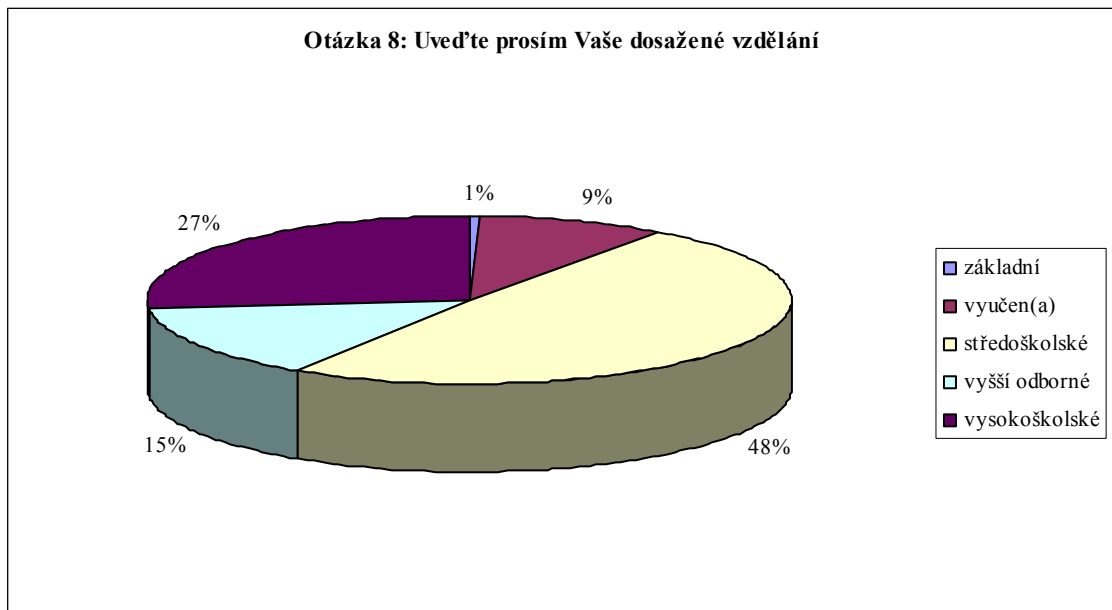
Graf 17: Otázka č.7. Uveďte prosím Váš věk

Zdroj: vlastní průzkum.

V Grafu 17 je možné vidět věkovou strukturu respondentů. Ze 158 respondentů tvořila největší část věková skupina mezi 31 a 35 lety, následovaná skupinou 27 – 30 let. Jednalo se o výběr takových respondentů, kteří mají k tématu co říci, což jsou lidé, kteří se právě pohybují v tomto věkovém rozmezí. Těch se důchodová reforma dotkne totiž nejvíce.

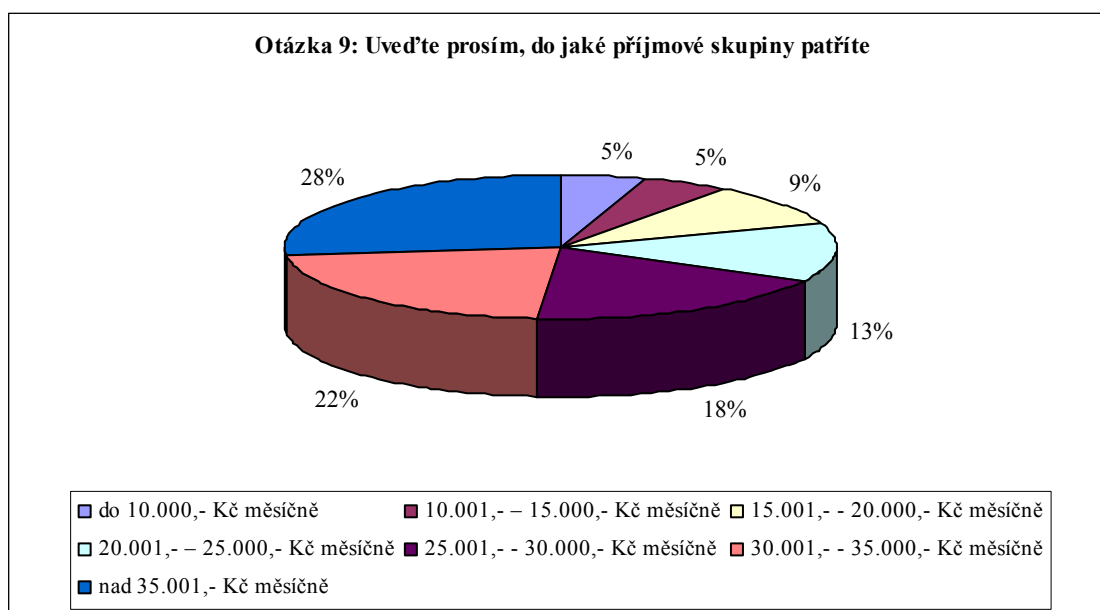
Graf 168: Otázka č.8. Uved'te prosím Vaše dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní průzkum.

Otázka 8 zkoumala nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Jak ukazuje. V grafu převládají lidé se středoškolským vzděláním, následovaní vysokoškolsky vzdělanými obyvateli.

Graf 179: Otázka č.9. Uved'te prosím, do jaké příjmové skupiny patříte

Zdroj: vlastní průzkum.

Nejvíce respondentů se zařadilo do příjmové skupiny nad 35.001,- Kč měsíčně. Z bližšího zkoumání dotazníků vyplynulo, že do této skupiny patří všichni vysokoškolsky vzdělaní respondenti. Naopak do dvou nejnižších příjmových kategorií spadají respondenti se základním vzděláním a respondenti vyučení.

Závěrem lze říci, že výsledky dotazníkového šetření na vybraném vzorku respondentů jednoznačně potvrdily obavy lidí před II. pilířem důchodového systému. Na druhou stranu ovšem vědí, že je nutné si na penzi nějakým způsobem spořit, což prokazuje i přehled spořicíh produktů, které k tomu využívají.

6.2 Vyhodnocení pracovních hypotéz

V úvodu diplomové práce byly stanoveny tři pracovní hypotézy, které jsou níže potvrzeny nebo vyvráceny. Pro větší přehlednost jsou výsledky zachyceny v tabulce č. 23.

Hypotéza 1: Důchodová reforma je pro obyvatele ČR výhodná.

Odůvodnění: V kapitole 5 je na modelových příkladech vyšlo, že vstup do II. pilíře je výhodný pro obyvatele s měsíčním příjmem nad 30 tisíc hrubé mzdy, což je mnohem více než průměrný český plat. Dále také vyšlo, že 20letý člověk by si měl do III. pilíře měsíčně spořit minimálně 1.000,- Kč, 30letý 1.500,- Kč, 40letý 2.500,- Kč a 50letý

5.200,- Kč, což je více než pětina z průměrného platu. Toto si určitě každý dovolit nemůže, z tohoto pohledu je proto reforma nepříliš výhodná pro běžného občana. Hypotéza 1 byla vyvrácena.

Hypotéza 2: **Finanční instituce nabízejí podobné produkty.**

Odůvodnění: Penzijní společnosti budou nabízet stejné nebo velmi podobné produkty, které se od sebe budou lišit minimálně. Názorný přehled zachycuje tabulka 13. Klienty budou finanční instituce lákat finančními i nefinančními prostředky. Hypotéza 2 byla potvrzena.

Hypotéza 3: **Obyvatelé ČR jsou dobře informováni o dané problematice.**

Odůvodnění: Dotazníkového šetření v kapitole 6 na vybraném vzorku respondentů jednoznačně potvrdily obavy lidí před II. pilířem důchodového systému. Na druhou stranu ovšem vědí, že je nutné si na penzi nějakým způsobem spořit, což prokazuje i přehled spořicíh produktů, které k tomu využívají. Hypotéza 3 byla potvrzena.

Tabulka 233: Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza	potvrzena / vyvrácena
Důchodová reforma je pro obyvatele ČR výhodná	vyvrácena
Finanční instituce nabízejí podobné produkty	potvrzena
Obyvatelé ČR jsou dobře informováni o dané problematice	potvrzena

zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Představme si dokonalý důchodový systém – penze jsou vypláceny všem, kdo je potřebují; pokud existuje nějaké riziko, které by mohlo výplatu a výši penzí ovlivnit, riziko je sdíleno; penzijní systém nabízí seniorům takové benefity, které jim zabezpečí klidné stáří a určitý životní standard; penzijní systém automaticky bude reagovat na prodlužující se věk obyvatel. Pro někoho sen, pro jiné utopie. [8, s. 1 - 19]

Jisté je jen to, že důchodový systém pravděpodobně nikdy ideální nebude, nicméně se tomu může přiblížit, jako je tomu např. v Nizozemí. Dle zahraniční studie má právě Nizozemí nejlepší důchodový systém na světě. Společnost v 16 vybraných zemích světa zkoumala přiměřenost systému, udržitelnost systému a jeho integritu. Nizozemí se stalo jasným vítězem. Důchodový systém je tvořen dvěma hlavními pilíři: první tvoří paušální veřejný systém a druhý zaměstnanecký systém. Zaměstnanecký penzijní systém dobrovolný, přesto jsou do něj obyvatelé Nizozemí velmi často zapojeni. Důchodový věk je nastaven na 65 let bez rozdílu pohlaví. V důchodovém systému je posílen prvek zásluhovosti, což znamená, že lidé s vyššími příjmy mají vyšší důchod. V Nizozemí jsou domácí legislativou podporovány také zkrácené pracovní úvazky, což se rovněž pozitivně projevuje na zaměstnanosti starších občanů. [22]

Na první pohled se nejedná o nic zvláštního, neboť Česká republika měla do konce roku 2012 také dva pilíře – povinný státní průběžný systém a dobrovolné penzijní spoření. Proč to tedy nefungovalo, jako to funguje v Nizozemí?

Příčinu je třeba hledat zejména v mentalitě českých obyvatel. Po dlouhá desetiletí byli obyvatelé zvyklí, že se mohli ve všem spolehnout na stát – zdarma byla zdravotní péče, vzdělání apod. Lidé odcházející do důchodu neměli obavu ze své budoucnosti, neboť věděli, že budou od státu dostávat penzi, která jim na živobytí bude stačit.

Jenomže státní pokladna není nevyčerpatelná. To si bohužel uvědomuje málokdo. Vyčerpal ji nejenom zvyšující se věk obyvatelstva a snižující se počet ekonomicky aktivních lidí, ale také celá řada špatných rozhodnutí našich vlád.

Proto vznikla důchodová reforma penzijního systému. Reforma, která se stala tématem celé řady vášnivých diskuzí. Průběžný státní systém financování důchodů a systém penzijního připojištění byl rozšířen o další pilíř, jehož smyslem je motivovat obyvatele

šetřit na svůj důchod mnohem více, než tomu bylo doposud. Zmiňovaný druhý pilíř penzijního systému spočívá v tom, že každý, kdo do něj vstoupí, bude mít možnost místo 28 % hrubé mzdy odvádět státu pouze 25 % a zbylé 3 % vyvést do soukromého fondu spravovaného penzijní společností za předpokladu, že k těmto 3 % přidá člověk 2 % ze svého. Systém by byl v pořádku, pokud by bylo možné z fondu kdykoliv vystoupit, což bohužel není možné. Ať fond hospodaří, jak hospodaří, člověk může pouze jeho činnost sledovat a čekat na důchodový věk. Bohužel zde není garantováno, že finanční prostředky získá, neboť v případě špatného hospodaření penzijní společnosti může o finanční prostředky přijít.

Z toho důvodu se lidé II. pilíře spíše obávají. A obávají se ho i některé penzijní společnosti, které se rozhodly produkty tohoto druhu neposkytovat z důvodu obavy o svou pověst.

Druhý pilíř, resp. vstup do něj, navíc negarantuje jistotu, že si člověk v penzi opravdu polepší, jak ukazují modelové případy zpracované v této práci. Z analýzy vyplynulo, že se vstup vyplatí těm, kteří mají nadprůměrný měsíční příjem. Čím je člověk starší, tím musí být tento příjem vyšší.

Paradoxem je, že důchodový systém měl srovnat rozdíly mezi vrstvami obyvatelstva a nyní se zdá, že reforma pomůže bohatým a nižší vrstva zůstane opět odkázána na pomoc státu, neboť se jí zkrátka nevyplatí zapojit do rozhodování o své budoucnosti.

Obecně lze doporučit všem, aby se nespolehali na stát, ani na důchodovou reformu, ale aby si našli jiné způsoby, jak lze během aktivního produktivního věku šetřit, např. investicí do stavebního spoření, životního pojištění, vkladů u bank či investicí do nemovitostí apod.

Nejenom česká vláda, ale i zahraniční odborníci se shodují, že reformovat penzijní systém v České republice bylo nutností, aby se v budoucnu předešlo kolapsu českého penzijního systému. Česká republika není jedinou zemí, která reformu penzijního systému musela zrealizovat. Důvodem je skutečnost, že Česká republika, stejně jako Řecko, Itálie a Španělsko, bude mít do roku 2050 největší podíl obyvatel nad 65 let. Z toho důvodu bylo nutné provést změnu radikální, nikoliv pouze menšího významu, jako tomu bylo v předešlých letech.

Česká vláda sice od roku 2004 přijala velkou řadu opatření (např. posun důchodového věku, změna výpočtového základu pro odvod pojistného pro podnikatele, změna

podmínek odchodu do předčasného důchodu apod.), která víceméně fungovala dalších deset let, nicméně pro stabilní fungování penzijního systému je třeba se dívat dále. Odborníci se shodují, že jediným řešením je naučit obyvatele spořit si v aktivním věku na svoji penzi, tzn. nespoléhat se pouze na to, že se o obyvatele v důchodovém věku bude starat pouze stát, jako tomu bylo pár let zpátky. [2, s. 551 - 571]

Bohužel se nelze spoléhat ani na důchodovou reformu, tzn. čím dál tím více bude platit, že pokud si člověk nebude spořit sám, nikdo za něj nic nenaspoří. Každý má tedy svoji budoucnost ve svých rukou.

SUMMARY

The concept of the presented work is based on theoretical, analytical and proposal section. The theoretical part is devoted to literary research, which is focused on the issue of the providing of the citizens of the Czech Republic at the age from the perspective of legislation. It follows the analytical part, which aims to analyze the contemporary situation of the pension system and on this basis to determine its advantages and disadvantages. It also deals with the characteristics of the planned pension reforms, which are described in detail for each pillar of the pension system and the aims to be achieved in the implementation of the pension reform.

At the same time is made a comparison of the contemporary pension system with the proposed pension reform from the perspective of financial cost and benefit for the citizen, which for him from the various pension systems. The conclusion of the application section, then engaged in the presentation of financial institutions that offer retirement savings and supplementary pension insurance, which is characterized by their offer in this area and analyzes their ability to evaluate the financial resources of the citizens, who take advantage of their offers.

The proposal part of the thesis is focused on the modeling of the four examples where the estimated amount of the pension is calculated for a particular type of citizens, which is applied to the "Calculator of pension reform". Its aim is to point out the advantage or disadvantage of I. and II. the pillar of the pension reform for a particular person. The conclusion of the submitted work is then dedicated to the evaluation of the questionnaire survey, of which the aim was to find out the opinion of citizens of the Czech Republic on a proposed pension reform and their way of providing for old age.

Key words:

pension reform, retirement savings, supplementary pension insurance, financial provision for old age, questionnaire survey

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Zhodnocení finančních prostředků u penzijních fondů za rok 2011	12
Tabulka 2: Výše státního příspěvku na penzijní připojištění s ohledem na příspěvek účastníka	13
Tabulka 3: Vývoj průměrného měsíčního příspěvku účastníka penzijního připojištění a státního příspěvku	14
Tabulka 4: Vývoj počtu účastníků penzijního připojištění	15
Tabulka 5: Rozdělení účastníků penzijního připojištění mezi jednotlivé penzijní fondy	17
Tabulka 6: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 nízké variantě.....	18
Tabulka 7: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 ve střední variantě.....	19
Tabulka 8: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 vysoké variantě	19
Tabulka 9: Přehled fondů a s nimi spojených poplatků	29
Tabulka 10: Výše státního příspěvku na penzijní připojištění s ohledem na příspěvek účastníka po reformě	31
Tabulka 11: Srovnání „nového“ a „starého“ III. pilíře penzijního systému.....	32
Tabulka 12: Hlavní rozdíly penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření	33
Tabulka 13: Přehled produktů penzijních společností	58
Tabulka 14: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	62
Tabulka 15: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	63
Tabulka 16: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	65
Tabulka 17: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	66
Tabulka 18: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	69
Tabulka 19: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	70
Tabulka 20: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	72
Tabulka 21: Orientační výpočet měsíčního důchodu při vstoupení do II. pilíře.....	73
Tabulka 22: Příjmy a výdaje průměrné rodiny v ČR	76
Tabulka 23: Vyhodnocení hypotéz	88

Graf 1: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému.....	39
Graf 2: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému dle výše jejich příjmu	40
Graf 3: Rozhodnutí obyvatel vstoupit či nevstoupit do II. pilíře penzijního systému dle jejich věku.....	41
Graf 4: Důvody, proč nevstoupit do II. pilíře penzijního systému.....	42
Graf 5: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 20 let, měsíční příspěvek 1.000,- Kč .	64
Graf 6: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 30 let, měsíční příspěvek 600,- Kč	67
Graf 7: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 30 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč .	68
Graf 8: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 40 let, měsíční příspěvek 600,- Kč	71
Graf 9: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 50 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč .	74
Graf 10: Finanční prostředky naspořené ve III. pilíři, věk 50 let, měsíční příspěvek 1.500,- Kč	75
Graf 11: Předpokládaný trend zájemců o II. pilíř.....	78
Graf 11: Otázka č.1. Slyšel(a) jste o důchodové reformě?.....	80
Graf 12: Otázka č.2. Spoříte si na penzi (jakýmkoliv způsobem)?	80
Graf 13: Otázka č.3. Pokud ano, jakým způsobem? Pokud máte produktů více, vyberte prosím ten, na který nejvíce spoléháte	81
Graf 14: Otázka č.4. Pokud máte penzijní připojištění (důchodové spoření), kolik si měsíčně spoříte?	82
Graf 18: Otázka č.8. Uveďte prosím Vaše dosažené vzdělání	86
Graf 19: Otázka č.9. Uveďte prosím, do jaké příjmové skupiny patříte	87

POUŽITÁ LITERATURA

Knižní publikace

- [1] ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 350 s. ISBN 9788024737249.
- [2] HOLZMANN, Robert. *Pension Reform: Issues and Prospects for Non-Financial Defined Contribution (NDC) Schemes*. 1. vyd. Washington: World Bank Publications, 2006, 671 s. ISBN 9780821360385.
- [3] JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011, 168 s. ISBN 9788024736709.
- [4] JANDA, Josef. *Zajištění na stáří*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 200 s. ISBN 9788024744001.
- [5] POLOUČEK, Stanislav. *Peníze, banky, finanční trhy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, 415 s. ISBN 9788074001529.
- [6] PRIB, Jan. *Kdy do důchodu a za kolik*. 13. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 139 s. ISBN 9788024740904.
- [7] SYROVÝ, Petr. *Jak si spořit na důchod*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2012, 160 s. ISBN 9788024744797.
- [8] TURNER, John Andrew. *Imagining the Ideal Pension System: International Perspectives*. 1. vyd. Michigan: W.E. Upjohn Institute, 2011, 293 s. ISBN 9780880993920.

Internetové zdroje

- [9] AEGON [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupný z: <<http://www.aegon.cz/>>.
- [10] ALLIANZ [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupný z: <<http://www.allianz.cz/>>.
- [11] AXA [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupný z: <<http://www.axa.cz/>>.
- [12] Conseq, a. s. [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupný z: <<http://www.conseq.cz/>>.

- [13] *Conseq dostal licenci na provozování penzijní společnosti* [online]. [cit. 2013-01-15]. Dostupný z: <<http://www.mesec.cz/aktuality/conseq-dostal-licenci-na-provozovani-penzijni-spolecnosti/>>.
- [14] *Důchodová reforma.cz* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupný z: <<http://www.duchodovareforma.cz/penzijni-spolecnosti/>>.
- [15] *Důchodová reforma* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupný z: <<http://duchodovareforma.mpsv.cz/cs/3>>.
- [16] *Důchodová reforma: Do druhého pilíře hodlá vstoupit jen 2 % obyvatel* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/372463-duchodova-reforma-do-druheho-pilire-hodla-vstoupit-jen-2-obyvatel/>>.
- [17] *Důchodová reforma*. In: *Facebook: Důchodová reforma* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/duchodovareformacr?fref=ts>
- [18] *ING se nezúčastní druhého pilíře reformy penzí. Bojí se o svou pověst* [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupný z: <http://ekonomika.idnes.cz/ing-se-nezucastni-druheho-pilire-reformy-penzi-frn-/ekonomika.aspx?c=A121101_122506_ekonomika_neh>.
- [19] *Jak je to s důchodovou reformou?: Právě dnes se koná patnácté diskusní setkání odborníků a veřejnosti*. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/14929/TZ_260313a.pdf
- [20] *Kalkulačka k důchodové reformě* [online]. [cit. 2013-01-26]. Dostupná z: <<http://duchodovakalkulacka.mpsv.cz/>>.
- [21] *Manuál k důchodové reformě: Změna, která má smysl*. In: *MINISTERSTVO FINANČÍ, Ministerstvo práce a sociálních věcí*. *Http://www.mfcr.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Duch_ref_w1_Manual-2013_pdf.pdf
- [22] *Nejlepší důchodový systém: Holandsko, Austrálie a ... Švédsko* [online]. [cit. 2013-01-26]. Dostupný z: <<http://www.investujeme.cz/nejlepsi-duchodovy-system-holandsko-australie-a-svedsko/>>.

- [23] Nízká účast v II. pilíři. In: *Duchodovareforma.cz: Důchodová reforma* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/poradna/nizka-ucast-v-ii-piliri/>
- [24] Nové penzijní spoření si do konce února pořídilo 13 504 lidí, zájemců přibývá (HN). In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14754>
- [25] Očima expertů: Navrhovaná důchodová reforma nic nevyřeší!. In: TŮMA, Ondřej. *Www.penize.cz* [online]. 11. 03. 2011 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/duchody/196866-ocima-expertu-navrhovana-duchodova-reforma-nic-nevyresi!>
- [26] *Penzijní společnost České pojišťovny* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <http://www.vseopenzich.cz/klient/schema-fungovani-penzijniho-systemu/jak-bude-fungovat-ii-pilir.html>.
- [27] *Penzijní společnost České pojišťovny, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.pfcp.cz/>.
- [28] *Penzijní společnost České spořitelny, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.pfcs.cz/>.
- [29] *Penzijní společnost ČSOB, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.csobpf.cz/>.
- [30] *Penzijní společnost Generali, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.generali-ps.cz/>.
- [31] *Penzijní společnost ING, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.ingpenzijnispolecnost.cz/>.
- [32] *Penzijní společnost Komerční banky, a. s.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z: <http://www.kbps.cz/>.
- [33] Pilíře českého důchodového systému. In: *Duchodovareforma.cz: Důchodová reforma* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>

- [34] *Počet připojištěných na penzi stoupl o 38.000 na 4,57 milionu* [online]. [cit. 2012-12-05]. Dostupný z: <<http://www.financninoviny.cz/os-finance/pojisteni/zpravy/pocet-pripojistenych-na-penzi-stoupl-o-38-000-na-4-57-milionu/762628>>.
- [35] *Portál veřejné správy: Důchodový věk* [online]. [cit. 2012-12-05]. Dostupný z: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/183/184/4419.html#obsah>>.
- [36] *Programové prohlášení vlády České republiky* [online]. [cit. 2012-12-05]. Dostupný z: <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf>.
- [37] *Publikace Dva roky vlády* [online]. [cit. 2012-12-05]. Dostupný z: <<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/publikace-dva-roky-vlady-97458/>>.
- [38] Průměrné mzdy. In: *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz031113.doc>
- [39] *Raiffeisen penzijní společnost, a. s.* [online]. [cit. 2012-12-26]. Dostupný z: <<http://www.rbpenze.cz/>>.
- [40] *Srovnání penzijní fondy: Kdo nabízí nejlepší zhodnocení penzijního fondu* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <<http://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisteni/srovnani-penzijnich-fondu/>>.
- [41] VOSTATEK, Jaroslav. Česká důchodová reforma: co dál. In: [Http://www.vsfs.cz](http://www.vsfs.cz): *Vysoká škola finanční a správní, Praha* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: http://www.vsfs.cz/prilohy/konference/vostatek_duchodova_reforma_2012.pdf
- [42] Výstup z II. pilíře. In: *Důchodová reforma: ISSN 1805-7470* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/poradna/vystup-z-ii-pilire/>
- [43] *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_62395.html>.

- [44] *Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pp_formulare_7741.html?vd=1>.
- [45] *Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění* [online]. [2012-04-26]. Dostupný z: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/duchodpoj/>>.
- [46] *Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <<http://www.srovnac.cz/soubory/zakon-c-426-2011-sb-zakon-o-duchodovem-sporeni.pdf>>.
- [47] *Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření* [online]. [cit. 2013-01-25]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=427&r=2011>>.
- [48] *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/>>.
- [49] *85680. K důchodové reformě – úvod do problematiky* [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupný z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-duchodove-reforme-uvod-do-problematiky-85680.html>>.
- [50] *Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení* [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/socialzab_org/>.
- [51] *Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním připojištění* [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <<http://www.srovnac.cz/soubory/zakon-c-428-2011-sb-zakon-kterym-se-meni-nektere-zakony-v-souvislosti-s-prijetim-zakona-o-duchodovem-sporeni-a-zakona-o-doplňkovem-penzijnim-sporeni.pdf>>.

- [52] 2. pilíř. Jak do něj vstoupit? (Metro). In: *Http://www.mpsv.cz/* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14994>

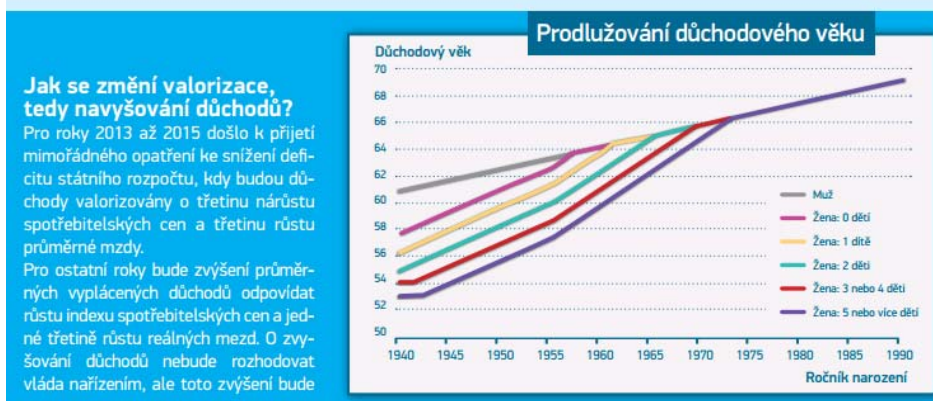
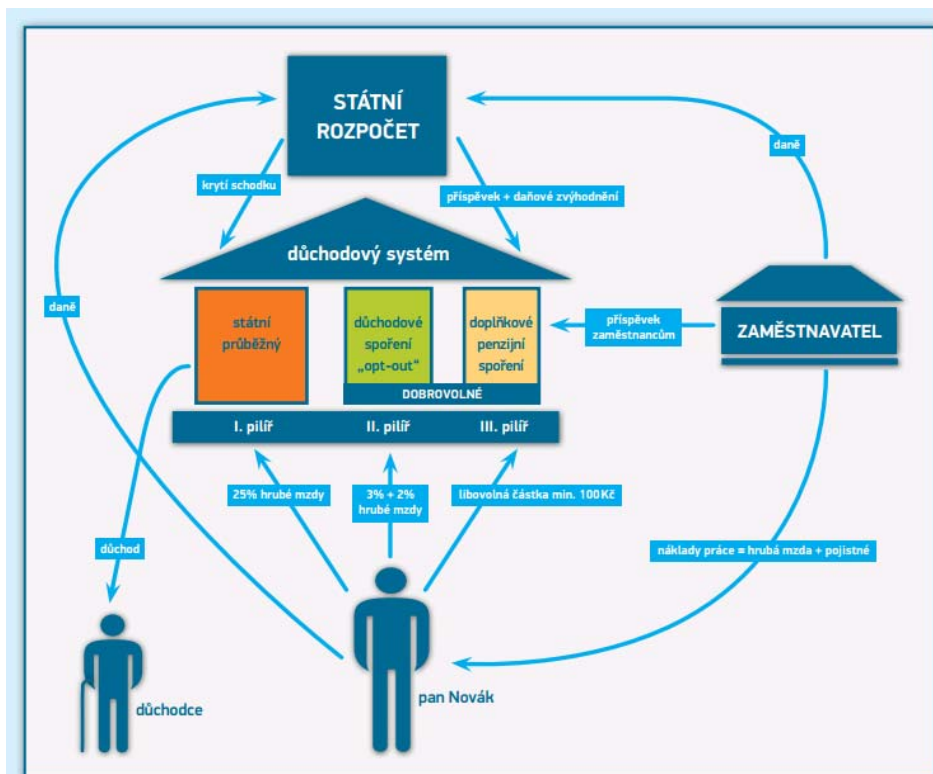
SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Schéma důchodové reformy podle ministerstva financí

Příloha č. 2: Pilíře českého důchodového systému a výplata prostředků z III. pilíře

Příloha č. 3: Dotazník

Příloha č. 1: Schéma důchodové reformy podle ministerstva financí a valorizace důchodů

Zdroj: Manuál k důchodové reformě: Změna, která má smysl. In: MINISTERSTVO FINANČÍ, Ministerstvo práce a sociálních věcí. <http://www.mfcr.cz/> [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Duch_ref_w1_Manual-2013_pdf

Příloha č. 2: Pilíře českého důchodového systému a výplata prostředků z III. pilíře

Důchodový systém od 1. 1. 2013:

1. pilíř	2. pilíř	3. pilíř
POVINNÝ Základní pilíř stávajícího průběžného důchodového systému. Vyplácí se z něj aktuální starobní důchody.	DOBROVOLNÝ Od 1. 1. 2013 nově vzniklý pilíř důchodového systému.	DOBROVOLNÝ Pilíř stávajícího důchodového systému již od roku 1994. Od 1. 1. 2013 se měnily podmínky sjednání smlouvy, výplaty prostředků i název produktu.
ÚČASTNÍK: fyzická osoba starší 18 let, která je poplatníkem důchodového pojištění	ÚČASTNÍK: fyzická osoba, která platí důchodové pojištění (do I. pilíře) a dosáhla věku 18 let, pokud uzavře s penzijní společností smlouvu o důchodovém spoření nejpozději: do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhne věku 35 let pro starší 35 let (věk 35 let dosažen před 1. 1. 2013) možno vstoupit do 30. 6. 2013 do 6 měsíců ode dne, od kterého byla poprvé od 1. 1. 2013 poplatníkem pojistného na důchodovém pojištění	ÚČASTNÍK: fyzická osoba starší 18 let, která uzavřela s penzijní společností smlouvu o doplňkovém penzijním spoření (do 30. 11. smlouvu o penzijním připojištění)
POVINNÝ ODVOD ZE MZDY: povinné důchodové pojištění	DOBROVOLNÝ FINANČNÍ PRODUKT důchodové spoření	DOBROVOLNÝ FINANČNÍ PRODUKT: penzijní připojištění (do 31. 11. 2012) doplňkové penzijní spoření (od 1. 1. 2013)
UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI není možné	UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI není možné	UKONČENÍ ÚČASTI V PILÍŘI je možné výpovědí smlouvy za daných pravidel

DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ne	DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ano za daných pravidel*	DĚDĚNÍ NASPOŘENÝCH PROSTŘEDKŮ ano
SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ stát	SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ soukromá penzijní společnost	SPRÁVCE PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ od 1. 1. 2013 soukromá penzijní společnost
SPRAVOVANÉ FONDY** žádné	SPRAVOVANÉ FONDY** důchodové fondy (povinně ze zákona fond státních dluhopisů, fond konzervativní, fond vyvážený a fond dynamický)	SPRAVOVANÉ FONDY** a. transformovaný fond (pouze klienti penzijního připojištění) b. účastnické fondy (ze zákona povinný konzervativní fond, další fondy dle nabídky konkrétní penzijní společnosti)
FINANCOVÁNÍ 28 % z hrubé mzdy (ti, kteří nevstoupí do 2. pilíře) nebo 25 % z hrubé mzdy (ti, kteří vstoupí do 2. pilíře)	FINANCOVÁNÍ 3 % z hrubé mzdy (namísto odvodu do 1. pilíře) + 2% z hrubé mzdy účastníka (navýšený odvod z hrubé mzdy) + zhodnocení (dle vybrané investiční strategie)	FINANCOVÁNÍ vlastní příspěvek účastníka + příspěvek státu (dle výše příspěvku účastníka) + příspěvek zaměstnavatele (není povinné) + daňové odpočty (od určité výše vlastního příspěvku) + zhodnocení (dle vybrané investiční strategie)
VÝPLATA PROSTŘEDKŮ Po odchodu do důchodu formou starobního důchodu od státu	VÝPLATA PROSTŘEDKŮ Po odchodu do důchodu vyplácí měsíčně životní pojist'ovna formou: a. doživotní starobní důchod b. doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu 3 let c. starobní důchod na dobu 20 let	VÝPLATA PROSTŘEDKŮ složitější koncept - liší se podmínky starých smluv penzijního připojištění oproti podmínkách nového doplňkového penzijního spoření viz níže

Výplata prostředků z III. pilíře

Penzijní připojištění	doplňkové penzijní spoření	
vypláčení penzijní společnost		vyplácí životní pojišťovna
starobní důchod nárok – nejdříve po 5 letech od začátku platnosti smlouvy a 60 let věku	starobní penze na určenou dobu (včetně předdůchodu) nárok vzniká – nejdříve po 5 letech od začátku platnosti smlouvy + (a zároveň) nejdříve 5 let před dosažením důchodového věkuvyplácí penzijní společnost – každá si sama určuje minimální počet let, po které bude vyplácet	úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi nárok vzniká – nejdříve po 5 letech od začátku platnosti smlouvy + (a zároveň) musí být dosaženo důchodového věkuvyplácí životní pojišťovna
výsluhová penze nárok – nejdříve po 15 letech od začátku platnosti smlouvy	jednorázové vyrovnání nárok vzniká – nejdříve po 5 letech od začátku platnosti smlouvy + (a zároveň) musí být dosaženo důchodového věkuvyplácí penzijní společnost	úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu nárok vzniká – nejdříve po 5 letech od začátku platnosti smlouvy + (a zároveň) musí být

		dosaženo důchodového věkuvyplácí životní pojišťovna
invalidní penze nárok – nejdříve po 3 letech od začátku platnosti smlouvy + přiznání invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně	odbytné nárok – nejdříve po 2 letech od začátku platnosti smlouvyvyplácí penzijní společnost	
odbytné nárok – nejdříve po 1 roce od začátku platnosti smlouvy	invalidní penze na určenou dobu nárok – nejdříve po 3 letech od začátku platnosti smlouvy + přiznání invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupněvyplácí penzijní společnost – každá si sama určuje minimální počet let, po které bude vyplácet	
pozůstalostní penze nárok – nejdříve po 3 letech od začátku platnosti smlouvy		
jednorázové		

vyrovnání místo starobní, výsluhové, invalidní penze		

Zdroj: Pilíře českého důchodového systému. In: *Duchodovareforma.cz: Důchodová reforma* [online]. 2013 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>

Příloha č. 2: Dotazník

Položím Vám 9 krátkých otázek k problematice důchodové reformy v ČR:

1. Slyšel(a) jste o důchodové reformě?
 - a. ano
 - b. ne

2. Spoříte si na penzi (jakýmkoliv způsobem)?
 - a. ano
 - b. ne, ale do budoucna o tom uvažuji
 - c. ne, spoléhám se v tomto ohledu na stát

3. Pokud ano, jakým způsobem? Pokud máte produktů více, vyberte prosím ten, na který nejvíce spoléháte:
 - a. mám penzijní připojištění
 - b. mám stavební spoření
 - c. investuji do akcií a podílových fondů
 - d. investuji do nemovitostí
 - e. investuji jinak
 - f. mám termínovaný vklad / spořicí účet
 - g. jsem rentiér

4. Pokud máte penzijní připojištění (důchodové spoření), kolik si měsíčně spoříte?
 - a. 300,- Kč
 - b. 400,- Kč
 - c. 500,- Kč
 - d. 600,- Kč
 - e. 700,- Kč
 - f. 800,- Kč
 - g. 900,- Kč

- h. 1.000,- Kč
 - i. více jak 1.000,- Kč
5. Vstoupil(a) jste nebo uvažujete o vstupu do II. pilíře?
- a. ano, již jsem do něj vstoupil(a)
 - b. ne a neuvažuji o tom
 - c. ne, ale uvažuji o tom
6. Pokud jste do II. pilíře nevstoupil(a) a ani neplánujete, uveďte prosím důvod:
- a. nevěřím tomuto systému
 - b. příští vláda ho zruší
 - c. nevyplatí se mi to
 - d. nerozumím mu
7. Uveďte prosím Váš věk:
- a. 18 – 21
 - b. 22 – 26
 - c. 27 – 30
 - d. 31 – 35
 - e. 36 – 40
 - f. 41 – 45
 - g. 46 – 50
 - h. nad 50 let
8. Uveďte prosím Vaše dosažené vzdělání:
- a. základní
 - b. vyučen(a)
 - c. středoškolské

- d. vyšší odborné
- e. vysokoškolské

9. Uveďte prosím, do jaké příjmové skupiny patříte:

- a. do 10.000,- Kč měsíčně
- b. 10.001,- – 15.000,- Kč měsíčně
- c. 15.001,- - 20.000,- Kč měsíčně
- d. 20.001,- – 25.000,- Kč měsíčně
- e. 25.001,- - 30.000,- Kč měsíčně
- f. 30.001,- - 35.000,- Kč měsíčně
- g. nad 35.001,- Kč měsíčně